

Četrtek, 9. decembra 2004, št. 50, leto IX., ISSN 1408-0494, vsak četrtek, cena 550 SIT • 2,35 EUR • 36 HRK

DEMOKRACIJA

Janševa vlada
2004

Bajukova vlada
2000

Demosova vlada
1990

POLITIKA
Umestitev
nadškofa
Alojza Urana

SLOVENIJA
Nezaželeni
radioaktivni
odpadki

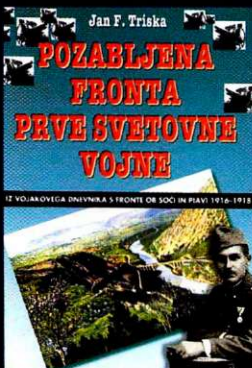

TUJINA
Bo Juščenku
uspelo
prevzeti oblast?

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 4.300 SIT

JAN F. TRISKA POZABljena FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

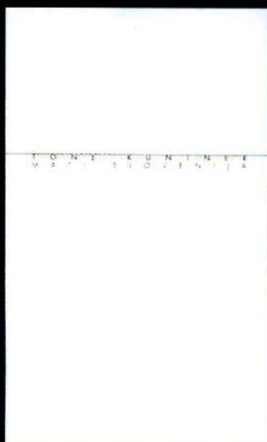
Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

MOČ PREŽIVETJA

JOŽE DEŽMAN MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja. 336 strani, 6.510 SIT

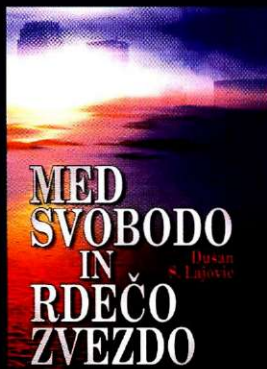
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.000 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

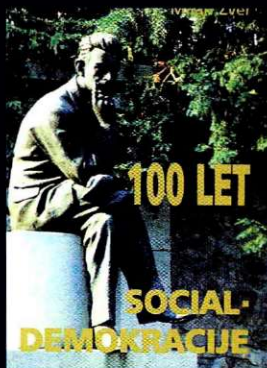
DUŠAN S. LAJOVIC MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Avtobiografska pripoved iz časa druge svetovne vojne. Knjigi je dodan seznam so-delavcev Udbe. 347 strani, 5.500 SIT

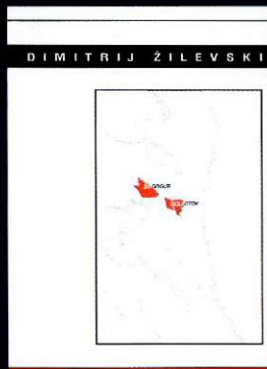
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

MILAN ZVER 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

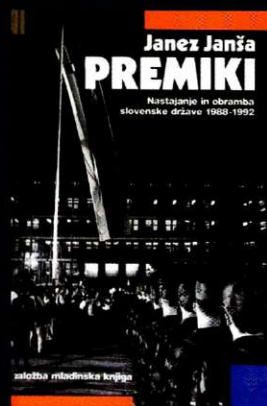
Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.000 SIT

OTOK BREZ MILOSTI

DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Pretrsljiva avtobiografska izpoved iz pekla jugoslovanskih komunističnih zaporov. 256 strani, 3.996 SIT

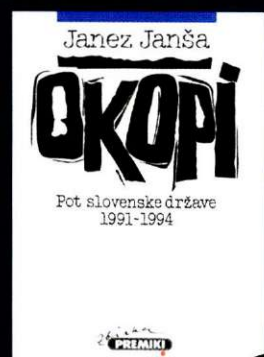
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.000 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

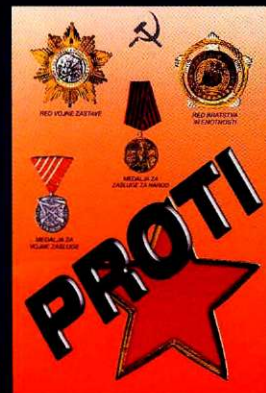
JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.000 SIT

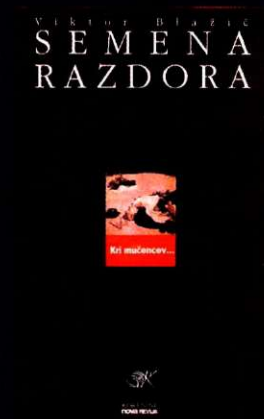
TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

IVE A. STANIČ PROTI

Nad sto avtorjev pojasnjuje in razkriva pravo podobo revolucije in protirevolucije na Slovenskem. Prispevke je zbral in uredil publicist Ive A. Stanič. 288 strani, 3.900 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Po Ropu Rop?

Po dveh mesecih medvladja smo v petek dobili osmo demokratično izvoljeno slovensko vlado. Po Demosovi (Peterletovi) vladi med letoma 1990 in 1992, tako imenovani Bajukovi vladi leta 2000, smo zdaj dobili vlado, ki jo vodi predsednik SDS Janez Janša. Slovenija je s tem dobila tretjo vlado, ki je pomladno, desnosredinsko orientirana. Lahko tudi rečemo, da smo dobili tretjo alternativno vlado po desetletjih partijskega enoumja in vladah, ki so bile bližje tranzicijski levici. Glede na to, da je bila nova vlada potrjena z vsemi glasovi poslancev SDS, NSi, SLS, DeSUS in glasovoma narodnosti, kar pomeni 51 poslancev, se zdi, da vsaj za zdaj ne bo imela težav s podporo v državnem zboru. Novi ministri s svojimi ekipami počasi prevzemajo ministrstva v svoje roke, da bodo prišli do prave slike stanja, pa bo preteklo še kar nekaj časa ...

Na notranjepolitičnem področju je v teh dneh osrednje vprašanje, ali bo predsednik največje opozicijske stranke Anton Rop na sobotnem kongresu LDS na Bledu znova izvoljen za predsednika. Potem ko je LDS na volitvah doživela poraz, je z izvolitvijo nove vlade postala opozicijska stranka. Ropu po volitvah niti na misel ni prišlo, da bi odstopil, ampak je odstopno izjavo podal šele prejšnji teden, veljati pa bo začela šele na kongresu. Se pravi, da bo njegov odstop veljal le kakšno uro na kongresu, dokler ne bodo izvolili novega (starega) vodstva. Rop bo nedvomno znova kandidiral za predsednika, saj so ga pred dnevi podprli Mladi liberalni demokrati. Nekateri menijo, da za LDS to ni dobro. O tem je pred časom v *Financah* pisal dr. Milan Balažic, s katerim smo se pogovarjali v prejšnji številki *Demokracije*. Balažic v članku z naslovom Zakaj mora Rop oditi z vrha LDS? pravi, da mora to storiti zato, ker mora interes stranke postaviti pred svojega lastnega. "Oditi mora v dobro stranke, ki jo še vodi, in s tem preprečiti vse bolj manifestne in pred javnostjo skrivane frakcijske spopade. Ti se lomijo prek njegovega imena in stranko razcepljajo na 'roparje' in 'školčiče'. Zadeva se lahko hitro prevede v ideološki razkol med Ropovimi socialnimi liberalci in Školčevimi klasičnimi liberalci. To pa polagoma že odpira vrata ali razpadu LDS ali vzpostavitvi prenovljene stranke, sposobne čez štiri leta – ali prej – spet prevzeti oblast.

Kdo bi lahko postal novi predsednik? Vprašanje. Ve se, kdo ne more postati predsednik: nihče, ki ne bo na kongresu dobil podpore s terena, kjer pa lokalne odbore še vedno večinsko sestavljajo nekdanji člani ZSMS in nekdanja dobro razvita mreža Žakljevih socialistov. Namig ne more biti očitnejši. Odprto je 'le' to, ali bo omenjeni 'teren' bolj sledil Ropovi levičarski 'kučanovski' platformi ali pa bo morda izkazal lojalnost svojemu zgodovinskemu voditelju Školču in njegovi izbiri." Kot kaže zdajšnje razmerje moči v LDS, se lahko zgodi, da bo Rop celo edini kandidat za predsednika stranke, saj se ga morebitni protikandidati zaradi njegove agresivnosti kar nekoliko bojijo. Prejšnji predsednik poslanske skupine LDS Tone Anderlič je bil na primer pred kakšnim mesecem še precej kritičen do Ropa, v intervjuju za našo revijo pa je govoril že bolj na splošno. Podobno velja za glavnega Ropovega protikandidata Jožefa Školča, ki kljub pritiskom namenja nekaj puščic Ropu. Tako v zadnji Mladini pravi, da je Rop naredil perfektno kariero uradnika in da uporablja tehnični jezik, ne političnega. Skratka, želi sporočiti, da ni pravi politik, na kar smo pred časom opozarjali tudi v naši reviji. Školču se zdi nesprejemljivo, da se po volitvah govori, da so vsi enako odgovorni za poraz in da vodstvo LDS stalno poudarja: Mi smo najboljši. Po njegovem mnenju mora pravi liberallec vedno dvomiti o vsaki stvari in ne sme podcenjevati nasprotnika. Školču se tudi ne zdi dobro, da je LDS pod Ropovim vodstvom zavzela distanco do prejšnjega predsednika stranke Janeza Drnovška. No, Školčev vpliv je v stranki verjetno kljub vsemu omejen, poleg tega pa je vprašanje, ali se bo odločil kandidirati za predsednika stranke.

Še najbolj odkrito je svoje nezadovoljstvo z Ropom izrazil najuspešnejši poslanec LDS na zadnjih volitvah Matjaž Švagan, ki je skupaj s svojim zagorskim odborom LDS zahteval takojšen Ropov odstop. Rop je obiskal uporni odbor: in njegove člane pošteno nahrulil. V intervjuju za *Nedelo* je Švagan to komentiral z besedami: "Vsi poznamo značaj predsednika Ropa in vemo, da kdaj povzdigne glas in tudi grozi. Kdaj celo tako glasno, da se sliši celo skozi nepredušna zaprta vrata. Tudi na sestanku z našim odborom je bil precej glasen, kar so slišali tudi novinarji pred vrati. Enako se mi je zgodilo tudi v njegovi pisarni." Švagan pri tem opozarja na razlike med večinsko Ropovo in manjšinsko Školčevo strujo v poslanski skupini. Ker pa je Rop očitno ugotovil, da je v stranki čedalje več nezadovoljnih z njim, je skupaj s svojimi podporniki pohitel s sklicem kongresa, da se njegovi nasprotniki ne bi imeli časa organizirati. In prav na to opozarja tudi Švagan, ki zato pravi, da bo sobotni izredni kongres LDS "politična farsa", ker se že vnaprej ve, kdo bo novi stari predsednik.

No, zdi se, da bo LDS tudi po sobotnem kongresu ostala ujetnica človeka, ki mu demokratični politični bonton ni prav blizu.

Metod Berlec

Zdi se, da bo LDS tudi po sobotnem kongresu ostala ujetnica človeka, ki mu demokratični politični bonton ni prav blizu. Liberalnim demokratom se je zgodilo to, kar so v preteklosti radi očitali drugim strankam – da imajo na čelu stranke človeka, ki ni zgled demokratičnosti.

9 Vino in mošt

Človek, ki ima to dvomljivo prednost, da se je med Slovenci postaral – to je, da so mu leta prinesla nekakšen uvid čez polpreteklo dobo – je vse bolj začuden nad dejstvom, med kakšnimi geniji mu je bilo dano živeti.

11 Umestitev novega nadškofa

12 Tri desnosredinske vlade

Z izvolitvijo nove vlade Janeza Janše je Slovenija dobila tretjo vlado, ki jo večinsko sestavljajo pomladne oziroma desnosredinske stranke. Prvo je leta 1990 oblikoval Lojze Peterle, drugo leta 2000 Andrej Bajuk, tretjo pa pred dnevi Janez Janša.

15 Vlada Janeza Janše

V petek, 3. decembra, je Slovenija dobila novo vlado, ki jo vodi Janez Janša. Od dneva volitev do dneva potrjevanja vladne ekipe je poteklo natanko dva meseca. V tem času je potekalo intenzivno dogovarjanje med političnimi strankami o morebitnem vstopu v vladno koalicijo ...

20 Vozi ga vlak v daljavo ...

22 Meglena prihodnost zavarovalnic

24 Kam z radioaktivnimi odpadki?

31 Razdeljena država

Ukrajinsko vrhovno sodišče je zaradi vrste očitnih goljufij, na katere so opozarjali tako opozicija kot mednarodne organizacije, razveljavilo problematični drugi krog predsedniških volitev. To pomeni, da se bosta morala Viktor Juščenko in Viktor Janukovič 26. decembra znova pomeriti.

34 Slovenijo odpreti tujim naložbam

Pogovor z Jurijem Pinterjem

Nacionalni interes in lastništvo sta povsem nekaj drugega. Če to pogledamo na praktičnem primeru; govoriti o tem, kdo je lastnik nečesa, je irelevantno vprašanje. Pravo vprašanje je na primer, ali lastnik neke nepremičnine plačuje davke. Na tem področju mora biti zakonodaja urejena, za vse enaka, in tako naj država regulira zadeve. To je nacionalni interes.

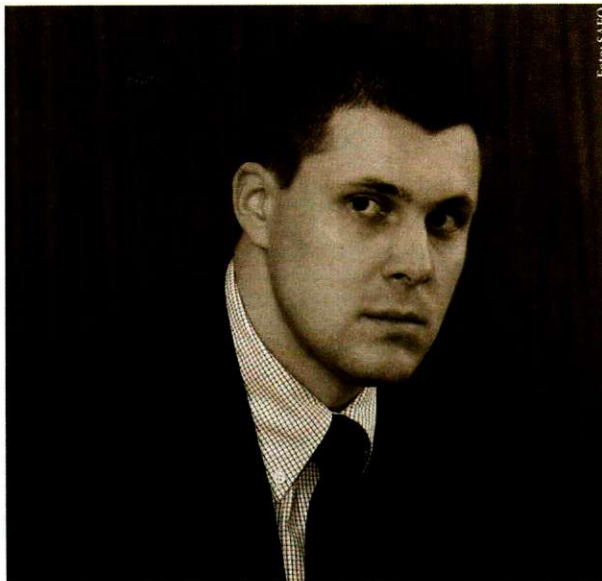
42 Skriti spomin

56 Balkanska privlačnost

Skupna kandidatura držav nekdanje Jugoslavije za organizacijo svetovnega prvenstva v košarki leta 2010 je bila neuspešna!

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
 Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gasper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: SAFO, Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Arhiv Demokracije in SAFO
 Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.
 Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.
 Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Županja se ne zaveda resnosti položaja

Pogovarjali smo se z ljubljanskim mestnim svetnikom SDS Petrom Sušnikom.

Pred časom je vodja ljubljanskega svetniškega kluba SDS pozval vse stranke in tudi županjo, da se sedanji mandat predčasno konča in se razpišejo volitve. Zakaj smatrate takšno rešitev za najprimernejšo?

Razmere v ljubljanski politiki so se v tem mandatu tako zaostrele, da je normalno delo onemogočeno. LDS in ZLSD se medsebojno obtožujeta za slabe razmere v mestu: ZLSD išče krivca v preteklih, eldesovih mandatih, LDS vidi krivca v sedanjem vodstvu ZLSD, h kateremu spada tudi županja. Če k temu prištejemo še napetost med predsednico ljubljanske ZLSD Metko Tekavčič in Danico Simšič, je klopčič popoln. Da dialoga z opozicijo praktično ni, je jasno vsakomur, ki bežno spremlja razmere v Ljubljani. Vse skupaj je privedlo do proračunske katastrofe. V ljubljanski SDS smo prepričani, da bi bila rešitev samo predčasno končanje mandata in izvolitev novega mestnega vodstva. Za zdaj Danica Simšič tako rešitev odločno zavrača, kar postavlja vse skupaj pod vprašaj.

V ljubljanski SDS preučujete predlog rebalansa proračuna MOL za leto 2004. Je rebalans po vašem mnenju potreben in kaj bo prinesel MOL?

Predlog rebalansa bi imel smisel septembra, ko bi lahko resno razpravljali o finančnem stanju in predlogu ukrepov. Razpravljati o rebalansu deset dni pred koncem proračunskega leta je farsa. Vsak pameten gospodar se prilagaja razmeram med letom: pozebi, suši, toči, poplavi in drugemu ter temu ustrezno kroji svoje načrte. V Ljubljani smo julija ugotovili, da denarja ne bo, a je žuapnja kar čakala, če ga le ne bo od kod prineslo. S tem je prišlo do zmede pri tistih, ki svoje delo resno načrtujejo z odobrenim proračunskim denarjem. Primer je Knjižnica Otona Župančiča, ki nam zdaj moledujoče piše za odvzeta sredstva, ker si ne zna predstavljati dela v prihodnje. Rebalans zdaj potrebuje le županja, da legalizira svojo selektivno izvrševanje

vanje proračuna. Nekateri so prejeli bistveno več, kot jim je mestni svet namenil, nekateri so izpadli, pa še sami ne vedo zakaj. Taka politika postavlja pod vprašaj tudi smiselnost razprave o letnem proračunu, saj je očitno, da ta dokument nikogar ne zavezuje.

Županja Danica Simšič je že napovedala pripravo proračuna za prihodnje leto, vi pa ste na ta račun izrekli že nekaj kritik. Lahko pojasnite, kaj vas pri tem najbolj moti?

Proračun bo bistveno manjši od letošnjega, predvsem na račun projektov in investicij. To bo posledično vplivalo na urejenost ljubljanskih četrti, cest in infrastrukturo. To občutimo vsi, ki v mestu prebivamo. Zmanjšana bodo tudi sredstva za javne vrtce, knjižnice, športne objekte in podobno, kar bo poslabšalo standard Ljubljane na raven, ki ni dostojna za glavno mesto. Sporen je tudi pristop k načrtovanju porabe, saj se vse dela z indeksi in ne s projekti, ki bi jih bilo mogoče spremljati glede na uspešnost realizacije, tako finančne kot tudi časovne. Posledica je, da se nikdar ne ve, kdo za kaj odgovarja. To nas privede do temeljne ugotovitve: mesto potrebuje dobrega menedžerja in ne protokolarne lutke.

Računsko sodišče je podalo kritično oceno o MOL, na katero bo Simšičeva morala odgovoriti. Bo po vašem mnenju sploh kdo odgovarjal za nepravilnosti ali se bo zadeva pometla pod preprogo?

Poglejte, kako je bilo v preteklih primerih, pa bo vse jasno. Še vsakega, ki so ga nedvomno spoznali za odgovornega, so politično zavarovali ali pa ga celo nagradili z bolj plačano funkcijo. Prestop k reševanju problemov je vselej enak: metla in preproga. Primer: do zdaj nismo prejeli niti poročila o odpravi pomanjkljivosti, ki so bile navedene v lanskem poročilu, saj bi vse lepe besede zbledele, ker vemo, da se nič konkretnega ne zgodi. Danica Simšič in koalicijo smo že pozvali k oblikovanju "uprave enotnosti", da se resno lotimo reorganizacije mestnih služb in financ. Odgovor: cinična zavrnitev samega poziva na pogovor! Vse kaže, da se koalicija ne zaveda resnosti položaja. **Mihaela Praprotnik**

Slovenci ljubijo zmagovalce
(Stran 8)

Lakanizem – napredna misel ali intelektualna prevara?
(Stran 10)

Posojila s pomočjo države
(Stran 18)

Slaba popotresna obnova
(Stran 26)

Mafijsko mesto
(Stran 28)

Turizem sitih
(Stran 30)

Junaki v "prekršku"
(Stran 39)

Skrivnosti Benedikta
(Stran 44)

Nova podoba etnografskega muzeja
(Stran 46)

Gripa v glavah
(Stran 55)

Bombe znova na sceni
(Stran 58)

Iz desetletja v desetletje
(Stran 60)

Slovenski socialdemokrati
(Stran 62)

Oj, te diplome!
(Stran 65)

Sta se zakonca Kučan res razšla?
(Stran 66)

Združena lista po Janševi poti

Predsednik ZL Borut Pahor je napovedal, da bo stranka na bližajočem se kongresu stranke, ki naj bi bil marca, prvič v svoji novejši zgodovini postavila cilj zmagati na parlamentarnih volitvah in dobiti mandat za sestavo vlade. V ta namen bodo oblikovali strokovni svet po zgledu strokovnega sveta SDS. Prav tako naj bi se preimenovali, in sicer v Socialne demokrate (SD). S Pahorjem po Janševi poti naprej!

Pismo z zamudo

Leto dni je naokoli, odkar sem ti nazadnje pisal. Saj ne zameriš, če sem s pismom nekoliko zamudil. Drage poštno storitve pač. Sicer pa si edini od treh bradatih mož, ki v resnici obstajaš. A kaj hočemo, tvoje ime je preveč povezano s krščanstvom, da bi se naši "svo-bodomiselni" mandeljci drznili klicati tvoje ime. Znano pač misliti s svojo glavo.

Najprej hvala za vse dosedanje izpolnjene želje, za novo vlado in novega ljubljanskega nadškofa. Priznam, da si pred letom dni nisem mislil, da bo prišlo do takega zasuka. A bil bi egoist, če bi našteval samo svoje želje. Ne potrebujem ne čokolade in ne bombonov, saj je bilo takšnega in podobnega materiala že pred volitvami odločno preveč – tedaj so bili naši prejšnji oblastniki tako osladni, da čokolade sploh potreboval nisem. Zato pa te prosim za Stranko mladih Slovenije, da bi dobila spodobnega predsednika in da jim ne bi pošla zaloga papirnatih robčkov, saj nekateri naši mladeniči še vedno objokujejo, ker so jih volivci porinili čez prag parlamenta. Po domače povedano, dali so jih na čevlji. Nič čudnega, da so tovarne obuval v zadnjem času dobile nov posel.

Prosim pa te, dragi Miklavž, če bi lahko združeni listi prinesel nov WD 40 (dobiš ga pri Milošu Kovačiču, če ga še nimaš). Saj si menda prebral v enem izmed tednikov, da ta stranka ni gibljiva in da Borut Pahor zelo težko poganja pedale. Tudi kakšno strojno olje ne bi bilo slabo, zanj pa bi lahko poskrbel kar strojni ključavničar Tone Anderlič. Tudi zanj te prosim, da ga ne bi v njegovi lastni stranki izpodrinili razni mlečnozobci. Menda se v LDS dogaja prav nasprotno kot v ZL, kjer je tovariš Potrč poslanec z najdaljšim stažem in bi mu lahko podelili Prešernovo nagrado za življenjsko delo. No, pa je spet ostal brez nje. Nič hudega, pa naslednje leto. Saj bo tako ali tako poslanec do leta 2008. Morda ne bi bilo slabo, če bi nekaterim našim politikom prinesel tudi kakšno diplomno, čeprav je bil že dekan "kranjske Sorbone" tako radodaren z njimi, da je tebi olajšal posel.

Prosim pa te tudi za Zvezo združenj borcev NOB – odkar je na volitvah zmagala "ne-prava" stranka, so reveži čisto na tleh. Videti je, da se res ne morejo posloviti od rdečih zastav, dražgoške bitke in raznih rajanj v čast "narodni osvoboditvi". Prinesi jim vsaj kakšno modro zastavo. Saj veš, za nevtralizacijo. Nikakor pa jim ne prinesi črne ali bele, saj bodo spet užaljeni, češ da jih pošiljamo v smrt tako kot nekdanji premagane domobrance.

Za vse darove se ti zahvaljujem in te priskreno pozdravljam.

Gasper Blažič

"V SLS imamo veliko usposobljenih kandidatov in kandidatke, ki zelo dobro poznajo področje regionalnega razvoja."

(Predsednik SLS Janez Podobnik zanika govorice, da je SLS kadrovsko podhranjena, še posebej potem ko je Mravljakova odstopila od kandidature za ministrico.)

"Želim si, da bi kak naš občan zadel na lotu, ampak ne zaradi polnjenja občinskega proračuna."

(Župan občine Žalec Lojze Posedel si v svoji soseščini želi kakšnega milijonarja.)

"Se bo vsaj kak njen član, SLS pri nas npr., zamislil, ali bomo še naprej brez glave drveli vedno bolj grozeči krizi prenaseljenosti naproti?"

(Herman Graber je očitno prepričan, da Sloveniji zaradi politike Cerkve grozi prenaseljenost, čeprav ima povprečna slovenska družina manj kot dva otroka.)

"Če mi zmanjka knjig za branje, postanem živčna, kot bi bila odvisna."

(Nagrajenka za knjižni prvenec Irena Svetek bo leha za knjigoholizmom.)

"S kolegi delamo analizo učinkovitosti državnih pomoči in ta kaže, da je denar, ki so ga porabili v ta namen, vržen stran."

(Ekonomist dr. Jože P. Damjan o učinkovitosti državnih pomoči posameznim podjetjem v težavah.)

"Imenuješ se Uran, bodi oreli!"

(Prejšnji ljubljanski nadškof Franc Rode je svojemu nasledniku zaželel uspešno preobrazbo.)

"Moja sinova sta kot po čudežu oba zelo lepa – po ženi, jaz sem prispeval samo spol."

(Adi Smolar je ponosen, ker mu njegova otroka nista nič podobna.)

"Cigarete pa kljub temu ostajajo tisto veliko zlo, ki se mu težko odrečem. Osrečujejo me."

(Hrvaško pevko Severino očitno osrečujejo slabe stvari.)

"Lepi puncici sta, kaj hočete ..."

(Jani iz skupine Atomik Harmonik razlaga, zakaj je med nastopi tako hud pritisk moških na oder. Še posebej takrat, kadar ga malo spijejo.)

"Rad imam olje in platno."

(Podpredsednik državnega zbora Sašo Peče si je nekdanjo pisarno Irme Pavlinič Krebs izbral zaradi lepih slik.)

"Kot prava redkost."

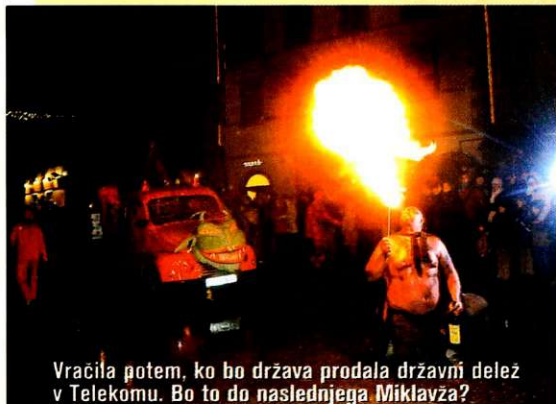
(Poslanica Eva Irgl se v državnem zboru počuti kot unikat.)

"Saj ne vemo, kaj gospodarstvo sploh potrebuje."

(Dr. Jože Mencinger, rektor Univerze v Ljubljani, priznava, da sta bilo šolstvo in znanost doslej država in državi, daleč od realnosti.)

Rok za vlaganje zahtevkov potekel

V torek se je iztekel podaljšani šestmesečni rok za vlaganje zahtevkov za vračilo vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje. Na državnem pravobranilstvu so prejeli več kot 30.000 zahtevkov, od tega nekaj tisoč v podaljšanem roku. Dodajmo, da je bilo po prvotnih ocenah upravičencev do vračila približno 180.000, skupna vsota vračil pa naj bi se po takratnih ocenah gibala okrog 30 milijard tolarjev. Državno pravobranilstvo je zahtevke začelo pregledovati že v času njihovega zbiranja, način dela pa poteka tako, da v primeru, če kakšni podatki manjkajo, stranke pozovejo k dopolnitvi, če pa na podlagi dokumentacije, ki so jo predložili, ugotovijo, da ni pogojev za vračilo, zahtevke zavračajo. Po nekaterih podatkih so na pravobranilstvu zavrnili precej zahtevkov, vlagatelji pa imajo možnost, da sprožijo sodni spor. Na pravobranilstvu pravijo, da je prišlo

Vračila potem, ko bo država prodala državni delež v Telekomu. Bo to do naslednjega Miklavža?

pri vlaganju zahtevkov do številnih nesporazumov, saj nekateri vlagatelji menijo, da imajo pravico do vračila vsakršnega plačila za telefon, zato nekateri pošiljajo pogodbe o plačilu pri vzpostavitvi naročniškega razmerja, kar pa se po zakonu ne vrača. V zakonu je namreč natančno določeno, da imajo pravico do vračila le tisti, ki so vlagali v javno telekomunikacijsko omrežje. Tistim, ki so upravičeni do vračila vlaganj, bo državno pravobranilstvo najprej ponudilo predlog poravnave. Prvi skupini upravičencev naj bi poravnavo ponudili predvidoma januarja. Vir za vračilo vlaganj bo kupnina od prodaje državnega deleža v Telekomu. Nekdanja vlada je pojasnjevala, da bo odprodaja državnega deleža v višini dobrih 62 odstotkov v Telekomu odvisna od razmer na trgu in verjetno ne bo izvedena pred letom 2005. Kako se bo odločila nova vlada, pa bomo videli.

V. K.

Bo konec agonije IUV?

Metalka Trgovina je napovedala prevzem Industrije usnja Vrhnika. Franc Gajšek je na skupščini Industrije usnja Vrhnika (IUV) dejal, da bo njihova družba za delnico IUV ponudila en tolar, med veljavnostjo ponudbe pa IUV ne sme prodajati premoženja, saj želijo s tem zavarovati premoženje vrhniške družbe. Metalka Trgovina je že oktobra objavila namero za prevzem IUV, od nje pa nato odstopila. Kot so takrat pojasnili v družbi, je IUV konec oktobra kljub izraženemu interesu Metalka Trgovine za nadaljevanje proizvodnje v Šmartnem pri Litiji prodala tamkajšnji proizvodni objekt, poleg tega pa ji ni zagotovila podatkov o poslovanju in knjigovodski vrednosti družbe. O tem so v Metalki obvestili Agencijo za trg vrednostnih papirjev, ta pa jim je v skladu z zakonom o prevzemih izdala dovoljenje za odstop od namere za prevzem IUV. Če Metalka tega soglasja ne bi prejela, bi morala na možnost za novo ponudbo počakati eno leto. Da bi uresničila namero in utrdila svoje finančno stanje, je Metalka Trgovina že povečala osnovni kapital družbe za 295,2 milijona tolarjev, na 1,447 milijarde tolarjev. Ob tem je skupščina IUV, ki se je niso udeležili predstavniki največjih lastnikov družbe, to je Kapitalske družbe in Slovenske odškodninske družbe, pogodbo z odločnim pogojem o prodaji obrata IUV v Šmartnem pri Litiji podjetju Kovikor že potrdila. Pogodbo bo mogoče uresničiti, ko bo finančno ministrstvo izdalo izbrisne pobotnice na hipoteke, vpisane na to premoženje. Kupnino na račun poslovno nepotrebne premoženja v vrednosti 360 milijonov tolarjev naj bi IUV porabila za financiranje kadrovskega prestrukturiranja druž-

Za delnico Industrije usnja Vrhnika ponujajo en tolar.

be v prihodnjem letu. IUV je odprla novo družbo v Beogradu za trženje izdelkov na srbskem trgu, v pripravi so prodajne aktivnosti v Rusiji, nastopili pa bodo tudi na kitajskem trgu.

V. K.

SMS ima novega predsednika

Stranka mladih Slovenije (SMS) je dobila novega predsednika. Potem ko je s predsedniškega mesta odstopil Domink S. Černjak, je mesto prvega moža stranke prevzel Darko Krajnc. Slednji ni novinec v politiki, saj se je z njo ukvarjal že v študentskih letih. Politične izkušnje si je nabiral

Bo novi predsednik Darko Krajnc (spredaj levo) uspešnejši od Černjaka?

v študentskem parlamentu, kjer je bil tri leta poslanec, leto dni je bil študentski sekretar za socialo in zdravstvo pri Študentski organizaciji Univerze v Ljubljani (ŠOUL), prav tako leto dni je bil pomočnik predsednika ŠOUL za področje sociale. Bil je tudi predsednik Študentske organizacije Slovenije in član organov sveta vlade RS za študentska vprašanja itd. Vse te izkušnje mu bodo koristile pri vodenju stranke. Vprašanje pa je, ali mu bo uspelo znova dvigniti stranko, jo povezati in narediti bolj

demokratsko, kot je bila v času, ko je bil njen predsednik Černjak. Ta čas stranki mladih kaže precej slabo. Po velikem uspehu pred štiri leti, ko ji je uspelo priti v državni zbor, je bila na letošnjih volitvah hudo poražena in ostala pred vrati državnega zbora. Novi predsednik Darko Krajnc bo moral zavihati rokave in marsikaj spremeniti. To je ob izvolitvi tudi napovedal. Tako bo najprej pregledal program stranke in spremenil tiste zadeve, ki so potrebne sprememb, dobra izhodišča v programu stranke pa bo obdržal. Napovedal je tudi nadaljevanje moderne evropske zelene politike. Časa za spremembe ima skoraj štiri leta oziroma do naslednjega volilnega kongresa.

M. P.

modrosti tedna

“Janša se ni spremenil, spremenili so se, zaradi taktičnih razlogov, njegovi ocenjevalci.”

(Književnik Žarko Petan)

•••

“Ključna naloga v teh štirih letih bo zagotovo lajšanje nekaterih bolečin, nekaterih slabosti, ki so se pojavile ob reformi devetletke.”

(Šolski minister Milan Zver)

Počasi se daleč pride

Slovenci ljubijo zmagovalce

Slovenski državljani od nove vlade veliko pričakujejo. Predvsem pričakujejo hitre spremembe. Vladni predsednik Janez Janša to dobro ve, zato je ob predstavitvi ministrske ekipe dejal, da se stvari na hitro ne morejo spremeniti in da je ureditev vsega čez noč nemogoča. Večji premiki bodo mogoči šele v drugi polovici mandata. V tem duhu je nova vlada pretekli teden ustavila sprejemanje nekaterih zakonov s področja davkov, katerih določila bi morala začeti veljati 1. januarja 2005. Prav davčna ureditev bo namreč terjala celovite in ne le delne rešitve. Slovenija potrebuje celovito davčno reformo, za kar so potrebne temeljite analize obstoječega stanja. Radikalnost na tem področju ne prinese nič dobrega. Nasploh so ta čas počasni, a skrbno pretehtani koraki na vseh področjih najpomembnejši. Na to opozarjajo nekateri strokovnjaki in zdi se, da se tega zaveda tudi nova vlada. Omenimo le ekonomista Miča Mrkačiča, ki je v preteklih dneh pojasnil, da je davke mogoče znižati le, če znižamo javno porabo. Ker pa je javna poraba

državo visijo še drugi črni oblaki, med katerimi je nedvomno največji zasledovanje maastrichtskih kriterijev, katerih izpolnjevanje je pogoj za prevzem skupne evropske valute. Novi finančni minister je obljubil, da bo delo ministrstva v celoti podrejeno temu dogodku, evro naj bi prevzeli že leta 2007. To pa pomeni, da bo morala nova vlada svojo politiko na vseh področjih resnično dobro voditi. Jav-

Da Slovenci ljubijo zmagovalce, kažejo tudi javnomnenjske ankete, ki SDS, stranki, ki je prepričljivo zmagała na zadnjih volitvah, in njenemu predsedniku Janezu Janši iz tedna v teden namenjajo večjo podporo. Tako je na primer Tošev (zdaj ni več njegov, čeprav bo Toš v njem zagotovo ohranil del svojega vpliva) Politbarometer konec septembra, torej tik pred volitvami,

predsednik vlade deluje državniško in zrelo in pritegne tudi tiste volivce, ki mu prej niso bili naklonjeni. Če bi denimo povprečen volivec, ki o politiki ne ve veliko in se aktivno ne zanima zanj, pred volitvami gledal na eni strani Antona Ropa, kako skače v besedo novinarki, se prereka, replicira in se nasploh obnaša kot "mulc", ki so mu vzeli najljubšo igračo, na drugi strani pa Janšo, ki od-

Janez Janša postaja po zadnjih javnomnenjskih anketah čedalje bolj priljubljen politik.

nofinančno stanje države namreč ni rožnato. Če bo hotela vlada uresničiti obljube o znižanih davčnih stopnjah, bo morala denar v državno blagajno pripeljati skozi druga vrata. Zdi se, da je poleg vsesplošnega varčevanja edina možnost za to v privatizaciji državnih podjetij in s tem povezani odprodaji državnih deležev. Z natančnostjo lekarniške tehtnice bo morala vlada odrediti, kolikšen delež tujega kapitala bo spustila v državo, saj so slovenski državljani na to zelo občutljivi. Skeptičnost do vsega, kar je tuje, je nekoliko zgodovinsko pogojena, poleg tega smo v preteklih letih veliko slišali o ta-

Janševi stranki nameril 15 odstotkov podpore, konec oktobra, tri tedne po volitvah, že 24 odstotkov podpore, konec novembra pa še za en odstotek več. Enak trend je zaslediti tudi pri Janezu Janši. Če ga je še pred volitvami kot morebitnega mandatarja za sestavo nove vlade po različnih anketah, tudi Toševi, videla manj kot polovica vprašanih, ga po večini zadnjih javnomnenjskih raziskav kot predsednika vlade podpira več kot 70 odstotkov vprašanih.

Takšen javnomnenjski izid, ki ga je svoj čas težko dosegel celo Janez Drnovšek, po volitvah leta 2000 je de-

govarja premišljeno in zbrano, bi, če bi izbiral, zagotovo izbral Janšo. Je pač tako, da imajo Slovenci raje manj konfliktni ljudi, še posebej kadar gre za politiko in predsednika vlade.

Pri tem je seveda treba ugotoviti, da si je Janša takšen preobrat javnega mnenja povsem zaslužil. Le redki so namreč politiki, ki po toliko letih opozicije, če izvezamo polletno vladno Andreja Bajuka, še zmorejo toliko energije in politične modrosti, da se povzpnejo v vladno. Ta dosežek je toliko večji zato, ker Janša za sabo v nasprotju z Ropom, ki je imel za seboj ves slovenski "neodvisni" medijski aparat, ni imel praktično nobenega pomembnejšega medija in ker je skoraj vse (razen v predvolilni kampanji) naredil sam. Tudi zato bo verjetno Janša vse, kar mu je uspelo v nekaj zadnjih mesecih, znal toliko bolj ceniti in bo verjetno naredil vse, da bo vlada, ki jo je oblikoval, delala čim bolje in se na ta način tudi čim dlje obdržala na oblasti.

Vlada obljublja, da se bo pri svojem delovanju odločala na podlagi temeljitih analiz.

že zdaj močno "zacementirana", je vprašanje, kaj lahko vlada naredi na hitro. Zato ni odveč informacija, da je vladni predsednik pred kratkim slovaškega kolega zaprosil, da bi slovaška vlada na slovensko finančno ministrstvo poslala nekaj strokovjakov, ki bi pomagali pri vzpostavitvi učinkovitega davčnega sistema. Spomnimo se, da je največja vladna stranka že v predvolilnem času večkrat omenila, da bi Slovenija na davčnem področju lahko sledila ureditvi na Slovaškem, kjer imajo to dobro urejeno. Poleg tega nad našo

ko imenovanem nacionalnem interesu. Zaradi te občutljivosti, delovanja nekdanjih vladajočih sil in občil, ki so pogosto daleč od nepristranosti, bo naloga vlade, ki je v teh dneh prevzela svoje delo, izredno težka. Spremembe, ki jih je napovedovala že nekaj let, bodo morale potekati počasi, z mislijo na prihodnost. Vprašanje pa je, ali bodo vsi slovenski državljani to tako razumeli. Že zdaj je težko razumeti poteze Davčnega urada Republike Slovenije, ki pospešeno blokira račune vsem, ki so državi kaj dolžni.

Vida Kocjan

nimo njegovo vladno po izidih Politbarometra podpiralo največ 65 odstotkov vprašanih, je najverjetneje posledica več dejavnikov. Prvi je zagotovo tako imenovani zmagovalni efekt, ko se zlasti bolj neodolčni volivci po volitvah avtomatično pridružijo stranki, ki je zmagała na volitvah. Slednje bi nekateri poimenovali preračunljivost, kar pa pride bolj v poštev pri tistih, ki so aktivnejši v politiki. Drugi dejavnik, zaradi katerega je Janša po volitvah pridobil tolikšno podporo, je njegova umirjena in spravljiva podoba, s katero kot

Aleš Kocjan

Dr. Andrej Capuder

Vino in mošt

Papir vse prenese, zato pa je cloveštvo iznašlo računalnik, da se bo enkrat za vselej zne bilo slabe vesti. Iz Pilatovega vprašanja, kaj je resnica, smo potegnili novo pravilo, da je resnic več. Jih je mnogo, zelo mnogo. Natančno toliko, kolikor je naših zaslužnih "javnih delavcev", raje pa še kakšna čez.

Roko na srce, to ni slovenska posebnost, najdemo jo vsepovsod v velikem svetu, odkar smo s svetim Avgustinom odkrili, da je vsak clovek samemu sebi "legenda". Nerodno je le, če do tega odkritja ne pridemo sami, če ga ne doživimo na lastni koži, največkrat skozi pomanjšanje, temveč se preprosto damo "proglasiti", z dekretom, z javnim priznanjem, skozi ta ali oni VIP. In tako nam uspeva, da smo "z množico resnico preglasili", kot se glasi Dantejev verz. Na Slovenskem je ta množica majhna, zato pa toliko nasilnejša. Predvsem pa, vsaj zadnjih petdeset let, vseskozi mladolletna. Posebnost odhajajočih monarhov je, da si vzdržujejo jezne mladence, ki jih je lahko obvladati: seks, denar in oblast, za to ceno je mladina. To je pokojni Tito prav dobro vedel in to dediščino nam je zapustil z obveznim davkom prostaščine, ki je dodana vrednost omenjene svete Trojice. Od takrat dalje je Slovenija plen negodnikov, vseh tistih, ki jim ni uspelo ali niso hoteli dozoreti pod prejšnjim režimom, danes pa tudi že njihovih otrok in celo vnukov. Genialnost je plovovita, če pa ni, se naredi. Podobno kot se iz mošta naredi vino. A nekaj nas je, ki mislimo (grda reč, če clovek misli!), da gre v našem primeru za mošt, ki nikdar ne bo postal vino.

Ko berem intervju našega razglašnega misleca Slavojja Žižka, ki v Frankfurter Allgemeine zahteva, naj se "počisti" z vsemi Plečnikovimi zgradbami, in mimogrede predlaga Nemcem, naj malo bolj gojijo analno erotiko, si upam reči, da je to mošt. Manj bi že težko rekel, zlasti ker nam Nemci zaradi tega niso napovedali vojne. Ko grem v kino gledat slovenski film, ki kajpak pobere vse nagrade, ugotovim, da sem se na-

pil slabega mošta. Za dramsko uprizoritev Karamazovih si to preizkušnjo prihranim, navsezadnje sem sladkornik in moram paziti nase. Televizijskih genijev že zdavnaj več ne prenesem, ta "moštoteka" me odbija na daljavo. Postajam nesrečen in zaznamovan z vonjem po moštu. Taka reč se cloveka prime in jo voča vsepovsod, v kulturi, v politiki, da, tudi v religiji, a o tem kdaj drugič. Če kdo meni, da se preveč pesniško izražam, mu postrežem s francoskim izrazom: Fausses valeurs. (Zdaj vem, zakaj ta natančni Descartesov jezik mečejo iz šol!) Še najboljše se te "lažne vrednote" prodajajo v gospodarstvu, kjer se da iztržiti tudi navaden drek. V duhovnem življenju naroda pa je taka trgovina pogubna.

Upam, da nisem koga užalil, si očitam in iščem teoretske podlage za svojo ne preveč veselo ugotovitev, da smo Slovenci obsojeni na negodnike in na njihovo ustvarjalno nesramnost. Na neke vrste programirano anarhijo, bi rekel clovek, ki kolikor toliko obvlada tuje izrazje. In najdem! V dovolj preglednem članku v zadnji številki Magazine litteraire, ki je posvečena "libertarni misli", se razgledani pisec in hkrati vernik tega "svobodnjaštva" ne pomislija pribiti, da ne smeš gojiti jaza, pač pa naj bi uveljavljal svoje "jazovstvo": subjektivnost namesto subjekta! Zato pa je edino orožje upor in destrukcija, kot nas je naučil nedavno umrli apostol Jacques Derrida. Kjer koli vidiš kakšno okno, vrzi vanj opeko. Kjer je zgradba, mora biti mina. Kjer je nebotičnik, naj pride bin Laden. Kjer

ga sveta nam že tisočletja "tumbajo", da je clovekov jaz nekaj, kar je treba preseči. Moderni Prometej, dovolj dobro plačan za svojo prefriganost, pa se ti loti stvari z drugega, verjetno lažjega konca: ne pre-seči, ne smemo ga niti do-seči! In to metodo, da je minus več kot plus, je treba razširiti na planetarno izkustvo, kjer naj bi se vse živo družilo po afiniteti subjektivnosti, ne pa kot subjekti ali celo – Bog ne daj! – kot osebe. Treba se je stalno vračati v neki primarni kaos, v neko pred-resničnost, kajti vsaka realizacija je že prisila, potuha in laž. – Da so iz tega embrionalnega stanja, kjer se da najlaže ribariti, prikukali na dan najbolj krvavi tirani vseh dob, in da je iz brezzakonja hiter preskok v totalitarno miselnost in izkušnjo, tega nam naš analitik ne pove. Oziroma če bi nam ta ne-smisel razodel, bi ga verjetno vzel na svoj rovaš: vidite, ko bi bili načelni in bi korajžno vztrajali v kaosu, ne bi bilo Hitlerja in Stalina in njima podobnih. – Temu se pravi anarho-logika, ni kaj.

Naj živi mošt, naj nikdar ne postane vino, pravijo naši novi mojstri. Vino je treba zatirati, če kdaj katero dozori v naši dolini šentflorjanski. Skrivaj ga bomo sicer pili, in to dobrega, a javnost naj tega ne izve. – A propos javnosti! Na zadnjih volitvah smo doživeli, da se je dvanajstletnemu moštu vendarle uspelo pretočiti v vino – kakšno, bomo še videli! –, in ob tem čudežu je bil vladajoči razred mladencev s svojo brado vidno poparjen. A tako je. Če nekdo z vso silo, z vsemi sredstvi, medijskimi in podtalnimi, skozi dolga

Letos ga bomo pili, novo vino demokracije, v pričakovanju boljšega, kot je rekel Churchill, a vendar iz hvaležnosti, da nam ga je Bog dal!

je kakršna koli institucija, zakon ali zveza, je treba najti potvaro, "zakon" ulice ali podzemlja. Izjema je več kot pravilo, kdor je gej, ta se sme, kdor po starem štiha, bo ostal Pavliha ... Vidiš ga, kako je ta pisec pameten, si pravim, ob njem sem začel kovati verze še jaz! Najboljši moralisti vse-

leta izvaja izjemo kot pravilo, bo prikladal nase izjemo tudi te svoje izjemnosti. Ali smo ga torej pričakali, naš baujolais nouveau? Kakor koli že, letos ga bomo pili, novo vino demokracije, v pričakovanju boljšega, kot je rekel Churchill, a vendar iz hvaležnosti, da nam ga je Bog dal!

Človek, ki ima to dvomljivo prednost, da se je med Slovenci postaral – to je, da so mu leta prinesla nekakšen uvid čez polpreteklo dobo – je vse bolj začuden nad dejstvom, med kakšnimi geniji mu je bilo dano živeti. V narodu, ki ga je čedalje manj, se odstotek genialnosti nezadržno zvišuje: prihodnji leksikon Mladinske knjige bo imel nad deset tisoč imen, ki se je vseh dotaknila iskra božja: naj je kdo kje kaj zapel, spregovoril, dvignil nogo tako ali drugače, vladal ali ovajal – kar je bilo včasih eno in isto – pisal in tratil papir, zbiral nagrade, ki so bile podeljene vselej enim in istim, si kopicil dostojanstva in zasluge kot osnovnošolci svoj album za znamke itd. itd.

Lakanizem – napredna misel ali prevara?

Študentski dom Janeza F. Gnidovca, ki deluje v okviru Zavoda sv. Stanislava, je v torek, 30. novembra, znova pripravil študentski intelektualni forum. Tokratna tema je imela naslov Lakanizem, manipulacija slovenskega uma.

Kot glavna predavateljca sta nastopila arhitekt dr. Damjan Prelovšek in jezuitski bogoslovec Marjan Kokalj. Predstavila sta Lacanovo doktrino, njeno slovensko različico in probleme, ki izhajajo iz nje. Po njunem uvodnem predavanju je sledila precej dolga razprava.

Lakanizem je smer, katere začetnik je francoski psihoanalitik in ustanovitelj pariške freudovske šole Jacques Lacan, ki je odraščal v verni družini, kasneje pa se je seznanil s psihoanalizo, lingvistiko in strukturalizmom; iz teh treh miselnih okolij se napaja njegova doktrina. V središču njegove filozofije, ki se naslanja na psihoanalizo, je zavest, poleg nje sta nadzavest in podzavest. Človek se mora odtrgati od identifikacije, v praksi to pomeni, da se mora osvoboditi tradi-

cije. Najbolj eminenten predstavnik slovenskega lakanizma je dr. Slavoj Žižek, ki je Lacanovo filozofijo apliciral na družbeno raven, le-ta pa se kaže v zavračanju narodne zavesti in njenem stigmatiziranju za fašizem, katerega temelj naj bi bilo krščanstvo, kjer pa je v ospredju nadzavest. Krščanstvo je namreč tisto, ki je uničilo travmo. Tako je na primer arhitekta Jožeta Plečnika na neki način označil za

fašista (o tem dr. Prelovšek piše v novembrski številki mesečnika Ampak). Zanimivo je, da Žižek nastopa kot ideolog Liberalne demokracije Slovenije, čeprav pojem "liberalna demokracija" v svojih idejah zavrača in prisega na leninistične poglede na urejanje družbenih vprašanj. Zagotovo pa je največja intelektualna prevara lakanizma njegov praktični ustroj, saj so lakanisti sposobni nanizati mnogo

protislovij in zanikati tisto, kar so malo prej zagovarjali. Poleg Žižka ne smemo pozabiti na gibanje, imenovano Neue Slowenische Kunst, ki je močno povezano s skupino Laibach. Za predstavnike slovenske različice lakanizma bi lahko šteli tudi nekatere slovenske levičarske družboslovce – na primer nekdanjega ministra za šolstvo dr. Slavka Gabra, ki ga je Marjan Kokalj omenil kot primer učitelja lakanistične filozofije še iz časov, ko je predaval samoupravljanje s temelji marksizma na gimnaziji v Škofji Loki. Vplivi lakanizma prav gotovo segajo v precejšen del javnosti, saj se nanj naslanja mnogo (levo usmerjenih) javnomnenjskih usmerjevalcev, ki izhajajo pretežno iz vrst "uporniškega" podmladka nekdanje zveze komunistov. Na družbeni ravni se vpliv lakanizma čuti pri odnosu do verskih simbolov (na primer afera Strelnikoff – brezjanska Marija s podgano v naročju) ter do tradicije in narodne zavesti, ki naj bi bila samo anahronističen ostanek preteklosti. Vse to pa je dokaz, da je lakanistična ideologija v slovenski družbi in politiki zelo navzoča. **G. B.**

Dr. Damjan Prelovšek in jezuitski bogoslovec Marjan Kokalj sta predstavila Lacanovo doktrino, njeno slovensko različico in probleme, ki izhajajo iz nje.

Slišnost slovenskega glasu v Evropski uniji

Pod tem naslovom je 6. decembra v ljubljanskem Centru Evropa potekala javna razprava, ki jo je pripravilo predstavništvo evropske komisije v Sloveniji. Razprave so se udeležili vodja komisije Erwan Fouéré, poslanci evropskega parlamenta Miha Brejc, Borut Pahor in Mojca Drčar Murko, poleg njih pa še predsednik parlamentarnega odbora za evropske zadeve Anton Kokalj ter predsednica Zveze potrošnikov Slovenije Breda Kutin.

Rdeča nit je bila možnost uveljavljanja Slovenije v razširjeni uniji. Poslanci so potrdili obstoj tehničnih težav pri uporabi slovenščine v Bruslju, saj je ob dvajsetih uradnih jezikih prevajanje v nekaterih odborih oteženo, tudi gradivo ni vedno takoj dostopno v vseh jezikih. Tako naši poslanci v debatah včasih uporabljajo tuj jezik, kadar pa je mogoče, govorijo slovensko.

Pahor je pojasnil, da gre za velik zalogaj in da se stvari izboljšujejo, zato so potrebni. Če bi šlo pri prevajanju v slovenščino za politično vprašanje, bi seveda dvignili glas. Kokalj je ob tem spomnil na prizadevanja za ohranitev vseh uradnih jezikov za delovne jezike, čeprav je v nekaterih krogih obstajal predlog skrajšanja na dva jezika.

Kutinova, ki je tudi podpredsednica evropske potrošniške organizacije, je pripomnila, da so potrošniki v predlogu evropske ustave nekakšna Pepelka, da pa ima organizacija močnejšo partnersko vlogo kot slovenska zveza potrošnikov. Slovenija se mora zavedati, da ima varstvo potrošnikov pomembno vlogo v delovanju trga.

Poslanci so izpostavili tudi naraščajoč pomen evropskega parlamenta. Pahor je poudaril, da kot poslanec predstavlja v prvi vrsti državljane in nacionalni interes. Brejc je pripomnil, da od prejšnje vlade ni dobival vseh informacij, potrebnih za odločitve v skladu s slovenskimi interesi. Drčar Murkova pa je problematizirala način, kako neko stališče opredeliti kot nacionalni interes. Pahor je repliciral, da tega določa državni zbor. Kutinova je pripomnila, da mora biti nacionalni interes ne le dobiček podjetij, ampak tudi zdravje državljanov.

Prednostne naloge pri uveljavljanju nacionalnega interesa so za Drčar Murkovo regionalna členitev Slovenije, za Brejca mir, blaginja in ohranjanje slovenstva, Pahor pa je mednje uvrstil lizbonsko strategijo, solidarnost in ratifikacijo evropske ustave. Ob vprašanju slovenske vloge v delovanju skupne evropske vojske je Pahor poudaril možnost, da pri tem okrepimo mednarodni ugled naše države. **M. V.**

Razprave o vlogi naše države in jezika v evropskih ustanovah so se udeležili kar trije slovenski evroparlamentarci (Drčar-Murkova, Pahor, Brejc).

Umetitev nadškofa

V tedniku Demokracija smo že poročali, da je papež Janez Pavel II. 25. oktobra letos za novega ljubljanskega nadškofa in metropolita imenoval dosedanega ljubljanskega pomožnega škofa msgr. Alojza Urana, ki je tako postal 34. ljubljanski škof oziroma peti nadškof. V nedeljo, 5. decembra, dan pred godom sv. Nikolaja, zavetnika ljubljanske stolnice, je msgr. Alojz Uran s slovesno umestitvijo tudi uradno postal voditelj ljubljanske nadškofije oz. cerkvene pokrajine in tako prevzel dolžnost s strani dosedanega upravitelja škofa Andreja Glavana. Na slovesnosti v ljubljanski stolnici se je zbralo več tisoč ljudi (nekateri med njimi so slovesnost spremljali na velikem platnu med stolnico in tržnico), med njimi so bili slovenski škofje (tudi oba nekdanja ljubljanska nadškofa Alojzij Šuštar in Franc Rode, sedanji prefekt kongregacije za ustanove posvečenega življenja ter družb apostolskega življenja pri Svetem sedežu), škofje iz sosednjih držav, duhovniki, redovniki in redovnice, predstavniki verskih skupnosti, civilne družbe in predsednik slovenske vlade Janez Janša skupaj z nekaterimi ministri. Slovesnost je pomagal oblikovati pevski zbor Antona Foersterja pod vodstvom prof. Jožeta Trošta ter solista Matjaž Robavs in Marko Fink.

Dar in velika odgovornost

Uvodni del obreda je vodil apostolski nuncij v Sloveniji msgr. Santos Abril y Castelló, ki je v latinščini prebral papeški dokument, v katerem papež Janez Pavel II. za ljubljanskega nadškofa razglasa msgr. Alojza Urana. Omenjeni dokument je za njim v slovenščini prebral stolni župnik msgr. Peter Zakrajšek. Sledila je izročitev škofovske palice kot znaka oblasti ter poljub miru z drugimi navzočimi škofi in duhovniki. Obred je v nadaljevanju vodil novi nadškof Uran in v svojem govoru poudaril, da je sprejetje službe ljubljanskega nadškofa križ in breme pa tudi dar in velika odgovornost. Ob koncu so se novemu nadškofu zahvalili predstavniki duhovnikov, laikov, Slovencev v zamejstvu in po svetu in tudi predstavniki drugih Cerkev (pravoslavne in evangeličanske), zagrebški nadškof kardinal Josip Bozanić, nadškof iz Gradca Egon Kapellari, nadškof v Torontu kardinal Alojzij Ambrožič in Uranov predhodnik Franc Rode. Nadškof Uran je ob koncu javnosti sporočil, da je za novega generalnega vikarja škofije imenoval dosedanega nadškofijskega upravitelja in pomožnega škofa msgr. Andreja Glavana.

Novi ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran prevzema vodenje nadškofije od svojega predhodnika Rodeta v viharnem obdobju laicizma.

Od Vovka do Urana

Lik nadškofa Urana v času, ko je Cerkev v Sloveniji pod močnim javnomnenjskim pritiskom laicistične ideologije in antiteistične kljubovalnosti, še najbolj spominja na lik škofa Antona Vovka, ki je po drugi svetovni vojni postal ljubljanski pomožni škof in upravitelj ljubljanske škofije v izjemno težkih razmerah. To je Uran potrdil tudi z besedami, da se podobno kot Vovk ob začetku nadškofovske službe počuti neobgledenega. O nadškofu Vovku je bil tako tri dni pred Uranovo umestitvijo pripravljen krajši simpozij na teološki fakulteti z naslovom Anton Vovk – nadškof in veliki kancler. Predavatelji na simpoziju (dr. Metod Benedik, dr. France M. Dolinar, dr. Bogdan Dolenc, dr. Alojzij Slavko Snoj, dr. Rafko Valenčič, dr. Marjan Turnšek) so Antona Vovka orisali z več vidikov: z zgodovinskega (država in Cerkev v času škofa Antona Vovka, imenovanje in škofovsko posvečenje, Vovkova skrb za teološko fakulteto) in s pastoralnega (Vovkovi pastoralni poudarki, njegove pridige in skrb za duhovne poklice).

Novi izzivi

Čeprav so sedanje družbene in politične razmere Cerkvi bistveno bolj naklonjene kot v Vovkovem času, pa ne smemo prezreti, da čakajo novega nadškofa veliki izzivi, saj bo treba nadaljevati z uresničevanjem sklepov plenarnega zbora Cerkev na Slovenskem, pri čemer naj bi bil velik poudarek na mladinski pastoralni, kajti glavne zablode družbe (mamila, neodgovorna spolna praksa, različne subkulture sumljive kakovosti itd.) terjajo največ žrtev prav med mladimi, medtem ko je mladinska pastoralna precej razdrobljena in premalo učinkovita. Upamo lahko tudi na kvalitetnejši dialog med Cerkvijo in državo. Pri tem bo še naprej v ospredju vprašanje verskih vsebin v javnem šolstvu. Kot kaže, je bil strah pred uvajanjem verouka v šole neutemeljen, je pa novi šolski minister Milan Zver dejal, da ne bo nasprotoval priznanju župnijskega verouka kot zunanjega izbirnega predmeta. Poleg tega bo verjetno v prihodnosti prišlo do sklenitve delnih sporazumov o ureditvi posameznih vprašanj v zvezi z odnosom med Cerkvijo in državo. Zagotovo pa je v odnosu javnosti do Cerkev zanimivo, da škofa Urana hvalijo nekateri, ki so prej pljuvali po Cerkv. Zato bo zanimivo opazovati, ali se bo javnomnenjska podoba Cerkev v prihodnje kaj spremenila.

Gašper Blažič

Zagotovo pa je v odnosu javnosti do Cerkev zanimivo, da škofa Urana hvalijo nekateri, ki so prej pljuvali po Cerkv. Zato bo zanimivo opazovati, ali se bo javnomnenjska podoba Cerkev v prihodnje kaj spremenila.

Z izvolitvijo nove vlade Janeza Janše je Slovenija dobila tretjo vlado, ki jo večinsko sestavljajo pomladne oziroma desnosredinske stranke. Prvo je leta 1990 oblikoval Lojze Peterle, drugo leta 2000 Andrej Bajuk, tretjo pa pred dnevi Janez Janša.

Zgodba s tako imenovanimi pomladnimi vladami se je začela aprila leta 1990, ko je na prvih

večstrankarskih demokratičnih volitvah v Sloveniji zmagala demokratična opozicija Demos, ki jo je sestavljalo šest strank: SKD (vodil jo je Lojze Peterle), Slovenska demokratična zveza (vodil jo je Dimitrij Rupel), Slovenska kmečka zveza (vodil jo je Ivan Oman), Socialdemokratska zveza Slovenije (vodil jo je Jože Pučnik), Zeleni Slovenije (vodil jo je Dušan Plut) in Samostojna obrtniška stranka (vodil jo je Franc Golja). Njihov cilj so bile korenite politične in družbene spremembe. Ker je Demos na volitvah dobil večino, mu je pripadel man-

dat za sestavo nove vlade. Večina članov Demosa se je sprva zavzemala, naj mandatar postane Jože Pučnik, ker pa je Pučnik po krajšem premisleku to funkcijo zavrnil, je mandatar postal Lojze Peterle (njegova stranka je dosegla najboljši izid med strankami Demosa). Nekateri politični analitiki to imenovanje opisujejo kot napako, saj naj bi bil Peterle, takoj ko je bila sestavljena nova vlada, začel ignorirati predsedstvo Demosa. Kot je pred leti zapisal slovenski politični analitik, naj bi se bil Peterle izmikal vsem dogovorom, in če je le mogel, je stvari ure-

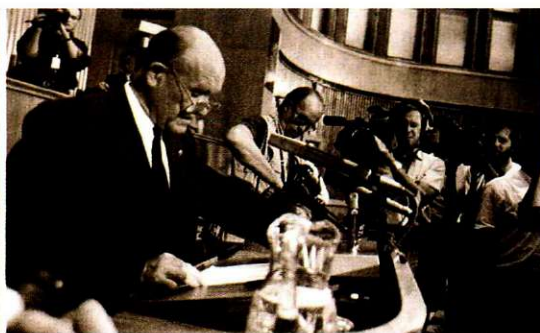
dil drugače, kot so se dogovorili. Stvar naj bi bila prišla celo tako daleč, da Peterle Pučniku kot predsedniku Demosa ni hotel več posredovati nobene informacije o tem, kaj dela vlada, čeprav je bilo dogovorjeno, da ga vlada o vsem obvešča.

Čeprav se je Demos ves čas soočal z notranjimi trenji (v knjigi Premiki Janez Janša piše, naj bi se bila prva trenja začela še pred volitvami 1990, ko naj bi bil nastal spor okoli vprašanja, kdo bo kandidiral za predsedstvo republike), ki so bila posledica prevelikih političnih razlik med strankami in posameznimi

Fotografije: Arhiv Demokracije

Koalicija Demos je bila notranje preveč razdeljena, da bi lahko na oblasti obstala dlje časa.

Demosova vladavina ni trajala dolgo, a vendarle dovolj dolgo, da je lahko izpeljal nekatere zgodovinske projekte. Na sliki predsednik skupščine RS France Bučar razglša novo slovensko ustavo.

Svojo vlogo pri razbijanju Demosa je odigrala tudi Spomenka Hribar. Leta 1992 je pozvala k ustavitvi desnice.

ozkimi osebnimi interesi nekaterih njegovih članov, mu je vendarle uspelo izpeljati nekatere ključne projekte. Tako mu je konec leta 1990 uspelo uspešno izpeljati plebiscit o samostojnosti Slovenije in pol leta pozneje razglasiti slovensko samostojnost, v tem času pa Slovenijo še mednarodno uveljaviti.

Ko je bilo vse to doseženo, so se nasprotja znotraj Demosa, namesto da bi se zgladila, še poglobila (nekateri pravijo da zato, ker se je po doseženih ciljih izgubil osamosvojitveni naboj, ki ga je na začetku držal skupaj) in na koncu pripeljala do tega, da se je Demos decembra 1991 razpustil. Sam razpust je seveda vplival tudi na vlado. Tako so se v začetku leta 1992 nezaupnice proti Demosovi (Peterletovi) vladi kar vrstile. Za opozicijo je bila uspešna tretja, ko je za novega predsednika vlade kandidiral Janez Drnovšek. Nezaupnica je bila izglasovana tudi po zaslugi nekaterih strank, ki so sodelovale v Demosu (njihovi člani so pozneje pripovedovali, da so imeli dovolj Peterletovega soliranja in izsiljevanja), predsednik vlade pa je postal Janez Drnovšek.

Sušna leta in zamujena priložnost

Po Drnovškovem prihodu na mesto predsednika vlade se je za slovensko pomlad, vsaj kar se vlad tiče, začelo sušno obdobje. Čeprav so posamezne pomladne stranke v nekaterih Drnovškovih vladah sodelovale (nekaterne stranke Demosa v prvi Drnovškovi vladi, SDSS in SKD v vladi, ki jo je oblikoval po volitvah decembra 1992, SLS pa v vladah, ki jih je oblikoval po volitvah leta 1996 in 2000), v nobeni od njih niso imele večine. Prva realna možnost, da bi pomladne stranke znova prevzele vlado, se je ponudila po volitvah leta 1996, ko so SDS, SKD in SLS dobile večino glasov, vendar jim je takrat račune prekrizal prestopnik Ciril Pucko. Šlo je za to, da je bilo razmerje sil v parlamentu po zaslugi proporcionalnega sistema, ki mandatov v parlamentu ne razdeli vedno v sorazmerju s številom glasov, ki jih stranke dobijo na volitvah, in obeh

Vlada Andreja Bajuka, ki je leta 2000 za pol leta prevzela oblast, je bila žrtev medijskega umora in nekaterih lastnih napak.

poslancev narodnih manjšin, ki sta stopila na Drnovškovo stran, povsem izenačeno. Postkomunisti so imeli 45 glasov, pomladniki pa prav toliko. Ker je bila LDS relativna zmagovalka volitev, je predsednik države Milan Kučan mandat za sestavo nove vlade podelil Janezu Drnovšku, ki pa na prvem glasovanju v parlamentu ni dobil zadostnega števila glasov. Tik preden bi parlament ob izenačenem razmerju sil vnovič glasoval o Drnovškovi kandidaturi, se je oglašil poslanec SKD Ciril Pucko in v skrajno nenavadnih okoliščinah (govorilo se je, da je LDS Pucka izsiljevala in mu za podporo Drnovšku obljubljala različne ugodnosti) napovedal, da bo v drugem krogu glasovanja podprl Drnovška. Svojo napoved je nato kljub valu ogorčenja, ki ga je zlasti med volivci SKD sprožil njegov prestop, uresničil, Drnovšek, ki je

bil nato potrjen za novega predsednika vlade, pa je lahko začel oblikovati vlado. Vanjo je – za nekatere presenetljivo, za nekatere pa ne – vstopila tudi SLS, čeprav je še pred volitvami napovedovala, da ne bo šla v nobeno vlado, v kateri pomladne stranke ne bi imele večine. Svoj vstop so njeni predstavniki v javnosti opravičevali z besedami, da sta se parlament in država znašla v nekakšnem neodločenem položaju, ki ga je "državotvorno" treba preseči.

Druga pomladna vlada in njen medijski umor

Čeprav so si verjetno v SLS od vstopa v vlado obetali veliko (predvsem dobre položaje in finančno okrepitev), se njihova pričakovanja niso uresničila. Strankini veljaki so mogoče res dobili kakšno funkcijo in službo, ki je drugače ne bi dobili, prav tako se je verjetno okrepilo fi-

nančno stanje zaradi volitev precej zadolžene stranke, zagotovo pa v vladi niso dobili tiste veljave, ki so jo pred vstopom pričakovali. SLS je bila namreč skozi ves mandat vlade večinoma neenakopravna in večkrat poniževana partnerica, ki je Drnovškovi vladi rabila le kot demokratska fasada za Evropo. Slednje se je odrazilo tudi na priljubljenosti stranke, saj ji je podpora skozi celoten mandat vztrajno padala, najnižjo točko pa dosegla na volitvah leta 2000, ko je stranka dobila le še 9,5 odstotka glasov in tako svojo podporo s prejšnjih volitev prepolovila.

Takšnega izida očitno ni mogel preprečiti niti predlog, ki ga je stranka dala predsedniku vlade Janezu Drnovšku le dobrega pol leta pred parlamentarnimi volitvami 2000. Takrat je namreč Drnovšku predlagala, naj stranki po združitvenem kongresu s SKD (kongres je bil ap- »

Nekdanja SLS+SKD in njen minister Zvonko Ivanušič sta "uspešno" rušila Bajukovo vlado. Se bo tokrat zgodba ponovila?

V petek v državnem zboru potrjena vlada Janeza Janše je tretja pomladna oziroma desnoredinska vlada.

» rila 2000) dovoli izstopiti iz vlade, njeni ministri pa naj svoje posle opravljajo vse do oktobrskih volitev. No, Drnovšek takšnega predloga ni sprejel, zato je še pred združitvenim kongresom parlamentu predlagal, naj razreši vseh deset ministrov SLS in na njihov položaj imenuje nove. Njegovega predloga poslanci niso podprli, kar je ob dejstvu, da je Drnovšek na razrešitev ministrov vezal tudi svojo zaupnico, pomenilo, da je vlada padla.

Stanje, ko Slovenija ni imela vlade, do volitev pa je bilo še vsaj pol leta, so izkoristile pomladne stranke in s pomočjo dveh poslank (Polonca Dobrajc in Ede Okretič Salmič) imenovala novo, drugo pomladno vlado. Predsednik vlade je postal Andrej Bajuk, ki se je le nekaj mesecev prej po uspešni finančni karieri v tujini in 45 letih politične emigracije vrnil v domovino. Čeprav nova vlada nikakor ni bila slaba (v njej je bilo več vrhunskih strokovnjakov), so jo mediji pričakali na nož. Tako so predvsem nekateri vodilni mediji, ki so še pred tem veljali za provladne, zdaj pa so se skupaj z LDS in ZLSD preselili v opozicijo, kar tekmovali, kdo bo bolj oblatil novo vlado in njenega predsednika Bajuka. Pri slednjem jih denimo ni zanimala njegova strokovnost, pač pa so ga raje pošiljali nazaj v Argentino, se norčevali iz njegove slovenščine ipd. Vrhunec tega skrajno neprofesionalnega novinarstva so bili prispevki nacionalne in

komercialne televizije. Tako je na primer RTV Slovenija, ki je kot nacionalni medij poklicana k objektivnemu poročanju, nekoč, ko je Bajuk odpiral nov odsek avtoceste, namesto da bi pokazala Bajuka, kako reže trak, ves čas kazala mrtvi odsek ceste. Enako neprofesionalno so ravnali na POP TV, kjer je njen novinar Tilen Majnardi (pozneje se je zaposlil kot vodja kabineta v Ropovem finančnem ministrstvu), eno izmed pocenitev bencina ostro kritiziral s pojasnilom, da bi morala vlada povečati trošarine. Skratka, karkoli je Bajukova vlada naredila, je bilo narobe.

Sicer pa si je bila vlada (da ne bode vedno za vse krivi novinarji, čeprav so v tem primeru res padli na izpitu iz novinarske profesional-

nosti) za del negativne podobe v javnosti kriva tudi sama. Največ so k temu pripomogle preobširne in ne dovolj premišljene kadrovske menjave in to, da je koalicijska stranka SLS+SKD z nekaterimi potezami (njen minister Zvone Ivanušič se recimo ni želel ukloniti Bajukovem navodilu, naj zamenja direktorja Davčne uprave RS Stojana Grilja) rušila lastno vlado.

Velika zmaga SDS in tretja pomladna vlada

Po volitvah leta 2000 je SLS, kot da se iz prejšnjih Drnovškovih vlad ne bi bila ničesar naučila, znova vstopila v vlado in zgodba iz prejšnjega vladnega mandata se je ponovila. Pametneje sta očitno ravnali SDS in NSi (slednjo sta avgusta

2000 ustanovila Andrej Bajuk in Lojze Peterle, potem ko eseslov del združene SKD+SKD v parlamentu ni podprl večinskega sistema), ki sta odšli v opozicijo in čakali svojo priložnost. Ta se jima je ponudila na letošnjih volitvah, ko je SDS po nekaj velikih napakah LDS (najbolj so ji škodili vprašanje o izbrisanih in očitki o klientelizmu in korupciji) presenetljivo zmagala in kot relativna zmagovalka volitev (dobila je skoraj dvakrat več glasov kot na prejšnjih volitvah) dobila mandat za sestavo nove vlade. Mandatar je postal Janez Janša in po uspešnih pogajanjih s tremi koalicijskimi partnericami (SLS, NSi, DeSUS) mu je v petek skozi parlamentarno sito uspelo pripeljati novo, tretjo pomladno vlado.

Kaj čaka Janševo vlado?

Kakšna bo njena usoda, je za zdaj težko napovedati, dejstvo pa je, da ima vlada v parlamentu veliko stabilnejšo podporo, kot sta jo imeli prejšnji dve pomladni vladi (Demos je imel komaj kakšen glas večine, enako tudi Bajukova vlada). Poleg poslancev vseh treh pomladnih strank, ki imajo skupaj 45 glasov, jo namreč podpirajo tudi poslanci DeSUS in poslanca obeh manjšin. Seveda pa podpora 51 glasov, kolikor jih je na petkovem glasovanju dobila nova Janševa vlada, še ne pomeni zagotovila, da bo vlada vzdržala ves štiriletni mandat. Čeprav nekateri največjo nevarnost za obstoj vlade vidijo v SLS, ki je znana po tem, da rada sedi na dveh stoli, največjo nevarnost za stabilnost vlade vendarle predstavlja DeSUS. Ta stranka se je namreč z vstopom v vlado soočila z najrazličnejšimi pritiski in očitki, kar pomeni, da bo morala svoj vstop v vlado kot obrambo pred temi očitki upravičiti. Če ne zlepa, pa zgrda. No, za zdaj vse niti v rokah trdno drži Janez Janša, ki mu ob dejstvu, da se mu ni treba bati predčasnih volitev, vsaj še nekaj časa ne bo treba privoliti v kakršno koli izsiljevanje. Po javnomnenjskih anketah je namreč njegova SDS daleč najbolj priljubljena stranka v državi, sam pa njen najkompetentnejši politik.

Ales Kocjan

Janši in njegovi SDS se je načelno izplačala. Potem ko so že vsi govorili, da preko 16 odstotkov ne more, mu je uspelo preobrniti javno mnenje in zmagati na volitvah.

Vlada Janeza Janše

V petek, 3. decembra, je Slovenija dobila novo vlado, ki jo bo vodil Janez Janša. Od dneva volitev do dneva potrjevanja vladne ekipe je poteklo natanko dva meseca. V tem času je potekalo intenzivno dogovarjanje med političnimi strankami o morebitnem vstopu v vladno koalicijsko pogodbo in izvoljeno petnajsterico ministrov.

Precej dolgo smo čakali na novo vlado Janeza Janše. Žal. Takšen je pač postopek, ki narekuje imenovanje izvršilne veje oblasti. Volivci in volivke so v precejšnji negotovosti čakali informacije, katere stranke bodo sestavljale vladno koalicijsko pogodbo in kdo bodo mi-

nistri nove vlade. O tem zadnjem je bilo največ ugibanja. Za ministrska mesta so se pojavljala različna imena potencialnih kandidatov in tako je bilo mogoče vsak dan slišati kakšno novo ime. Ugibanj, koga bo predsednik vlade Janez Janša predlagal za ministrsko ekipo, je bilo konec na dan podpisa koalicijske pogodbe, to je v torek, 23. novembra, ko je bila v državni zbor vložena lista kandidatov.

Kljub precejšnjemu poizvedovanju novinarjev, kdo bodo ministrski kandidati, je nekaj imen ostalo neznanih vse do zadnjega. Med njimi so bili kandidat za gospodarskega ministra, kandidat za ministra za notranje zadeve in kandidatka za ministrico brez listnice, odgovorna za regionalni razvoj in lokalno samoupravo.

Kandidati uspešno skozi zaslišanja do izvolitve

Vsi kandidati za ministre so se že pred glasovanjem morali predstaviti

matičnim delovnim telesom državnega zbora. Ne prav prijetna naloga, še posebej če člani odborov med zaslišanjem v kandidate "vrtajo" z vprašanji, ki od kandidata zahtevajo več, kot le dobro poznavanje področja, ki naj bi ga zasedal. Ne glede na to so se prav vsi predlagani kandidati za ministre na zaslišanjih pred matičnimi delovnimi telesi dobro odrezali in vsi dobili pozitivno mnenje.

Seveda je bilo pričakovati, da bodo stranke iz vrst opozicije na najrazličnejše načine iskale bodisi luknje v znanju ministrskih kandidatov, bodisi kakšne nepravilnosti iz njihove preteklosti. In pričakovanja so se uresničila. Trije izmed šestnajstih kandidatov za ministre so bili, takoj ko so bila njihova imena tudi uradno vložena za kandidate za ministre, tarča medijskih napadov. Sprva je vse kazalo, da bo pod največjim pritiskom kandidat za notranjega ministra Dragutin Mate. Ob

napovedi njegove kandidature je bilo mogoče slišati očitke, kakšna država je Slovenija, da bo na mesto notranjega ministra postavila vojaka. Pa to še ni vse. Tako v nekaterih medijih kot v sedanji opoziciji (predvsem v LDS in ZLSD) je bilo mogoče slišati očitke, da gre za človeka z domnevno sporno preteklostjo. To je opozicija očitala tudi edinima dvema kandidatama za ministrici, in sicer Mariji Lukačič kot kandidatki za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Darinki Mravljak, kandidatki za ministrico brez listnice, pristojni za regionalni razvoj in lokalno samoupravo. Prvi so mediji očitali nepravilnosti iz časa, ko je delala na Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS, druga pa je bila na udaru zaradi domnevno spornega nakupa in prodaje zemljišča.

Kako hudi so bili pritiski na ministrske kandidate, dokazuje odstop kandidatke Mravljakove, ki je dva dni »

» pred imenovanjem vlade v državnem zboru odstopila od kandidature. V pojasnilu je navedla, da je odstopila zaradi pritiskov, povezanih z očitki o nepravilnostih iz leta 1994, ko je od propadajočega podjetja Hme-zad odkupila parcelo z vrtnarijo za nekaj več kot štiri milijone tolarjev, nekaj let pozneje pa jo je državi prodala za nekaj več kot 30 milijonov.

Tako smo v petek namesto predvidenih šestnajstih dobili petnajst ministrov. Poslanci in poslanke so jih potrdili z 51 glasovi za in 37 proti. Nič presenetljiv rezultat, bi lahko rekli, saj so Janševi novi vladi že vnaprej odpovedali podporo poslanci Liberalne demokracije Slovenije (LDS), Združene liste socialnih demokratov (ZLSD) in Slovenske nacionalne stranke (SNS). Poslanci omenjenih strank so izrekli precej kritik na račun nove vlade, nekateri na njeno personalno zasedbo, drugi bolj na vsebino koalicijske pogodbe. Tako je bilo v več kot deveturni razpravi mogoče slišati, da so nekateri kandidati nesposobni prevzeti tako pomembne funkcije, kot so ministrske, da so neizkušeni, da imajo sporno preteklost, nekateri so se spraševali, kakšna država bo to, če bo imela vojaka za notranjega ministra. Predsedniku vlade Janezu Janši in vsem koalicijskim partnericam so očitali, da je vladni program, ki so ga sprejele, nekonsistenten in protisloven in da vsebuje obljube, ki jih ne bo mogoče uresničiti.

Vladna ekipa obljublja dobro in pošteno delo

Očitke je nova vlada uspešno za-

Janez Janša, novi predsednik vlade, je prevzel posle od nekdanjega predsednika vlade Antona Ropa.

vračala. "Predlagana ministrska ekipa je sposobna prevzeti odgovornost za dobro in pošteno upravljanje z državo," je dejal Janša, ki med drugim obljublja, da bo vlada delovala za blaginjo Slovenije, da bo zavezana načelom trajnostnega razvoja, ki v ospredje postavlja človeka in varuje zdravega življenjskega okolja. Janša in njegova ministrska ekipa se zavedajo, da delo ne bo lahko, še posebej ne zaradi tega, ker je prejšnja vlada pustila slabo zapuščino. Vlada bo po Janševih besedah sooblikovala pogoje za pospešitev gospodarske rasti, ki jo bodo med mandatom dosegli z izboljšanjem davčnega in ad-

ministrativnega okolja, dvigom kakovosti in izobraževanja, izboljšanjem finančne discipline ter povečanjem in zagotovitvijo učinkovitosti vlaganj v znanost in tehnološki razvoj. Napoveduje tudi umik države iz gospodarstva in oblikovanje ugodnega okolja za tuje naložbe. Ministrski zbor se bo po obljubah predsednika vlade prizadeval za doseganje maastrichtskih kriterijev za vstop v Evropsko monetarno unijo, za decentralizacijo države s poudarkom na izboljšanju položajev občin ter za spodbujanje skladnejšega regionalnega razvoja. Dane so bile obljube o učinkovitem boju proti korupciji in

klientelizmu v javnem sektorju, obljube o stabilnem sistemu pokojninskega in zdravstvenega varstva, o izboljšanju razmer za oblikovanje in razvoj družin ter varno, prijazno in zdravo življenjsko okolje.

Štiri leta bo nova vlada imela čas, da dane obljube izpolni. Res jih je veliko, vendar so uresničljive. Če jih bo nova vlada večji del realizirala, potem si bo zaslužila več kot aplavz. Če pa bodo obljube ostale le na papirju, bodo volivci in volivke, ki so si na volitvah 3. oktobra zaželeli sprememb, močno razočarani. In kako se bodo v novi vladi lotili dela? Po napovedih predsednika Janeza Janše si bodo najprej vzeli nekaj časa za oceno stanja v državi, pri tem pa ne izključujejo možnosti, da bo nova vladna koalicija, ko se bo seznanila s pravim stanjem, revidirala nekatere zapise v koalicijski pogodbi. Najprej pa si seveda želijo, da bi prišlo do čimprejšnje izročitve poslov in da bi lahko novi ministri začeli z delom, ki jih čaka.

Kdo so novi državni sekretarji?

Da se nova vladna ekipa želi čim prej lotiti dela, smo se lahko prepričali že kmalu po njeni izvolitvi. Po skoraj deseturni razpravi in glasovanju je novi predsednik vlade Janez Janša prevzel posle od Antona Ropa, vlada pa se je takoj nato sesla na konstitutivni seji, na kateri je opravila svoje prve obveznosti, ki so podlaga za nadaljnje delo. Tako je za novo generalno sekretarko vlade imenovala Matejo Tamaro Fajš, univerzitetno diplomirano pravnico, ki je bila doslej zaposlena v službi vlade

50 let
Štajerski val
93,7 MHz in 97,6 MHz

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAH
ASKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAH
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

www.radiodur.si

103,4 MHz 107,4 MHz

RadioDur

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

za zakonodajo. Za državnega sekretarja na ministrstvu za finance je vlada imenovala Bogomirja Špiletiča, sedanjega sekretarja v Lekarniški zbornici Slovenije, za državno sekretarko na ministrstvu za gospodarstvo je imenovala magistrico ekonomije Adrijano Kosem Starina. Državni sekretar ministrstva za notranje zadeve bo Vinko Gorenak, državni sekretar na novem ministrstvu za javno upravo bo Gorazd Perenič, Franci Žnidaršič pa je postal novi stari državni sekretar na ministrstvu za obrambo. Veleposlanik Slovenije v Varšavi Božo Cerar bo odslej državni sekretar na ministrstvu za zunanje zadeve, Marjeta Cotman, dosedanja sekretarka komisije DZ za peticije, je postala državna sekretarka na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, profesorica na Teološki fakulteti Univerze v Mariboru Magdalena Šverc je postala državna sekretarka na ministrstvu za šolstvo in šport, Janez Možina, profesor na Fakulteti za strojništvo v Ljubljani, pa je postal državni sekretar na ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. Državni sekretar na ministrstvu za zdravje bo še naprej ostal Dorjan Marušič, Jelka Pirkovič z ministrstva za kulturo pa je bila imenovana za državno sekretarko prav tako na kulturnem ministrstvu. Peter Verlič, ki so ga omenjali kot morebitnega kandidata za prometnega ministra, je postal državni sekretar omenjenega ministrstva, državni sekretar na ministrstvu za okolje in prostor pa je postal Marko Starman, ki bil do zdaj državni sekretar na ministrstvu za pravosodje. Kmetijskega in pravosodnega sekretarja bo vlada imenovala v bližnji prihodnosti.

Vlada je na svoji prvi seji imenovala tudi tri državne sekretarje v kabinetu predsednika vlade in vodjo kabineta. Tako bo Franc Pukšič, poslanec SDS, vodil urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, Aleksander Zorn, zgodovinar, esejist in publicist, bo vodil strateški svet za kulturo, izobraževanje in znanost, Anton Rous, predsednik DeSUS, pa bo bedel nad uresničevanjem ciljev iz koalicijske pogodbe. In še to, kabinet predsednika vlade bo vodila Nika Dolinar.

Mihaela Praprotnik

Nova vlada se je na dan imenovanja v poznih večernih urah sešla na konstitutivni seji.

Za generalno sekretarko vlade je bila imenovana Mateja Tamara Fajs.

Po imenovanju v državnem zboru so ministri prisegli, da bodo spoštovali ustavni red in delovali za blaginjo Slovenije.

Dragutin Mate, minister za notranje zadeve, je bil eno večjih presenečenj na seznamu ministrskih kandidatov.

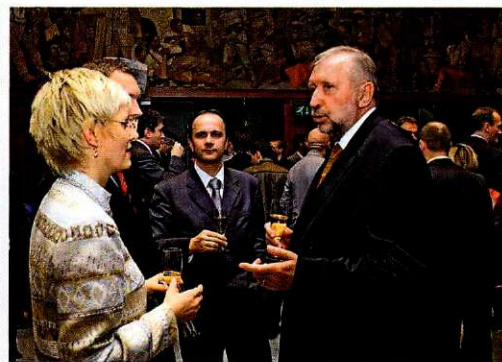
Najmlajši med ministri je minister za javno upravo Gregor Virant, ki je dobro podkovan na področju, ki ga prevzema.

Edina ministrica za zdaj je ministrica za kmetijstvo Marija Lukačič.

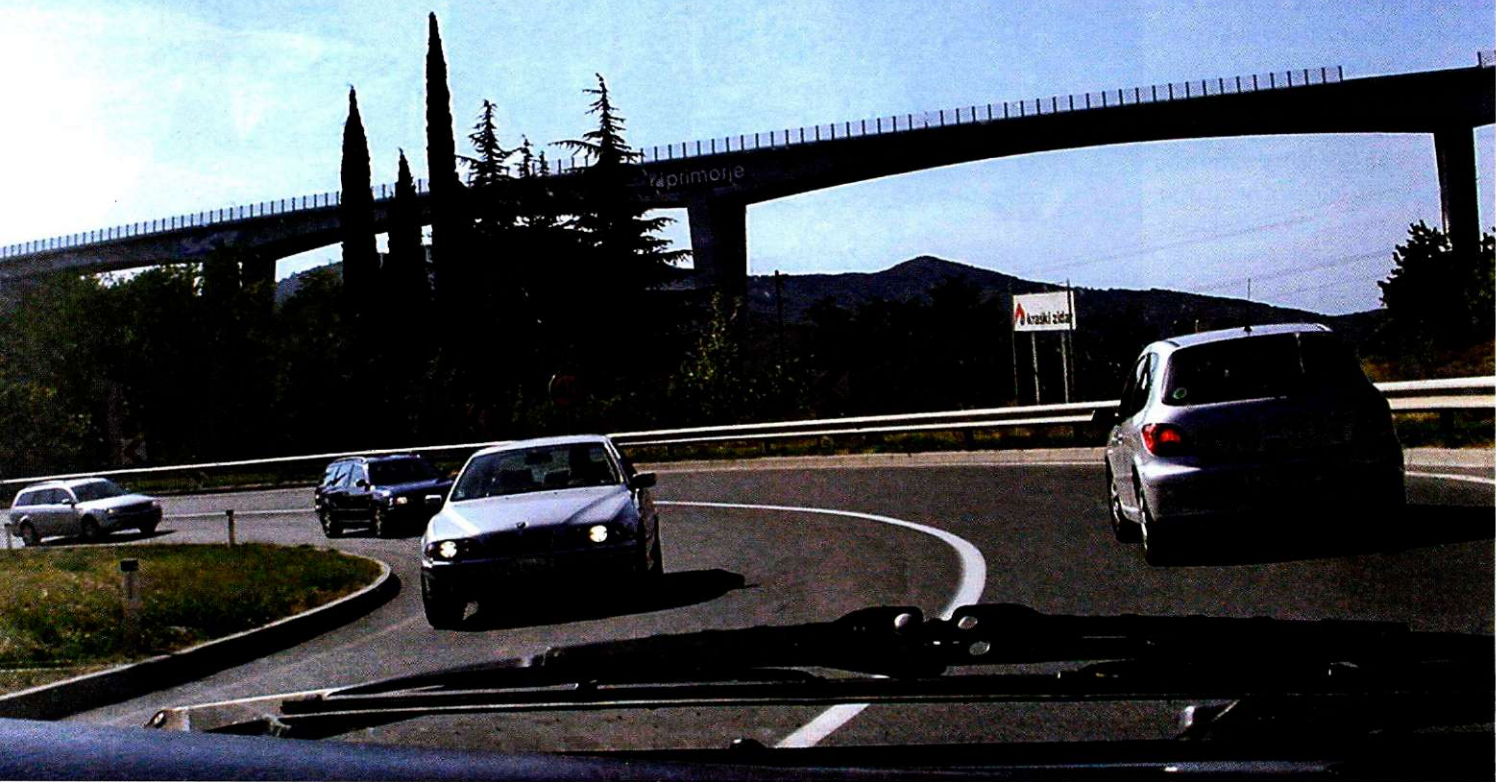

Po izvolitvi vlade je sledilo nazdravljanje v predverju DZ.

Novi stari minister za zunanje zadeve Dimitrij Rupel je prav gotovo minister z največ ministrskimi izkušnjami.

Posojila s pomočjo države

Fotografije: SAFO

Vsa državna poroštva javnim podjetjem in drugim podjetjem v težavah znašajo rekordnih 475 milijard tolarjev. Polovico vseh je vlada izdala v letih 2003 in 2004.

Poroštva v letu 2003 in 2004 je vlada izdala na podlagi osmih zakonov, od tega sedmih zakonov, sprejetih za konkretna poroštva, in enega splošnega, to je zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah. Zakon je bil sprejet leta 2002. Posebni zakoni pa so zakoni o poroštvih za obveznosti Družbe za avtoceste Republike Slovenije (DARS), Slovenske izvozne družbe (SID), Javne agencije za železniški promet, zakon o zapiranju rudnikov in zakon o refinanciranju posojil podjetij elektrogospodarstva. Ministrstvo za finance pojasnjuje, da so bila državna poroštva izdana zaradi znižanja stroškov financiranja, prilagoditve denarnega toka poslovanju

in za omogočanje izvajanja zakonskih obveznosti na področju spodbujanja izvoza. Kot primer drugega namena, to je prilagojenosti denarnega toka navajajo nujno naložbo v Onkološki inštitut, saj bi se sicer naložba začela prepozno. Za vsako izdano poroštvo so poslanci v prejšnjem sklicu izglasovali zakon, saj je samo ta podlaga za izdajo poroštva. Le pri pomočeh posameznim podjetjem je bil sprejet skupni zakon, razdelitev pa je bila stvar dogovora med posameznimi ministri in ustreznimi komisijami.

Najmanj 5 milijard v breme davkoplačevalcev

V vseh primerih so bila poroštva subsidiarne narave, kar pomeni, da je država kot porok k izpolnitvi poroštva zavezana le, če dolжник v dogovorjenem roku ne izpolni svoje obveznosti. Po zatrjevanju ministrstva za finance so bila vsa poroštva ustrezno zavarovana glede na posebnosti statusa uporabnika poroštva. Zaradi menjave vodstvene ekipe na ministrstvu nam več ni uspelo izvedeti. V gospodarski reviji so pred kratkim objavili podatek, da je drža-

va lani in letos (do 30. septembra) namesto podjetij odplačala 5.107 milijonov tolarjev unovčenih poroštev, od tega je finančnemu ministru od teh podjetij uspelo izterjati le dobrih 114 milijonov tolarjev dolga. Razlika, to je slabih 5 milijard tolarjev, pa bremeni davkoplačevalce. V praksi izdana poroštva namreč pomenijo, da mora finančno ministrstvo s posojilodajalci (bankami) skleniti posebne poroštevne pogodbe, s katerimi jamči, da bo v primeru neplačila posojila te obveznosti poravnala država. Na ministrstvu za finance še po-

Daleč največ posojil s poroštvom države je najel Dars. Po nekaterih podatkih ima takih posojil v višini 273 milijard tolarjev.

Onkološki inštitut je najel 2.380 milijonov tolarjev posojil z državnim poroštvom, denar pa porabil za naložbe.

**Poroštva države na podlagi posebnih zakonov
v obdobju od leta 2003 do oktobra 2004 v milijonih tolarjev**

Zap. št.	Najemnik	Znesek
1.	Agencija za železniški promet RS	19.200,0
2.	DARS, d. d.	60.193,5
3.	Slovenska izvozna družba, d. d.	67.150,6
4.	Infra, d. o. o.	1.217,3
5.	Eles Gen, d. o. o.	11.000,0
6.	Rudnik Trbovlje Hrastnik, d. o. o.	2.165,8
7.	Termoelektrarna Šoštanj	3.266,1
8.	Termoelektrarna Trbovlje	1.190,9
9.	Zavod za obvezne rezerve	4.316,8
10.	Holding Slovenske železnice	52.932,8
11.	Onkološki inštitut	2.380,0
12.	Univerza v Mariboru	1.750,0
Skupaj:		226.763,9

Vir: Ministrstvo RS za finance

**Unovčena in izterjana poroštva RS
v času od 1. januarja 2003 do 30. 9. 2004 v milijonih tolarjev**

Zap. št.	Podjetje	Unovčeno poroštvo	Izterjava
1.	AM Bus Ljubljana	332,6	106,1
2.	GEP Tika Trbovlje	84,8	-
3.	Indip Lendava	16,4	-
4.	Novoteks Tkanina	102,4	-
5.	Oro-promess	156,3	8,4
6.	Pivka Perutninarstvo	288,7	-
7.	Plutal, v stečaju	647,4	-
8.	Svila Maribor	336,5	-
9.	TAM Maribor	2.795,3	-
10.	Tron	63,7	-
11.	TVI Majšperk	195,4	-
12.	Univerzale Domžale	80,9	-
13.	Vega	6,6	-
Skupaj:		5.207,3	114,5

Vir: Gospodarski vestnik št. 46 in ministrstvo za finance

jasnjujejo, da bi lahko trend povečanja poroštevne obveznosti države v zadnjih letih pripisali povečani naložbeni aktivnosti javnega sektorja, saj je bil Dars pred končanjem finančno najzahtevnejših odsekov avtocestnega programa. To naj bi bila viadukt Črni Kal in predor Trojane. Slovenske železnice so po nekaj letih začele z obnovo voznega parka, saj so kupile 20 lokomotiv, v razmahu naj bi bila tudi vlaganja v železniško infrastrukturo, Slovenska izvozna družba pa naj bi okrepila financiranje izvoza slovenskih podjetij.

**Pomagali predvsem
nekaterim družbam**

Kaj vse se skriva v 474.600 milijonov tolarjev vrednih državnih poroštvi, nam na finančnem ministru ni uspelo izvedeti, zato smo si

pomagali z javno objavljenim seznamom veljavnih poroštevni pogodbe, podpisanih v obdobju od leta 2003 do oktobra 2004, to je v času, ko je ministrstvo vodil Dušan Mramor. Tabele o dodeljenih poroštvi objavljamo posebej, iz njih pa je mogoče

Tudi Slovenskim železnicam je država omogočila visoke zneske poroštvi; samo v zadnjih dveh letih v višini slabih 53 milijard tolarjev.

MESTNA OBČINA MURSKA SOBOTA

Na podlagi tretjega odstavka 33. člena in 58. člena Zakona o javnih uslužbencah (Ur. l. RS, št. 56/02, 110/02 in 2/04-ZJU) župan Mestne občine Murska Sobota objavlja javni natečaj za položaj

**DIREKTORJA/DIREKTORICE
MESTNE UPRAVE MESTNE OBČINE MURSKA SOBOTA**

Delovno mesto je uradniško delovno mesto na položaju in se opravlja v nazivu sekretar. Delovno razmerje bo sklenjeno za določen čas, za dobo petih let, s polnim delovnim časom.

Kandidati in kandidatke morajo poleg z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- biti morajo državljani Republike Slovenije;
- imeti morajo univerzitetno izobrazbo ali visoko strokovno izobrazbo s specializacijo oziroma magisterijem;
- imeti morajo najmanj 11 let delovnih izkušenj;
- imeti morajo opravljen državni izpit iz javne uprave;
- imeti morajo opravljen strokovni izpit iz upravnega postopka;
- aktivno morajo obvladati uradni jezik;
- aktivno morajo obvladati vsaj en svetovni jezik (angleščina, nemščina);
- imeti morajo znanje vodenja v javni upravi.

K prijavi za zasedbo delovnega mesta s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih delovnih izkušenj je treba priložiti naslednja pisna dokazila:

- fotokopijo potrdila o državljanstvu Republike Slovenije,
- overjeno fotokopijo dokazila o izobrazbi,
- fotokopijo delovne knjižice, iz katere je razvidna delovna doba,
- fotokopijo potrdila o opravljenih strokovnih izpitih,
- fotokopijo dokazila o aktivnem znanju tujega jezika,
- potrdilo o nekaznovanosti zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in o tem, da kandidat ni bil obsojen na nepogojno kazen zapor v trajanju več kot šest mesecev, ki ga izda Ministrstvo RS za pravosodje in ne sme biti starejši od treh mesecev,
- potrdilo krajevno pristojnega sodišča o tem, da zoper kandidata ni sprožen kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja iz prejšnje alineje.

Kandidat ali kandidatka, ki nima ustreznega strokovnega izpita za imenovanje v naziv, ga mora opraviti najkasneje v enem letu od imenovanja.

Kandidat ali kandidatka, ki nima opravljenega strokovnega izpita iz upravnega postopka, ga mora opraviti v najkrajšem mogočem času od nastopa dela.

Od prijavljenih kandidatov in kandidatke se pričakuje, da imajo organizacijske, vodstvene in komunikativne sposobnosti.

Pisne prijave z dokazili se pošljejo na naslov: Mestna občina Murska Sobota, Kardoševa 2, 9000 Murska Sobota, z oznako "javni natečaj – direktor/direktorica mestne uprave". Rok prijave je 8 dni in začne teči dan po objavi javnega natečaja.

Kandidate in kandidatke bomo o izbiri pisno obvestili v petnajstih dneh po izbiri.

Mestna občina Murska Sobota

razbrati, da je ministrstvo za finance po sklepih vlade in poslancev vlada-joče koalicije v državnem zboru v slabih dveh letih izdalo za 226.764 milijonov tolarjev poroštvi podjetjem in ustanovam v državni lasti, kar je nekaj manj kot polovica vseh izda-

nih poroštvi. Poleg tega je po zakonu o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah finančno ministrstvo podpisalo poroštevne izjave s posameznimi bankami za 12 podjetij. Teh poroštvi je bilo skupaj v višini 15.051 milijonov tolarjev, večina podjetij pa je prejela več poroštvi. Industrija usnja Vrhnika je tako pomoč prejela trikrat, Javor Pivka in Lipa po dvakrat, Novoles iz Straže pa je kar štirikrat najel posojila z državnim poroštviom. Rekord je družba Steklarna Rogaska, ki je tovrstno obliko pomoči prejela petkrat. Novoteks Tkanina iz Novega mesta je posojilo s poroštviom države zavaroval enkrat, Splošna plovba iz Kopra enkrat, prav tako Svea, lesna industrija iz Litije, Svila iz Maribora in Tovarna volnenih izdelkov Majšperk.

Vida Kocjan

Fotografije: SAFO

Vozi ga vlak v daljavo ...

Na SŽ so z odstavitvijo Blaža Miklavčiča odstranili le vrh ledene gore; pravo razčiščenje in ugotavljanje odgovornosti šele prideta.

Od ponedeljka Blaž Miklavčič ni več generalni direktor Slovenskih železnic. Na četrtkovi seji nadzornega sveta, ki mu predseduje Boris Živec, so člani po več kot šesturni razpravi s štirimi glasovi za in dvema proti Miklavčiča razrešili iz krivdnih razlogov. To pomeni, da ni upravičen do odpravnine v višini treh mesečnih plač, kolikor je imel Miklavčič dogovorjeno v individualni pogodbi o zaposlitvi, kar bi pomenilo 2,4 milijona tolarjev neto. Miklavčičeva plača znaša približno 800.000 tolarjev neto, direktor pa je bil od 1. septembra 2002.

Miklavčič se ne bo pritožil

“Generalni direktor je odgovoren, ker ni spoštoval zakona o javnih naročilih,” je bil sklep nadzornega

sвета. Gre za oddajo naročil za svetovanja, pravniške storitve, odnose z javnostmi in podobno, o katerih smo v našem tedniku v preteklih številkah obširneje poročali. Miklavčič še vedno vztraja pri tem, da temeljnih načel zakona o javnih naročilih ni kršil, četudi so tako ugotovili strokovnjaki revizijske hiše Ernst & Young, ki so po naročilu predsednika nadzornega sveta temeljito pregledali oddajo nekaterih naročil in pogodbe. Boris Živec je po seji nadzornega sveta dejal, da so bile Slovenske železnice v obdobju, ko so se sklepale pogodbe za svetovalne storitve, javno podjetje. V času sklepanja pogodb pa je veljal zakon o javnih naročilih iz leta 2000, kjer je jasno navedeno, da zakon velja tako za javne zavode kot javna podjetja, pri tem pa ne izvzema intelektualnih storitev. Miklavčič je namreč zatrjeval, da za te storitve – večina je bila res takšna – zakon ni veljal, vendar se na odločitev nadzornikov ne namerava pritožiti. Prav tako je neposredno po razrešitvi

novinarjem dejal, da se je nameraval odpravnini tako ali tako odpovedati, sicer pa se ne bo nikoli več zaposlil v podjetju, ki je v državni lasti.

O drugih niso razpravljali

Od ponedeljka Slovenske železnice v skladu z zakonom o gospodarskih družbah začasno – do imenovanja novega generalnega direktorja, za kar bo izveden javni razpis

– vodi Boris Živec. Živec je bil v prejšnji vladi državni sekretar na ministrstvu za promet. Nadzorniki pa na četrtkovi seji niso razpravljali o odgovornosti drugih dveh članov uprave Slovenskih železnic, in sicer Andreja Godca in Andreja Pagona. O njuni odgovornosti naj bi razpravljali na naslednji seji, ki naj bi bila sklicana najpozneje do 15. decembra letos. Po nekaterih podat-

Alberta Pavliča, delavskega direktorja SŽ, je Miklavčič pogosto povsem “odrezal” od informacij.

Igor Zajec je vodil Slovenske železnice do poletja 2002, nato ga je politika zamenjala z očitno “upogljivejšim” Miklavčičem.

Miklavčič delno priznaval napake

Blaž Miklavčič si je v bistvu sam odžagal vejo, na kateri je sedel. Ves čas je prostodušno priznaval, da se ni držal postopkov razpisov in objave v uradnem listu, ker naj bi bil prepričan, da se na ta način intelektualnih storitev ne da naročiti. Ves čas je vneto zatrjeval, da ni prišlo do kršenja temeljnih načel zakona o javnih naročilih, in se pri tem skliceval na pravno mnenje Inštituta za evropsko pravo, za katerega se je pozneje izkazalo, da gre za zavod v zasebni lasti, ki je za mnenje zaprosil enega od ljubljanskih odvetnikov in ga nato posredoval kot svojega. Po razkritju se Blaž Miklavčič na to mnenje ni opiral več tako močno kot pred tem. Čeprav je po odločitvi nadzornega sveta dejal, da je o izidih glasovanja vedel že dan

Miklavčič z vodstvom

prej (podobno je zatrjeval, da je za to, da bo postal generalni direktor, vedel že nekaj mesecev prej, čeprav javnega razpisa še ni bilo), pa je bil po objavi vidno razočaran. Zmotilo ga je, da nadzorni svet o pogodbah oziroma o tem, koliko so njegovi svetovalci pripomogli k urejanju razmer v podjetju, ni tudi vsebinsko razpravljajal. Miklavčič je zdaj na dopustu, saj pravi, da je v dveh letih naredil toliko delovnih ur, kot bi jih lahko opravil v treh letih, in da je čas, da se posveti svoji družini. Spomnimo, da je bil 37-letni Blaž Miklavčič pred prihodom na SŽ, kamor je prišel v času, ko je nadzorni svet vodil Mirko Bandelj, kot vodilni delavec zaposlen v družbi Litostroj v Ljubljani, kjer so njegovemu načinu dela sindikalisti ves čas precej nasprotovali in izrekli veliko gorkih na ta račun. Sicer pa Miklavčič pravi, da je šlo v primeru njegove odstavitve za vnaprej dogovorjeno dejanje. Morda ima pri tem delno celo prav, saj je nepravilnosti v sistemu SŽ veliko in morda si je celo kdo domišljajal, da bodo s tem pozabljenе zgodba s Šimenčevu ponarejeno diplomu in druge neprijetne stvari.

kih naj bi razpravo o drugih dveh članih zavirali nekateri člani nadzornega sveta iz vrst LDS in ZLSD, saj naj bi bila tako Godec kot Pagon blizu tema dvema političnima strankama.

Nič o Šimenčevi "diplomi"

Nadzorniki niso razpravljali niti o ponarejeni diplomu Igorja Šimenca, suspendiranega generalnega sekretarja. Šimenc se je na SŽ zaposlil pred dvema letoma, in sicer na izrecno željo Blaža Miklavčiča. Boris Živec je po seji dejal le to, da so nadzorniki upravo zavezali, da do naslednje seje pripravi podrobno poročilo o odpoklicu generalnega sekretarja, o stroških, povzročenih z njegovo zaposlitvijo, in o morebitnih vplivih Šimenca na posamezne poslovne odločitve. O tem, kdo bo na SŽ odgovarjal za to, da so zaposlili Šimenca, smo pri Demokraciji že pred časom povprašali tudi pristojne v službi za stike z javnostjo v sistemu SŽ, vendar odgovora še nismo prejeli. Po zakonu so visoke kazni zagrožene tako za

tistega, ki je predložil ponarejeno diplomu, kot za tistega, ki je to diplomu sprejel in človeka zaposlil.

Nič o nadzoru telefonskih klicev

Ob vsem tem je zaposlene na železnici in tudi javnost v zadnjem času zmotil nadzor klicev s službenih mobilnih telefonov. Po nekaterih podatkih naj bi bil Blaž Miklavčič že pred časom odredil pridobitev izpisov odhodnih klicev več kot 60 zaposlenih, ki uporabljajo službene mobilne telefone. Ko se je to razvedelo, je dejal, da so pregledali le stroške nad limit. Gre za to, da je imel vsak od prejemnikov službenega mobilnega telefona na SŽ odobren limit porabe. Pozneje se je izkazalo, da je Miklavčič preverjal vse izhodne klice, izpis klicanih števil pa je upravi posredovala družba Mobitel. Izpisi s strani Mobitela sicer niso bili v neskladju z zakonom, sporno pa je, da so sezname klicev pristali v rokah vodstva SŽ. O tem so razpravljali tudi nadzorniki, Boris Živec pa je po seji dejal, da so člani "z razočar-

Politični kadri

Predstavniki delavcev na Slovenskih železnicah, na tiskovni konferenci je njihove zahteve predstavil Silvo Berdajs, predsednik sveta delavcev SŽ, so uvodoma pojasnili, da je bilo od leta 2000 do 2003 za svetovalne pogodbe dano približno 470 milijonov tolarjev, kar je tudi za Slovenske železnice ogromno denarja. Zaposlene pri tem zanima predvsem to, kdo je zaslužnejši za izboljšanje poslovnih izidov sistema, svetovalci ali morda zaposleni. Sindikati SŽ so še pred sejo nadzornega sveta postavili zahtevo, da nadzorni svet SŽ ugotovi odgovornost vseh članov posloводства holdinga, zlasti pa generalnega direktorja Blaža Miklavčiča. Kritični so do tako imenovanega nepolitičnega kadrovanja v primeru generalnega direktorja in generalnega sekretarja SŽ. Tako je namreč zatrjeval Miklavčič, zato so ga zaposleni spraševali, kako je lahko že junija 2002 vedel, da bo postal generalni direktor Slovenskih železnic, če pa je bil šele julija objavljen razpis, komisija, ki je pregledala prispele ponudbe, pa je 11. julija posredovala poročilo nadzornikom in ti so vladi predlagali Miklavčiča za prvega moža SŽ. Poleg tega so zaposleni Miklavčiču očitali, da k pripravi dveh strateških dokumentov, o reorganizaciji delovnih procesov in o kadrovski reorganizaciji, ni povabil socialnih partnerjev, čeprav bi to moral storiti v skladu z 19. členom zakona o preoblikovanju in privatizaciji SŽ. Drago Torej, predsednik Sindikata strojevodij Slovenije, pa je prepričan, da se plače na SŽ niso povečevale v skladu z inflacijo, zato so zaposleni največ pripomogli k boljšim finančnim izidom družbe. Očitkov zoper Miklavčiča je bilo torej veliko.

Silvo Berdajs, predsednik sveta delavcev SŽ

ranjem ugotovili, da je urejenost tega področja dokaj ohlapna na SŽ, uprava železnic pa naj bi bila že sprejela sklep o odpravi vseh pomanjklivosti", kar pomeni, da bo ustrezno popravila pristojne notranje akte. Ali bo pri tem ostalo, za zdaj ni znano.

Zaposleni zahtevajo odgovornost vseh

Dan pred sejo nadzornega sveta so tiskovno konferenco sklicali tudi sindikalisti železnic. Tako sindikalisti kot svet delavcev so na podlagi razprave o ugotovljenih nepravilnostih, ki izhajajo iz poročila revizijske hiše Ernst & Young, pričakovali ugotovitev odgovornosti vseh posameznih članov posloводства, od nadzornega sveta pa, da ukrepa v skladu s svojimi pristojnostmi. Ker nadzorniki niso odločali o drugih dveh članih, so bili zaposleni po četrtkovni seji razočarani, saj pravijo, da so nekatere pogodbe podpisovali tudi drugi in ne le Blaž Miklavčič. Albert Pavlič, delavski direktor in član posloводства, je na vprašanje,

ali je z razrešitvijo zadovoljen, odgovoril: "Nismo zadovoljni. Dejstvo je, da te stvari niso bile potrebne. Nepotrebno je bilo izzivanje slovenske javnosti in notranje javnosti z neprimernimi izjavami. Včasih mi je to delovalo kot izzivanje na eno oko spečega bika z rdečo ruto." **Vida Kocjan**

Radio VIVA
FM 102.1 99.5 stereo RDS
M.Sobota tel: 02/537-1949

Slava Klavara 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Slovenske zavarovalnice oklevajo pri širjenju v tujino, zato jim uhajajo priložnosti za osvajanje novih trgov. Morda tudi zato, ker doma dvigajo premije in za zdaj živijo še dokaj lagodno.

Leta 2013 bodo slovenske zavarovalnice zbrale skupaj okoli 940 milijard tolarjev premij ali trikrat toliko, kot naj bi jih letos zbrale na domačem trgu. Tako vsaj napoveduje analiza zavarovalništva, ki jo je pripravil dr. Franjo Štiblar, dekan Pravne fakultete Univerze v Ljubljani. Toliko premij bodo slovenske zavarovalnice zbrale le, če bodo na Balkanu in v Rusiji pridobile desetino trga. Predvidevajo pa, da se to seveda ne bo zgodilo. Vsaj za zdaj še ne.

Fotografije: SAFO

Meglina prihodnost

Kdo si upa na vzhod?

Devetletno obdobje, ki je pred nami, je teoretično sicer veliko in dovolj dolgo, vendar se v zavarovalništvu nič ne razvija prav hitro, da bi nas s hitrim razvojem približalo temu cilju. Najbolj se v to smer premikajo naložbena življenjska zavarovanja, vendar so le-ta premalo, da bi nas lahko v devetih letih bistveno približala našemu cilju. Rast premij neživljenjskega zavarovanja bo na teh trgih (skupaj še z desetimi novimi članicami EU) po predvidevanjih v analizi v povprečju znašala več kot šest odstotkov, rast premij življenjskega

zavarovanja pa okoli devet odstotkov na leto. Lov na tržni delež bo treba začeti s točke nič. Zavarovalnici Triglav, prvi in skorajda edini slovenski zavarovalnici na tujih trgih, se je na Hrvaškem šele pred nedavnim pridružila Pozavarovalnica Sava, ki je kapitalsko (s 25 odstotki delnic plus eno delnico) vstopila v Helios osiguranje. Kot smo že omenili, na Hrvaškem že dolgo posluje tudi Zavarovalnica Triglav, ki je na večino tujih trgov vstopila v času, ko je zavarovalnico vodila Nada Klemenčič. Nazadnje je uprava ustanovila zavarovalnico na Češkem, in to pred več kot

enim letom. Zavarovalnica napoveduje nadaljnje korake in ne skriva, da ima na trgih nekdanje Jugoslavije še velike načrte. Vsekakor je treba priznati, da je zavarovalnica Triglav ena redkih, ki se spogledujejo tudi z manj razvitimi trgi in si tja tudi upajo vstopiti, medtem ko (pre)mnoške druge zavarovalnice le sramežljivo stopicajo na mestu. Vodstvo Triglava je nedavno potrdilo, da od prevzema Sarajeva Osiguranja, največje zavarovalnice v BiH, kljub zapletom pri privatizaciji ne nameravajo odstopiti in bodo vsekakor vztrajali. Tudi na srbskem trgu ima Zavarovalnica Triglav

več možnosti širitve. Ker med preostalimi slovenskimi zavarovalnicami zaradi velike pravne negotovitosti in nerazvitosti trga ni pravzaprav nobenega zanimanja za trge držav nekdanje Jugoslavije, postaja jasno, da je imel Franjo Štiblar pri svoji analizi v mislih le Zavarovalnico Triglav, ki je med slovenskimi zavarovalnicami tako rekoč edina, ki si upa in je tudi zmožna vstopiti na manj razvite trge. Cilj desetih odstotkov trga, kolikor naj bi ga v desetletju osvojile slovenske zavarovalnice, nameravajo v novem vodstvu Triglava na teh trgih pravzaprav do-

Zavarovalnico Triglav zanimajo tudi nerazviti trgi.

Zavarovalnica Vzajemna razburja s svojimi potezami.

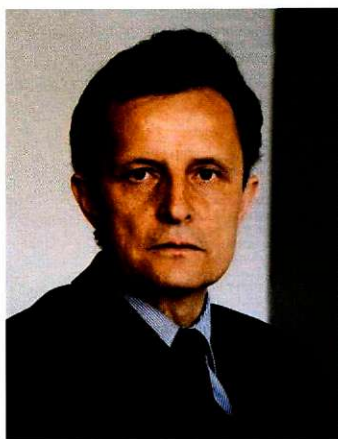

Naložbena zavarovanja v zadnjem letu triumfirajo.

seči kar sami. Ker pristop, ki so ga ubrali, obeta dobre rezultate, bo Triglav v slabem desetletju na teh trgih morda celo presegel desetodstotni tržni delež. Ob tem pa še ni jasno, katera od slovenskih zavarovalnic naj bi šla v boj z domačo in tujo konkurenco tudi v drugih državah, ki jih ima Franjo Štiblar v mislih, torej v Bolgariji, Romuniji in Rusiji. Še najverjetnejša se poleg Triglava zdi Slovenica, saj se KD Group, pod katerega spada, pospešeno širi na te trge. Razen Triglava, Save in Slovenice drugih slovenskih zavarovalnic ne razviti trgi za zdaj ne zanimajo preveč. Za vstop na tvegan in neurejen zavarovalniški trg, za kakršnega bi mirno lahko šteli vse države, ki svoje zakonodaje nimajo usklajene z direktivami EU, je namreč potrebna velika kapitalska moč. Ali se bo našla še katera izmed slovenskih zavarovalnic ali pa bo Triglav še nekaj časa ostal edini, ki si upa tudi tja, kamor si drugi ne? Dejstvo je, da smo že zamudili priložnost na trgih novih članic EU, saj so tam tržne deleže že pograbile tuje zavarovalniške hiše. To se bo prej ali slej zgodilo tudi s preostalimi, manj razvitimi evropskimi trgi, ki pa imajo še precejšen potencial rasti.

Eksplozija naložbenih zavarovanj

Pri naložbenih zavarovanjih je slovenski zavarovalniški trg v prvem devetmesečju dosegel zgledno rast premij; dober rezultat, ki seže krepko čez napovedanih deset odstotkov, je posledica velikega povpraševanja po naložbenih zavarovanjih, ki ostajajo zdajšnja uspešnica. Pri zavarovalnicah, ki so svoja naložbena zavarovanja trgu predstavila šele lani, se je rast povečala trikratno ali celo štirikratno. Vsekakor ostajajo življenjska naložbena zavarovanja velik hit in zatrdimo lahko, da tudi zanimanje zanje še nekaj časa ne bo splahnelo. Zavarovalnice, kot so Slovenica, Adriatic in Tilia, si lahko upravičeno manejo roke, ker je bila njihova poslovna strategija že dalj časa naravnana v to smer. Naložbena življenjska zavarovanja jim tako ponujajo odlično odskočno desko na trg življenjskih zavarovanj. Na drugi strani pa imamo še kom-

Franjo Štiblar je napovedal veliko rast zavarovalnic.

pozitne zavarovalnice, ki se v igro za naložbenimi zavarovanji še niso spustile povsem; predvsem to velja za zavarovalnice iz tujine, ki se s temi ponudbami še niso dodobra lotile našega trga in za zdaj le sramežljivo opazujejo dogajanje. Za zavarovalnice so namreč naložbena zavarovanja priložnost za dober zaslužek, vendar se po drugi strani ta lahko izkaže za kratkotrajnega. Vse je namreč odvisno od gibanja tečajev na kapitalskih trgih. Če danes zavarovalnicam hitro rastejo naložbena zavarovanja, jih lahko že jutri zadene še hitrejša upadanja. Čeprav je na tem segmentu navzoč predvsem spekulativni motiv, se zavarovalnice rade odločajo za naložbena zavarovanja, saj jim ta kratkoročno popravijo skromne dobičke od prevladujočih premoženjskih zavarovanj. Dejansko lahko rečemo, da segment naložbenih zavarovanj cveti, saj so ta ta čas najbolj priljubljena.

Zmeda pri zdravstvenih zavarovanjih

Največ zmede je pri dopolnilnih zdravstvenih zavarovanjih, in to predvsem zaradi manjkajočih predpisov o izravnalnih shemah, ki bi omogočili pravično porazdelitev bremena med zavarovance in zavarovalnice. Če bi bil zakon o izravnalnih shemah že sprejet, ne bi prišlo do neljube poteze vodstva Vzajemne, ki je hotelo povišati premije za 13,5 odstotka le za tiste zavarovance, ki so stari nad 60 let. To nikakor ni bilo bistroumno dejanje, saj se je ta problematika dotaknila najpomembnejšega dela volilne baze prav v času pred volitvami.

V zadnjem času je javnost razburkala nova poteza Vzajemne, ki je svojim številnim zavarovancem poslala ponudbo za sklenitev novega, cenejšega zavarovanja za obdobje dvanajstih let. Past se skriva v tem, da bodo ti zavarovanci Vzajemne ob morebitni nadomestitvi dosedanjega zavarovanja z novim res plačevali manjše premije, vendar bodo po drugi strani izgubili tudi vse rezervacije. Zaradi tega bodo njihove premije, ko bodo starejši, zelo verjetno višje, kot bi bile sicer.

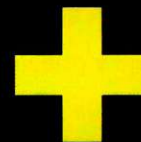
Kaj bo z zavarovalnicami

V vsakem primeru se bo domači zavarovalniški trg še precej razvijal in rasel. Obseg zbranih premij se bo večal predvsem iz dveh razlogov: čedalje večje priljubljenosti življenjskih oziroma naložbenih zavarovanj in zaradi podražitev zavarovanj. Slednje je predvsem posledica še vedno premajhne konkurence in dogovornega poslovanja na domačem zavarovalniškem trgu.

Realen pogled na slovensko zavarovalništvo nam torej pokaže, da slovenske zavarovalnice še vedno raje ostajajo v ozadju, kot da bi se podale na nove trge in izkoristile tamkajšnje poslovne priložnosti. Razen redkih izjem seveda, kot je na primer Zavarovalnica Triglav, ki ima kar nekaj poslovalnic tudi na manj razvitih območjih, torej v nekdanji Jugoslaviji.

Temu stanju verjetno botruje že omenjeni precej lagodni položaj, ki so ga doslej imele slovenske zavarovalnice na domačem trgu, delno pa tudi dosedanje politično vmešavanje v poslovanje največjih zavarovalnic. Toda problem je, da naložbene možnosti na južnih in vzhodnih trgih precej hitro izginevajo, ker se tudi druge, svetovne zavarovalnice pospešeno širijo na te trge. Hkrati se bo čedalje bolj krepila tudi konkurenca na domačem trgu, saj bo v Slovenijo prihajalo vedno več tujih zavarovalnic. Tako se slovenskim zavarovalnicam kaj lahko zgodi, da se bodo doma srečale s precejšnjimi težavami, hkrati pa bodo zamudile možnosti za širjenje na jug in vzhod. Verjetno se bo katera izmed domačih zavarovalnic, če ne kar vse, prej ali slej znašla v tujem lastništvu.

Denis Vengust

www.raplus.com

RADIO
PLUS

Ne glede na to, kaj kdo meni o primernosti uporabe jedrske energije v prihodnosti, mora Slovenija poskrbeti za odlaganje jedrskih odpadkov, dokler je problem obvladljiv.

Pred dnevi je minilo trideset let od postavitve temeljnega kamna Jedske elektrarne v Krškem (JEK). Toliko časa smo torej vezani na tovrstno energijo z njenimi dobrimi in slabimi stranmi. Dejstvo je, da problema ne bomo mogli rešiti na kratek rok. Radioaktivni odpadki so tu in zanje je treba poskrbeti. Leta 2010 bo skladišče v JEK polno, obratovanje in dobava elektrike pa bosta ogrožena. Zato je treba čim prej ure-

Fotografije: SAFO

Kam z radioaktivnimi od

ditl odlagališče (od 31 držav, ki proizvajajo jedrsko energijo, je Slovenija ena izmed štirih, ki vprašanja še niso uredile). Pri Agenciji za radioaktivne odpadke (ARAO) upajo, da bodo lokacijo izbrali do 2007 in bo nato odlagališče postavljeno do 2011 (po prvotnih načrtih bi moralo le-to stati že davnega leta 1986).

Župan dvignil prah

Zanimanje za vprašanje skladiščenja nizko in srednje radioaktivnih odpadkov (NSRAO) je sprožil župan občine Dol pri Ljubljani Primož Zupancič, ko je prek pooblaščenca na prvi prostorski konferenci za državni lokacijski načrt za odlagališče NSRAO, ki sta jo pripravili ministrstvo za okolje, prostor in energijo ter ARAO, izrazil pripravljenost občine, na območju katere že stoji osrednje skladišče radioaktivnih odpadkov Brinje in za katerega občina dobiva 45 milijonov letne odškodnine, da bi v njej izbrali lokacijo odlagališča. Na konferenci so za zdaj le predstavili predlog postopka izbire lokacije. Treba je poudariti, da bi občina, ki bi "gostila" odlagališče, dobila več kot 2,3 milijona evrov letnega nadomestila. S strani Zupanciča pa ni šlo za neposredno ponudbo,

kot je sam pojasnil na izredni seji občinskega sveta, čeprav zanimanje za graditev odlagališča obstaja. Na seji so svetniki naložili županu, naj jih o nadaljnjih aktivnostih obvešča sproti. Svetniki so še določili, da se bodo o sodelovanju z agencijo odločili, ko bodo prejeli njeno uradno povabilo.

Ali poznamo jedrsko energijo?

Ta primer je vnovič pokazal precejšnjo stopnjo nepoučenosti širše javnosti o proizvodnji jedrske energije in njenih stranskih učinkih. Jedrska energija sodi namreč med naj-

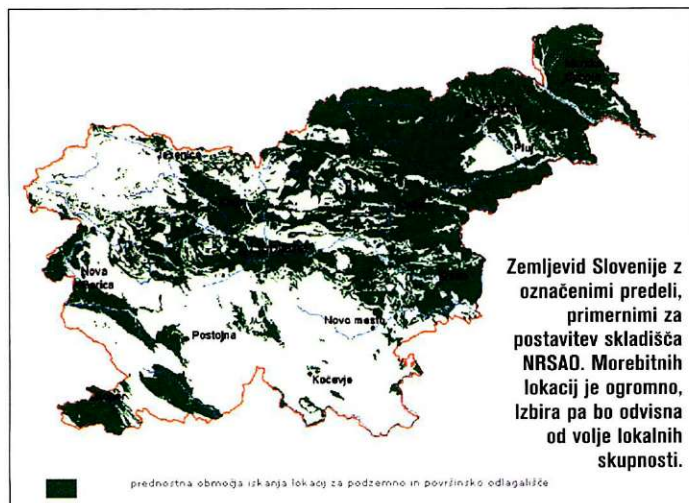
čistejše, čedalje zanimivejša pa postaja tudi zaradi dragih drugih virov energije. Naj navedemo nekaj dejstev. V Sloveniji imamo tri jedrske objekte: JEK, rudnik urana na Žirovskem vrhu in reaktorski center Brinje na obrobju Ljubljane. Na Brinju je tudi skladišče, ki hrani vse v Sloveniji proizvedene radioaktivne odpadke razne tistih iz JEK. V skladišču je ta čas 70 kubičnih metrov radioaktivnih odpadkov različnega izvora in z različnim sevanjem.

Radioaktivni odpadki nastajajo tudi v medicini, industriji in razis-

kovalnih organizacijah. Od skrbi zanje je odvisen tudi razvoj znanosti in industrije. Pravilno skladiščenje odpadki nikakor niso nevarni za okolico, v njih ne more priti do nesreč, saj se tam nič ne dogaja. Načrtovano odlagališče bo sprejemalo le nizko in srednje radioaktivne odpadke, ne pa odpadkov iz JEK. Odlagališče radioaktivnih odpadkov ni okolju škodljivo, saj je sevanje na površju tolikšno, kot bi bilo brez njega. Širjenje radioaktivnih snovi v okolje preprečijo s številnimi pregradami, kot so sod za shranjevanje RAO, cement ali beton, s katerim so zaliti odpadki v sodu, betonske stene odlagališča, zemlja, glina, kamnina, ki obdaja odlagališče. Za primerjavo obremenjevanja okolja naj pove- mo, da v Sloveniji nastane letno okoli 180 m³ nizko in srednje radioaktivnih odpadkov, visoko radioaktivnih približno 7 m³ letno, v termoelektrarni, ki bi proizvedla enako količino energije, pa bi letno nastalo približno 1,500.000 m³ pepela.

Strah pred neznanim

Pogovarjali smo se z direktorjem ARAO dr. Miranom Veseličem, ki nam je pojasnil še marsikatero po-

Zemljevid Slovenije z označenimi predeli, primernimi za postavitev skladišča NSRAO. Morebitnih lokacij je ogromno, izbira pa bo odvisna od volje lokalnih skupnosti.

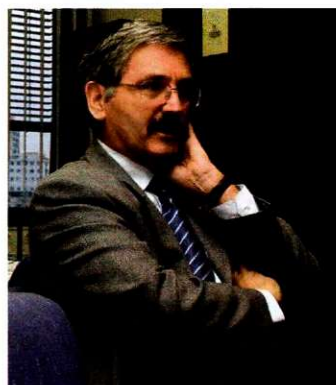
drobnost. Zagotovil je, da z županom ni prišlo do nikakršnega dogovarjanja. Edini stik, ki so ga imeli na to temo, je bil v neki radijski oddaji, kjer je župan dejal, da razmišlja o tem, da bi sprožil razprave na občinskem svetu. Veselič je mnenja, da je slo pri domnevni županovi izjavi za nesporezum. Veselič misli, da strah pred odlagališčem ni samo posledica neznanja. "Gotovo je strah pred radioaktivnostjo na neki način logičen," razlaga, "saj človek radioaktivnega sevanja ne vidi, ne more ga zaznati s svojimi čutili, kar povzroča abstrakten strah. Strah pred odpadki, ki se pojavi kot posledica nesreč na reaktorjih in atomskih poskusov v atmosferi, je povsem nerealen, ko se tiče odpadkov, ker je projiciran na neke snovi, v katerih ne more priti do

padel pod 80 odstotkov. Tudi politične stranke so si glede tega edine. "Težava nastopi takrat, ko ljudi vprašamo, ali bi to (odlagališče, op. M. V.) sprejeli v lastno okolje, saj prek 70 odstotkov Slovencev zavrača odlagališče v svoji lokalni skupnosti."

Upoštevanje lokalne skupnosti

Veselič pravi, da ni mogoče upoštevati samo strokovnih kriterijev in na tej podlagi izbrati idealno lokacijo, čeprav je bil ta pristop v veljavi v svetu do 80. let prejšnjega stoletja. Od tedaj tak pristop, vsaj v demokratičnih državah, ni več mogoč. Nedavni poskus Italije, ki je izbrala skoraj idealno lokacijo, a obsla mnenje lokalne skupnosti, je tako klavirno propadel. Za Veseliča je dejstvo, da je družba prišla do te stopnje razvoja, ko odlaganje odpadkov brez dogovora ni več mogoče.

Direktor ARAO se je strinjal, da letna odškodnina 2,3 milijona evrov pri vsaj petnajstletnem delovanju skladišča ni majhna, obstajajo pa primeri višjih odškodnin (Španija) in takih, kjer se nič ne izplača (Švedska). "Gre za to, kakšen je dogovor z lokalno skupnostjo." Če obstajajo, kot na Švedskem, zasebna podjetja, ki so lastniki jedrskih odlagališč, potem gre za

Dr. Miran Veselič je mnenja, da je strah pred odlagališči radioaktivnih odpadkov povsem odveč, a javnost o tem žal ni dovolj dobro poučena.

dogovor z lokalno skupnostjo, ki bo na račun odlagališča dobila določeno število industrijskih obratov in delovnih mest ter vlaganja v lokalno infrastrukturo. Tako je npr. v Franciji odlagališče omogočilo odprtje 174 novih delovnih mest. V Sloveniji "upravljamo z javnimi sredstvi in ta sredstva moramo trošiti namensko. ARAO ne more vlagati v infrastrukturo, ki ni povezana z našim mandatom, zaradi tega je nadomestilo relativno veliko". Sicer pa bi odlagališče kot tako dajalo kruh dvajsetim do štiridesetim zaposlenim za obdobje najmanj 15 let. Če bo JEK podaljšala obratovanje in bo mogoč izvoz goriva, se lahko nadejamo možnosti zaposlovanja za 50, 60 let. Sploh pa so učinki hkratnega vlaganja v infrastrukturo nesluteni.

Na vprašanje je treba gledati v vsej njegovi kompleksnosti, je prepričan Veselič. Treba je vedeti, da nadomestila ne daje država, ampak ga plačujejo vsi Slovenci. Vsaka kilovatna ura iz JEK je namreč obremenjena z 0,30 evrocenta. "Če pogledamo Švedsko, je vsaka ura obremenjena z 0,083 evrocenta." Pri nas je obremenitev zelo velika zato, "ker sklada nismo ustanovili, ko je JEK začela delovati", in zato, ker imamo le eno jedrsko elektrarno (ZDA jih imajo okoli 70).

Potreben dogovor o JEK

Kar se tiče dogovora s Hrvaško o skladiščenju odpadkov iz JEK, je Veselič podal nekaj tehničnih izhodišč. Žal Slovenija v nasprotju s sosedo še nima predloga za lokacijo odlagališča, zaradi česar ne moremo niti začeti primerjati, katera od obeh možnosti (odlagališče v Sloveniji ali na Hrvaškem) bi bila boljše. Vsekakor pa Veselič opozarja na potrebo po dogovoru o skupnem odlagališču. Odlagališče s polovično zmogljivostjo bi stalo skoraj toliko kot skupno oz. 98 odstotkov cene slednjega. Ker gre za velike denarje (predvidoma 180 do 190 milijonov evrov), lahko upamo, da bo na obeh straneh politična volja za skupno rešitev.

Mitja Volčansek

padki?

atomske eksplozije. Res pa je, da te snovi, če zaidejo v okolje, lahko povzročijo hude poškodbe. To je pravzaprav smisel skladiščenja teh odpadkov," je razložil Veselič. Sistem odlagališč je namenjen prav temu, da bi zmanjšali oz. izničili morebitne nevarnosti radioaktivnih odpadkov v prostoru. Naš sogovornik je prepričan, da je agencija uspešno informirala predvsem mladino (npr. sofinanciranje centra za informiranje o jedrski energiji, nastop na Ekološkem sejmu v Celju). Obstajajo pa težave pri komunikaciji s starejšo populacijo. Dnevi odprtih vrat centralnega skladišča na Brinju so način seznanjanja okoliškega prebivalstva, poleg tega ARAO izdaja vrsto publikacij od knjig do strokovnih časopisov in zgibank. Za informiranje širšega prebivalstva bi utegnili biti rešitev razstava, ki bi se selila po naši državi.

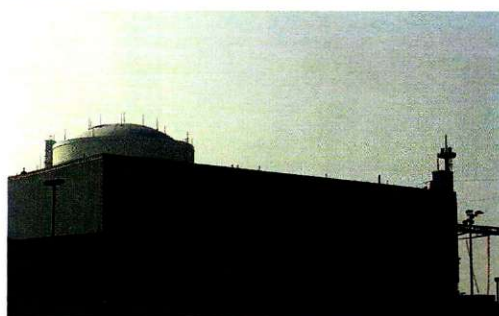
Druga plat problema pa je povezana s celotno okoljsko problematiko. "Iz preteklih izkušenj s komunalnimi odlagališči vem, da tudi teh noben ne mara, čeprav so nam vsem potrebna." Direktor agencije je opozoril na javnomnenjske raziskave, po katerih delež Slovencev, ki so za rešitev problema odlagališča, nikoli ni

Lokacija odlagališča za nizko in srednje radioaktivne odpadke je še neznan.

Skladišče na Brinju v okolici Ljubljane vsako leto priredi dan odprtih vrat, da bi okoliškemu prebivalstvu približali pomen te dejavnosti.

Slovenija in Hrvaška se bosta morali dogovoriti za postavitve skupnega odlagališča, sicer nas bo graditev lastnega močno udarila po žepih.

Slovenija si zaradi počasnega, a vztrajnega kopičenja radioaktivnih odpadkov ne more zatiskati oči. Izbira lokacije odlagališča NSRAO naj bi bila opravljena do leta 2007 ali 2008.

Bovški občinski svet je na 17. seji temeljito obravnaval stresno stanje prizadetih v popotresni obnovi. Čeprav je občina k obravnavi te problematike povabila doslej odgovorne na vladi in DTP, se je seje udeležil le vodja DTP iz Tolmina. Svet je sprejel sklepe, s katerimi o skrb zbujajočem pristopu k sanaciji seznanja novo vlado.

Skladno s sklepom bovškega občinskega sveta z dne 3. novembra letos so na zadnji seji tega sveta odprli razpravo o poteku popotresne ob-

Sanacija z napakami

nove v najbolj prizadeti občini. V ta namen je svet pooblastil najboljšega poznavalca te problematike, svetnika Sinišo Germovška, naj pripravi predlog omenjenih sklepov, ki so jih potem svetniki sprejeli na omenjeni seji. V njih občinski svet ugotavlja in seznanja vlado Republike Slovenije, da je prišlo pri obnovi po velikonočnem potresu 1998 do pomanjkljivosti in napak, ki jih je treba odpraviti. Zato z nekaterimi sklepi predlaga novi vladi, da nemudoma pripravi podlage za ukrepanje in vloži v zakonodajni postopek spremembo zakona o popotresni obnovi, ki bo zagotovil ugodnejše pogoje sanacije. Prvi zahteva enakopravnost vseh prizadetih in enaka izhodišča ter pravice do državne pomoči; razbremenitev obveznosti prizadetih v potresu leta 1998, tako da se odpiše ves dolg, ki je nastal v času moratorija, in se zmanjšajo posojilne obveznosti za eno tretjino; takojšnjo zamrznitev plačevanja obveznosti iz velikonočnega potresa vsem, ki imajo znova poškodovane objekte; gradbene cene za obnovo, ki bo zagotovila varno in kakovostno bivanje v

obnovljenih objektih; učinkovite ukrepe na področju razvoja.

Z drugim sklepom občinski svet predlaga ustanovitev delovnega telesa, ki bo pripravilo podlage in predloge ukrepov za potrebne spremembe in jih predložilo resornemu ministrstvu, ki je odgovorno za odpravo posledic potresa leta 1998 in julijskega potresa leta 2004. Občinski svet je v četrtem sklepu zapisal, da občina Bovec ne soglaša z ugotovitvijo, da je prišlo do napak pri popotresni obnovi iz leta 1998 samo pri petih objektih, navedenih v poročilu okolj-

skega ministrstva, saj je število objektov, ki so bili obnovljeni leta 1998 in zaradi napačne obnove znova poškodovani v potresu julija 2004, bistveno večje, zato bovški občinski svet zahteva ugotovitev dejanskega stanja. In kot zadnje bovški občinski svet predlaga, da se nemudoma preveri možnost spremembe načina dodeljevanja "donatorskih hiš", tako da bo upoštevana enakopravnost prizadetih pri razdelitvi donatorskih sredstev.

Bovčani zaupajo koaliciji Slovenija

Iz razprave je bilo videti, da so vo-

litve na Bovškem pokazale, da občani močno zaupajo koaliciji Slovenija, zlasti SDS, in pričakujejo čimprej nove sogovornike tudi pri popotresni obnovi, po pravilu od zgoraj navzdol. Predvsem takšne, ki ne bodo obremenjeni z zamerami ali celo sovraštvom do tistih, ki jim morajo pomagati. Ljudje se tudi čudijo, da kdo od odgovornih že sam ne odstopi, če vidi, da je situacija čedalje bolj stresna, poledenela in v njej ni več sogovornikov. O tem sta se odločila podrobneje spregovoriti svetnika, ki sta v razpravi največ sodelovala.

Nove "donatorske" montažne hiše so po zadnjem potresu v sila klavnem stanju.

Švagan in Janša

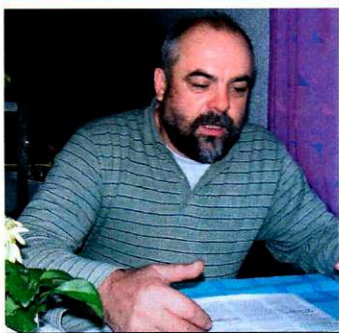
Zagotovo je bil zagorski župan in poslanec Matjaž Švagan najpogostejše ime, ki sem ga omenjal v svojih zasavskih glosah. Največkrat tako, kot sem menil, da mora budno novinarjevo oko pisati o tistih, ki imajo v rokah škarje in platno. Kritično torej. Včasih se mi je zdelo, da je bil po kakšni prebrani glosi, ki sem jo namenil njemu in njegovemu delu, name kar malce jezen. A kaj morem. Vedno in o vseh pa vendarle ne morem pisati tako, kot bi si le-ti želeli.

V zadnjem mesecu pa sem se zalotil, da se mi je Matjaž Švagan začel smiliti. Le kako ne, ko pa je ostal – vsaj tako kažejo zadnji dogodki – povsem sam. Ne zasebno, ima šarmantno in lepo prijateljico, sam oziroma zelo osamljen je postal v LDS, kamor se mi je kljub vsemu kritičnemu, kar sem o njem doslej napisal, vedno zdelo, da ne sodi. Nekako preveč se mi je zdel socialno naravnani, česar za mnoge njegove strankarske kolege tudi iz vrst občinskega odbora LDS Zagorje ne bi mogel trditi. No, kakor koli že, stranko si je izbral sam in prav lepo sta doslej shajala drug z drugim. Tudi ko je stranka izgubljal, je on podiral rekorde. Je to koga zmotilo? Očitno opogumljen z lepim izidom, ki ga je dosegel na zadnjih volitvah, stranka pa ne, si je "dovolil" javno zahtevati zamenjavo predsednika stranke Antona Ropa in preostalega vodstva. Ne vem, kaj ga je bolj razočaralo, ali to, da njega in zagorski odbor v omenjeni nameri ni podprl noben drug občinski odbor, niti sosednji v Trbovljah in v Hrastniku, ali ga je bolj zabolelo, da mu je dal košarico tudi predsednik države Janez Drnovšek, čeprav ga je Švagan na neki način tudi sam pomagal "postavljati na noge" – nekoč na vidnejša jugoslovanska mesta in po osamosvojitvi na slovenska. Zdelo se je celo, da sta prijatelja. Verjetno bo kar držalo, da ga je Drnovškova "zausnica" veliko bolj zabolela in mu je globlje segla v srce kot katera koli druga. Četudi zatrjuje, da se o tem, ali mora Rop odstopiti zaradi slabega izida LDS, ni posvetoval s predsednikom, sem prepričan, da njegove "košarice" vendarle ni pričakoval. Vsaj ne javno izražene. Kaj se lahko sedaj zgodi s Švaganom? V Zagorju ga ima večina občanov še vedno za nezamenljivega, v občinskem odboru LDS se verjetno že ozirajo naokrog, kam bi se dalo kdaj v bližnji prihodnosti pristaviti svoj lonček, ko iz eldeesovega ne bo več tako obilno teklo, verjetno pa bo tudi sam začel počasi dvomiti, ali je sploh v pravi stranki. Sploh če bo v LDS tudi po kongresu vladala Ropova četa doktorjev.

Nekateri, ki njegovo pot poznajo še izpred osamosvojitvenih ZSMS-jevskih časov in iz časov četverice, ne bodo presenečeni, če se bo, ko bo v svoji stranki počasi začel izgubljati veljavo, znašel blizu stranke predsednika vlade Janeza Janše, o katerem pravzaprav nikoli ni imel slabega mnenja. Pustimo se presenetiti. Nikakor pa se ne pusti presenetiti Sanja Logar Bočko in hrastniški odbor SDS. Vsaj ko gre na sejah občinskega sveta Hrastnik za obravnave občinskega proračuna. Tako temeljito namreč preuči vse številke in (ne)razvojne načrte županove ekipe, da tamkajšnji vladajoči liberalni demokrati počasi začnajo izgubljati živce. Ne sicer tako močno in vidno, kot jih je nekoč znal prejšnji župan Leopold Grošelj, pa vendarle. Žal pa se zdi, da je edina, ki se res prebije skozi proračunske številke in jih tudi razume.

No, resnici na ljubo, pa ji to nič kaj ne pomaga. Strankarska disciplina, poslušnost in nepoznavanje števil pač naredita svoje. Kako že rečejo: vsi računi se enkrat plačajo. Že res, ampak pri nas jih še vedno največkrat plačujejo napačni.

Igor Gošte

Svetnik občine Bovec Siniša Germovšek pravi, da je to, kar je naredilo okoljsko ministrstvo, podobno vaški veselici, pri kateri jih nekaj dobi na srečolovu, drugi pa ostanejo praznih rok.

"Žalostno je, da se napačne stvari ob potresu kljub opozorilom ponavljajo," meni bovški občinski svetnik Marjan Bevk.

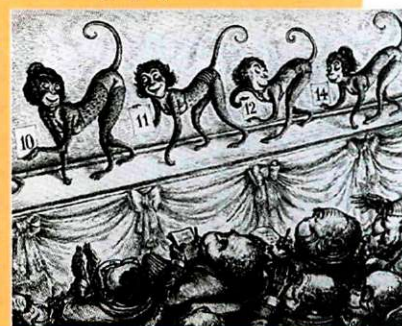
Svetniki in krajsani so razočarani

Na vprašanje, kaj svetnike najbolj razburja, Siniša Germovšek, svetnik ovčine Bovec, odgovarja, da so svetniki na seji izrazili ogorčenost nad dezinformacijami v javnosti in celo državnem zboru. Po njih je razumeti, da je bilo nepravilno saniranih le pet objektov. Naša kritika velja tudi počasnosti celovitega reševanja sanacije, ki jo je skušala zamegliti nagla v javnosti močno poudarjenih primerov rušenja in hitrost postavljanja novih donatorskih (montažnih) hiš brez vsakih denarnih obveznosti že v predvolilnem času, vse druge pa so najodgovornejši pustili nemočne čakati ob splošnih informacijah. Germovšek pravi, da je vse, kar je naredilo dosežanje ministrstvo za okolje, prostor in energijo, podobno vaški veselici, pri kateri jih nekaj dobi na srečolovu, drugi pa ostanejo praznih rok.

Med tistimi nesrečniki, ki so se morali izseliti iz hiše, je tudi svetnik Marjan Bevk iz Čezsoče, ki takole opisuje svojo izkušnjo: "Ker sem se moral tudi sam izseliti iz poškodovane hiše, lahko povem, da se pridružujem občanom, ki trdijo, da

stvari ne potekajo uravnoteženo, pravično in da imajo eni prednost, drugi pa ne dobijo niti konkretnih informacij. Nikakor pa ne moremo privoliti v grdo, če ne kar sovražno obrekovanje, da je protest proti temu nevoščljivost. Ob takšnem javnem obrekovanju, ki je medijsko zašlo celo čez mejo, kjer nekateri zelo radi slišijo kaj čez Slovence, se ljudje upravičeno sprašujejo, kaj bo z njimi. Sam menim, da gre za neokusen, nemoralen in zgrešen pristop. Njegov namen vidim v zamegljevanju resnice o napačni strategiji sanacije že vse od leta 1998. Absurdno je, da so ob zadnjem potresu najprej poskrbeli za donacije tistim, ki bi lahko še bivali v poškodovanih hišah."

Bevk se med drugim sprašuje, zakaj je bilo poskrbljeno najprej za sanacije hiš peščice ljudi, ki ne bodo obremenjeni s plačevanjem posojil iz prejšnjega potresa, medtem ko je ogromno ljudi, ki morajo bivati v začasnih nadomestnih apartmajih, pa niso deležni niti najmanjše informacije, kaj, kdaj in kako se bodo sanirali njihovi domovi. Ko se je Bevk pozanimal, zakaj je bil sprejet takšen vrstni red, je bil deležen očitkov, da je nevoščljiv tistim, ki so prejeli donacije. "Naj poudarim, da prav neobveščenost in dezinformacije prizadetih ljudi v resnici pripeljejo do nezaupanja in od tod ni daleč do raznih ugibanj in nezadovoljstva ter strahu, izraženega v raznih interpretacijah o njihovi usodi, pa tudi do hudih besed. Ko so namreč prišle v Čezsočo t. i. najete strokovne koordinatorke informacij med ministrstvom in prebivalstvom, sem jih vprašal, kateri dan bo komisija pregledala mojo hišo. Bil sem namreč službeno vezan na vaje v Ljubljani. Dale so mi odgovor, da je vrstni red ogleda s strani komisije statikov, arhitektov ... skrivnost in me bodo telefonsko obvestili eno uro pred ogledom," pripoveduje Bevk o svojih izkušnjah in dodaja: "Žalostno je, da se napačne stvari ob tem potresu ponavljajo kljub opozorilom. Na lastnem in sosednjih primerih ocenjujem, da je dinamika – postopek sanacije – čedalje slabša, še slabša kot pri prejšnjem potresu." **Miran Mihelič**

Dršališče

Dršati na Eifflovem stolpu, ki je najbolj obiskan spomenik na svetu, in si ogledovati Pariz z višine, zveni zelo privlačno, to pa bo mogoče uresničiti od 10. decembra do 23. januarja 2005. V prvo nadstropje na višini 57 metrov znamenitega jeklenega stolpa bodo namreč postavili ledene plošče. Dršališče, ki bo lahko sprejelo 80 drsalec, bo veliko 200 kvadratnih metrov in bo med južnim in vzhodnim stebrom Eifflovega stolpa. Odprto bo v običajnem času, in sicer od 9.30 do 23. ure, in bo brezplačno za vse, ki bodo najeli drsalke. Podobno dršališče so postavili že leta 1969, njegov prvi drsalec pa je bil medved iz moskovskega cirkusa, ki je takrat gostoval v francoski prestolnici.

Šibka Kleopatra

Dvakratna dobitnica oskarja Elizabeth Taylor je čedalje bolj šibka. Igralka, ki je zdaj stara 72 let in je nekoč veljala za najlepšo žensko na svetu, namreč že nekaj časa trpi zaradi srčne insuficience. To pomeni, da je srce tako opešalo, da telesu ne more več zagotavljati zadostnega pretoka krvi in ga oskrbovati s kisikom. K simptomom sodijo utrujenost, težave z dihanjem in čedalje večje težave v

delovanju vseh organov. Glede kroničnih bolečin v hrbtenici pa je Taylorjeva dejala, da je postala ena tistih majhnih stark, ki lahko hodijo le še globoko zgrbljene. Zdravniške pomoči ne pričakuje več pa tudi smrti se ne boji.

Nevarni avtomobili

Nemška avto-moto zveza ADAC zaradi izredno slabih varnostnih tes-

tov svari pred posebnimi lahкими avtomobili, ki jih bodo v Nemčiji od 1. februarja prihodnje leto lahko vozili več kot 16 let stari vozniki z novim vozniškim dovoljenjem razreda S. Ta največ 350 kilogramov težka vozila so v varnostnem testu dosegla do slej najslabše rezultate. Testirali so trk lahkega vozila ob manjši avtomobil pri hitrosti 40 kilometrov na uro. Pri trčenju se je razbila karoserija; krmilo je potisnilo deset centimetrov v notranjost vozila, rezervoar za gorivo je počil in iz njega je steklo gorivo, varnostni pasovi so popustili, zlomila pa so se tudi naslonjala za glavo. V resničnem primeru bi potniki utrpeli najhujše posledice, zato ta vozila, ki na trgu stanejo do 12 tisoč evrov, v nobenem primeru niso primerna za cestni promet.

Donosna dražba

Na dražbi v Berlinu so za 100.000 evrov prodali avtorski izvod Nobelovega nagradenja za fiziko Alberta Einsteina (1879–1955) z njegovimi rokopisnimi opombami k relativnosti teoriji. Dvajset strani iz tiska O elektrodinamiki premikajočih se teles z

dveema lastnoročno dopolnjenima listoma je avkcijška hiša J. A. Stargardt ponujala za 1.600 evrov. Za ta redki primerek prve Einsteinove razprave o posebni relativnosti teoriji sta se potegovala dva trgovca. Neki nemški zbiralec je za en, z rdečim črnilom napisan list ruskega revolucionarja Lenina (1870–1924) iz maja 1919 odšel 9.000 evrov. Za 32.000 evrov je bil prodan rokopis z dvema skladbama Franza Schuberta (1797–1828). Dve strani rokopisa pesnika Heinricha Heineja (1797–1856) je za 15.000 evrov šlo v Heinejev arhiv v Düsseldorf. Na dvodnevni dražbi avtografov so zaslužili 1,5 milijona evrov.

Invazija kobilic

Strahovi Portugalcev, da bi milijoni kobilic, ki so iz Zahodne Afrike že dosegle Kanarske otoke, nenadoma preplavili Portugalsko, so se uresničili. Kobilice so že dosegle obmorska mesta Sagres in Vila do Bispo, še pred tem pa so bile na Kanarskih otokih. Oblasti pravijo, da je invazija kobilic pod nadzorom, in ocenjujejo, da je s pomočjo vetra samo na Lanzarote prišlo več kot dva milijona teh žu-

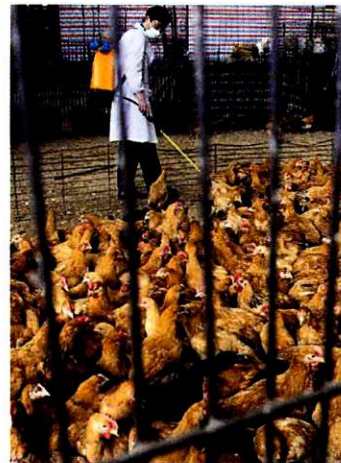

želk. Najučinkovitejša je ročno odstranjevanje, saj se le tako lahko izognejo uporabi insekticidov, ki bi resno ogrozili nekatere endemične vrste, škodljivi pa so tudi za ljudi. Kobilice so na svojem uničujočem pohodu po Zahodni Afriki, kjer je stanje tudi najhujše, opustošile na milijone arov kmetijskih pridelkov in na tone žit.

Neizogibna epidemija

Svetovna zdravstvena organizacija je opozorila, da bo, če do marca prihodnje leto ne bo cepiva zoper ptičjo gripo, slednja prešla v pandemijo, ki bo prizadela ves svet in povzročila smrt milijonov ljudi. Organizacija je že večkrat posredovala zaskrbljive napovedi o morebitnih pandemijah z

mutiranim virusom, ki bi se prenašal neposredno s človeka na človeka. Doslej so se okužbe prenašale s perutnine na ljudi, virus pa ni doživel genetskih sprememb. Po ocenah naj bi število mrtvih doseglo od dva do sedem milijonov, okužena pa bi bila več kot milijarda ljudi. Epidemija gripe bi se razširila po vsem svetu. V

ZDA poskušata dva laboratorija pripraviti cepivo, toda zimo in pomlad bo težko preživeti brez cepljenja. Države bi morale hitro pripraviti informativne kampanje, bolnišnice pa bi morale biti pripravljene. Doslej je bila najhujša pandemija španske gripe, ki je v letih 1918 in 1919 zahtevala od 20 do 50 milijonov življenj.

Mafijsko mesto

Italijanska vlada pripravlja nove zakone proti kriminalu, s katerimi želi presekati gordijski vozal v zvezi z mafijsko vojno v Neap-

lju in naraščajočim številom umorov na severu države. Predlogi vsebujejo strožje kazni za kronične kršilce ter vzpostavitev posebnih sodišč za osebe, ki so osumljene pove-

zav z mafijo. Drugi sveženj zakonskih predlogov pa vsebuje višje zaporne kazni za obsojene mafijce in njihove podporne. Zaradi mafijske vojne se je namreč število umorov v letošnjem letu v Neaplju v primerjavi s prejšnjimi leti povečalo za 60 odstotkov, s čimer se je to mesto povzpelo na vrh lestvice najnevarnejših italijanskih mest.

Arktični led

Podnebne spremembe na Zemlji imajo največje posledice na severnem polu, kjer se je ledena gmota v

zadnjih treh desetletjih zmanjšala za okoli sedem odstotkov. Obstoj Arktike je ogrožen zaradi naglega tajaanja ledenikov, tanjšanja ledene skorje in višanja temperatur. Te dramatične podnebne spremembe predstavljajo zgodnje opozorilo in dobro kažejo globalno segrevanje. Podatki znanstvenikov so sad štiriletnih raziskav okoli tristo strokovnjakov iz osmih držav, ki imajo izhod na severni pol. Med njimi so tudi ZDA, ki odločno nasprotujejo Kjotskemu protokolu o zmanjšanju izpustov toplogrednih plinov.

Hekerji udarili

V začetku novembra je kar nekaj spletnih strani uporabnikom mobilnih telefonov začelo ponujati brezplačno glasbo in slike za njihove mobilne telefone. Tisti, ki so takšno programsko opremo namestili, pa so kmalu ugotovili, da svojih mobilnikov ne morejo več uporabljati za pošiljanje sporočil SMS niti ne mo-

rejo več uporabljati koledarja ali telefonskega imenika. Na okuženih mobilnikih se pojavljajo slikice lobanja, zato so viruse poimenovali lobanje. Strokovnjaki menijo, da so mobilniki za hekerje zanimivi zaradi nizke stopnje zaščite, poleg tega pa ima čedalje več prenosnih telefonov možnost priklopa na internet, s čimer se močno poveča možnost razširjanja različnih računalniških virusov.

Švicarji

Švicarji so na referendumu podprli vladni zakonski predlog o raziskovanju izvornih celic človeških zarodkov. Podpora raziskovanju je izreklo kar 66,4 odstotka švicarskih volivcev, velika podpora vladnemu zakonu je presenetila tako kritike kot tudi zagovornike novega zakona. Švica, vodilna država na področju medicinskih in farmacevtskih raziskav, ki doslej ni dovoljevala raziskav na človeških zarodkih, je tako prva država, ki je to sporno vprašanje predložila v glasovanje volivcem. Vladni zakon so podprle tudi univerze in farmacevtska podjetja, ki so posvarila, da bi ob nesprejetju zakona lahko ogrozili dolgotrajno švicarsko tradicijo na področju medicinskih raziskav in dosegli preselitev raziskovalcev v liberalnejša okolja, npr. v Veliko Britanijo. Proti zakonskemu

predlogu so se javno izrekli Katoliška cerkev, stranka Zelenih in skupine za medicinsko etiko. Zakon dovoljuje le omejeno raziskovanje, in sicer samo odvečnih izvornih celic, starih manj kot sedem dni od dneva oploditve in namenjenih uničenju.

Več za darila

Raziskava newyorškega Konferenčnega odbora je ugotovila, da bodo ameriška gospodinjstva v času letošnjih praznikov porabila okoli 476 dolarjev za darila, kar je 21 dolarjev

več kot lani in lahko za 4,5 odstotka poveča prodajo ameriških trgovin. Raziskava je zajela 5.000 gospodinjstev in ugotavlja, da bo glede na porabo letos med Američani malce več praznične dobre volje kot lani. Največ bodo zapravljali v državah na Vzhodni obali, najmanj pa na Zahodni. Tretjina ameriških gospodinjstev namerava za darila zapraviti več kot 500 dolarjev, nekaj več med 200 in 500 dolarji, 30 odstotkov pa jih bo zapravilo manj kot 200 dolarjev. Okoli 29 odstotkov potrošnikov bo darila kupilo prek interneta.

Dovolj banan

Evropska komisija je določila kvoto za uvoz banan v deset novih

članic Evropske unije, med njimi v Slovenijo, v letu 2005 in bo znašala 460 tisoč ton. Ta kvota naj bi zadostovala za preskrbo s tem priljubljenim tropskim sadežem. Zdaj uvoz banan v EZ poteka prek uvoznih dovoljenj, ki se razdeljujejo na podlagi preteklega trgovanja in so v veliki meri posledica zgodovinskih okoliščin. Kar 83 odstotkov uvoznih kvot odpade na afriške, karibske in tihomorske države in le 17 odstot-

kov jih je rezerviranih za pridelovalce od drugod. Po zdaj veljavnem režimu lahko 12 starih držav članic uvozi 2,2 milijona ton banan po carinski stopnji 75 evrov na tono, tri države, ki so v EU vstopile leta 1995, lahko uvozi 453 tisoč ton po isti tarifi, še dodatnih 750 tisoč ton pa lahko uvozi vseh 15 starih držav brez carinskih koli carine, vendar le iz afriških, karibskih in tihomorskih držav.

Smrt na dvoru

Po hudi bolezni je v 94. letu starosti za posledicami raka na črevesju umrl nizozemski princ Bernhard, oče nizozemske kraljice Beatrix. Princ Bernhard se je rodil 29. junija 1911 kot Bernhard Leopold Friedrich Eberhard Julius Kurt Karl Gottfried Peter zu Lippe-Biesterfeld v Jeni v Nemčiji, nizozemski princ pa je postal, ko se je leta 1937 poročil s princeso Juliano, nekdanjo nizozemsko kraljico. Imela sta štiri hčere: sedanjo kraljico Beatrix (rojena 1938), Ireno (1939), Margriet (1943) in Mario Christino (1947). Juliana je Nizozemski vladala od leta 1948 do leta 1980, ko je prestol prepustila hčeri Beatrix. Umrla je 20. marca, stara 94 let.

Turizem sitih

The Harald, vladni časopis Zimbabveja, je pred kratkim objavil članek s presenetljivo ponudbo, ki jo je poimenoval turizem sitih. V svetu namreč več kot 1,2 milijarde ljudi trpi zaradi prevelike telesne teže in samo Američani vsako leto porabijo šest milijard dolarjev za raznovrstne nekoristne shujševalne diete. Kot piše omenjeni časnik, bi bila najboljša rešitev tako za predebele kakor tudi za Zimbabve, ki je vedno na robu lakote, da bi ljudje s preveliko telesno težo prišli delat na plantaže. Tako bi se najlaže znebili odvečnih kilogramov, hkrati pa bi bili brezplačna delovna sila. The Times pa meni, da je zamisel, da bi bogati debeli Američani plačevali za to, da bi lahko brezplačno delali na plantažah, pravi kazalec iluzornosti Mugabejevega režima. Stanje v državi je slabo, ljudje izginjajo čez noč, pet in pol milijonov ljudi bi nujno potrebovalo osnovno pomoč, oblasti pa v državo ne spuščajo tujih novinarjev, niti kadar gre za spremljanje športnih dogodkov.

Bolj mladi

Pivovarna Neuzelle Kloster Brewery, ki že 400 let deluje v Vzhodni Nemčiji, trdi, da njena nova vrsta piva vsebuje sestavine, ki izboljšujejo počutje in upočasnjujejo procese staranja. Napitek, ki se imenuje pivo proti staranju, je nastal tako, da so po nasvetih farmaceutov običajnim sestavinam piva, vodi, hmelju, kvasu in ječmenu, dodali še vročo gazirano mineralno vodo, morske alge in antioksidante. Takšno pivo je obogateno z vitamini in minerali. Direktor pivovarne je izrazil upanje, da bodo dodatki v tem pivu pripomogli k bolj zdravemu načinu življenja. Odslej bo torej pitje piva bolj zdravo, kot je bilo, oziroma vsaj škodilo ne bo. Naravnih antioksidantov, ki dajejo koži prožnost, zmanjšujejo možnost pojava srčno-žilnih bolezni in preprečujejo nastanek nekaterih oblik raka, je v običajnem pivu sicer tudi precej, v novi vrsti, ki vsebuje 4,8 odstotka alkohola, pa jih je kar desetkrat več. Toda kdo ve, ali ni to le prebrisano reklamno sporočilo.

Nova umetnost

Če sodimo po njihovih delih, bi skupino umetnikov Gedun Chopel lahko imeli samo za eno od številnih skupin slikarjev, ki bi radi opozorili nase ob vsaki priložnosti. Njihova dela imajo vse značilnosti sodobne umetnosti: abstraktna simbolika, skriti socialni podtekst in mešanico idej postmodernizma. Toda v Lhasi, tibetanski prestolnici, skupina, v katero se prišteva deset tibetanskih in dva kitajska slikarja, pomeni začetek nečesa večjega. Pomeni pogumen poskus predelave kulture, ki je bila stoletja povezana s trdnim tradicionalnim kanonom in ozkimi stereotipi. Umetniki so lani odprli svojo galerijo, ki se imenuje Polprofesionalni umetniški studio Tibet. V njem bodo predstavljali svojo umetnost, ki izhaja iz sodobnih razlag tibetanske kulture. Glavno vodilo njihove ustvarjalnosti je združiti tradicijo s zahodnjaško sodobnostjo, ki v obliki ekonomije in načina življenja že močno prodira tudi v Tibet.

Marihuana in psihoze

Kajenje marihuane le ni tako neškodljivo, kot trdijo nekateri, četudi morda po nekaterih trditvah povečuje intelektualne zmožnosti. Morda res, vendar pa kajenje marihuane, čeprav le enkrat na teden, močno povišuje tveganje, da bi njeni uporabniki zboleli za različnimi psihozami. Tako trdijo psihiatri. Ljudje, ki marihuano kadijo ali drugače uporabljajo pogosteje, morajo biti pripravljeni na slušne in vidne halucinacije in na druge paranoide sindrome. S kajenjem posebej veliko tvegajo osebe, ki so že tako nagnjene k različnim duševnim boleznim, kot sta shizofrenija in manična depresija. Profesor Jim van Oss z maastrichtske univerze na Nizozemskem je štiri leta opazoval 2.437 pacientov, starih od 14 do 24 let. Rezultat tega opazovanja je naslednja ugotovitev: ljudje, ki so nagnjeni k duševnim boleznim, s kajenjem marihuane svoje tveganje povečajo kar za štirikrat.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec brezplačno!

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Zborovanje
ukrajinske opozicije
v podporo Juščenko

Fotografije: Reuters

Razdeljena država

Ukrajinsko vrhovno sodišče je zaradi vrste očitnih goljufij, na katere so opozarjali tako opozicija kot mednarodne organizacije, razveljavilo problematični drugi krog predsedniških volitev. To pomeni, da se bosta morala Viktor Juščenko in Viktor Janukovič 26. decembra znova pomeriti. Na prvi pogled se zdi, da gre za nesporno zmago zahodno usmerjenih demokratičnih sil, podobnih tistim, ki so konec osemdesetih let vodile žametne revolucije v srednji Evropi. Vendar zgodba še ni končana.

Ukrajinski voditelj, ki je v zadnjih letih potegnil največ zgrešenih potez in s tem pripeljal svojo državo skoraj na prag državljanske vojne, je po vsej verjetnosti odhajajoči predsednik republike Leonid Kučma, ki je na oblasti nepretrgano že od leta 1993. V zadnjem mandatu mu je postalo jasno, da se bo moral neizogibno – vsaj formalno – umakniti. Čeprav si je s (spornim) sklepom ustavnega sodišča Kučma sicer zagotovil pravico do še enega mandata in se s tem že nekoliko približal Alekantru Lukašenku, dikatorju sosednje Belorusije, ki si je s pravnimi in referendumskimi manipulacijami zagotovil praktično dosmrtno predsedovanje, Ukrajinci vendarle niso Belorusi.

Kučmovo vladavino so tudi z vidika velike večine ukrajinske javnosti zaznamovali korupcija, nepotizem, neučinkovitost in nesposobnost. Kučma zato ne bi mogel zmagati na nobenih vsaj približno demokratičnih volitvah, slovo od predsedniškega položaja pa bi zanj pomenilo vsaj dve veliki nevarnos-

ti. V boljšem primeru bi postajal čedalje bolj politično nepomemben kot njegov nekdanji slovenski kolega Milan Kučan. V slabšem bi ga čakal sodni pregon zaradi spornih poslov iz časov njegovega vladanja, ko so on in njegovi bližnji sorodniki, predvsem zet, ki velja za enega najbogatejših ljudi v Ukrajini, nagrabili ogromno bogastvo.

Kučmovo iskanje naslednika

Najustreznejša rešitev bi bil "zanesljiv" in lojalen naslednik, ki bi iz hvaležnosti za pomoč pri vzponu na oblast zagotavljal Kučmi vsaj imuniteto pred preiskavo in morebitnim kazenskim pregonom, po možnosti pa tudi nekaj vpliva na oblast. Posrečilo naj

bi se mu vsaj tisto, kar se je v sosednji Rusiji posrečilo Jelcinu z izbiro Putina. Zanimivo je, naj bi bil po mnenju nekaterih prvotno za naslednika določen prav sedanjí voditelj opozicije Juščenko, ki ga je Kučma leta 1998 postavil za predsednika vlade. Juščenko je takrat s svojimi odločnimi tržnimi reformami bistveno pripomogel k začetku ukrajinskega gospodarskega okrevanja. Zahodno usmerjeni premier se ni najbolje ujema s proruskim voditeljem avtokratskega tipa, kakršen je Kučma, vendar je njuno sožitje trajalo presenetljivo dolgo. Umirjeni

nekdanji bankir Juščenko je dolgo zavračal povabila opozicije in ostajal zvest Kučmi, čeprav je bila Juščenkova priljubljenost ves čas bistveno večja od predsednikove.

Končno je Kučma po dolgih letih na oblasti očitno precenil svojo moč in sam potegnil usodno potezo, ko je leta 2001 odslovil Juščenko. Najpopularnejši politik v državi se je tako znašel na čelu opozi-

Ukrajina z izidi drugega kroga predsedniških volitev po pokrajinah

Vir: Ukrajinska osrednja volilna komisija

• Opozicijski protestniki v Kijevu: Kučma je močno podcenjeval podporo, ki jo med ljudmi uživa opozicija.

• Leonid Kučma in Vladimir Putin: ruski predsednik je s svojim neposrednim vmešavanjem verjetno le pripomogel k premiku Ukrajine v interesno sfero Zahoda.

• Vrhovno sodišče je zavrnilo Kučmov "kompromis" in razsodilo v korist opozicije: drugi krog volitev bodo v celoti ponovili.

» cije in s tem pomembno spremenil razmerje sil. Kučma se je namesto tega oprl na sebi najlojalnejše in hkrati finančno zelo močne skupine z ukrajinskega vzhoda. Bistveno vlogo med njimi igra prav klan Viktorja Janukoviča, ki je na premierskem položaju nasledil Juščenko in postal Kučmov izbrani naslednik.

Toda Janukovič se po priljubljenosti ni mogel primerjati z Juščenko. Velikanski prepad med njima je zmanjšala šele intenzivna kampanja v vseh medijih pod nadzorom oblasti, v kateri so z vso vmeno hvalili Janukoviča, Juščenko pa blatili kot nevarnega nacionalista in ameriškega agenta. Toda niti to ni bilo dovolj, zato so bile volitve polne manipulacij, goljufij in groženj, ki bi morale na oblast za vsako ceno pripeljati Kučmovega favorita Janukoviča. Izključen ni bil niti poskus umora, saj Juščenko trdi, da so ga poskušali zastrupiti, s smrtjo pa so mu grozili tudi po volitvah.

Kučmove in Putinove napake

Toda Kučma je očitno mislil, da se bodo Ukrajinci obnašali podobno kot njihovi ruski in predvsem beloruski sosede in se – po kakšnem manjšem protestu – sprijaznili z vo-

lilno manipulacijo. Ko pa je ulice ukrajinskih mest preplavila oranžna barva Juščenkovih privržencev, se je – podobno kot žametne revolucije v srednji Evropi pred dobrim desetletjem – v Ukrajini začela "oranžna revolucija". Kučma je izgubil iz rok politično pobudo in se na dogodke ni znal več odzivati. Ker so mu protestniki preprečili vstop v predsedniško palačo, je začel svoje posle opravljati iz svoje podeželske dače ali pa kar iz sosednje Rusije, saj se zdi, da se je lahko odločal samo še po posvetih z ruskim predsednikom Putinom.

Podobno je podcenil odzive Zahoda. Evropa in ZDA so se namreč pogoljufivih predsedniških volitvah spet odzvale presenetljivo enotno in izredno odločno, medtem ko se je na nasprotni strani – podobno kot v časih hladne vojne, le da precej šibkejša in osamljena – znašla Putinova Rusija. Ruski predsednik Putin se je z izrazito podporo enemu od kandidatov, Janukoviču, tako globoko vmešal v ukrajinske notranje zadeve, da si je nakopal velike zamere tudi med tistimi Ukrajinci, ki zagovarjajo korektne odnose z Rusijo. Očitna Putinova nostalgijska za starim sovjetskim imperijem

je ustvarila povsem nasprotno učinke – Ukrajino je ne glede na končni izid volitev oddaljila od Rusije in jo potisnila v interesno območje Zahoda. Verjetno gre za eno največjih zunanjepolitičnih napak v Putinovi politični karieri.

Potem ko je parlament – čeprav menda na proceduralno spet nekoliko sporen način – simbolično razveljavil volitve in zahteval od predsednika republike razrešitev Janukovičeve vlade, so se začeli dogodki razpletati v korist zahodno usmerjene opozicije. Odločena pa je bila odločitev vrhovnega sodišča, da se drugi krog volitev ponovi. Tako je bil zavrnjen "kompromis", ki ga je ponujal Kučma, podprla pa sta ga tudi Janukovič in Putin, da ne bi ponavljali le drugega kroga, ampak bi razpisali popolnoma nove volitve z novimi kandidati. V ozadju se verjetno skriva spoznanje, da Janukovič tako ali tako nima možnosti za zmago in bi moral Kučma zato iskati kakšno bolj "sveže" ime.

Zgodovinske delitve

Toda tudi če bodo volitve ponovili in bodo potekale popolnoma korektno, problemi s tem še ne bodo razrešeni. Za sedanjo ukrajinsko politično krizo se namreč skriva veliko

več kot le Kučmova politična spletkarja. Ukrajina je namreč dejansko politično, kulturno in civilizacijsko globoko razdeljena in bo taka ostala ne glede na to, kdo bo na volitvah zmagal.

Sedanja politična delitev med Juščenkove privržence na eni strani ter Kučmove in Janukovičeve na drugi se namreč v veliki meri ujema z zgodovinsko in kulturno delitvijo Ukrajine na vzhodni in zahodni del, ki ju približno razmejuje reka Dnjeper. Vzhod države oziroma levi breg Dnjepra je kulturno bližji Rusiji. Ruski kulturni vpliv v teh krajih se je v Sovjetski zvezi še povečeval. Predvsem v večja mesta na vzhodu so se priseljevali delavci iz Rusije, območje Krima ob Črnem morju pa je postalo priljubljen kraj za upokojene pripadnike ruske elite (nekaj podobnega kot je za Američane Florida).

Zgodovina zahodnega dela države oziroma območij na desnem bregu Dnjepra je bila bistveno drugačna. Večji del tega ozemlja je postal del Sovjetske zveze šele po drugi svetovni vojni. Ker Ukrajina kljub skoraj petdeset milijonom prebivalcev do leta 1991 ni bila nikoli samostojna država, je bil tudi njen zahod del dru-

• Goljufije na predsedniških volitvah so bile tako bogato dokumentirane, da jih ni bilo mogoče prezreti.

• Verski obred v grškokatoliški (unijatski) cerkvi: med vzhodnim in zahodnim krščanstvom

• Reka Dnjeper: dejanska in simbolična delitev Ukrajine na vzhod in zahod. Zahod je ukrajinsko zaveden, vzhod je močno rusko usmerjen.

gih držav in imperijev. Bila je del Poljske, kasneje pa habsburške Avstrije in Avstro-Ogrske, kar je zahodno Ukrajino dejansko umestilo v srednjeevropski prostor, bistveno drugačen od ruskega. Ukrajinski nacionalizem je najmočnejši prav v zahodnih pokrajinah, kot sta Galicija in Volyn.

Te pokrajine so bile tudi središče zgodovinskih gibanj za ukrajinsko nacionalno samostojnost. Še v petdesetih letih prejšnjega stoletja so se

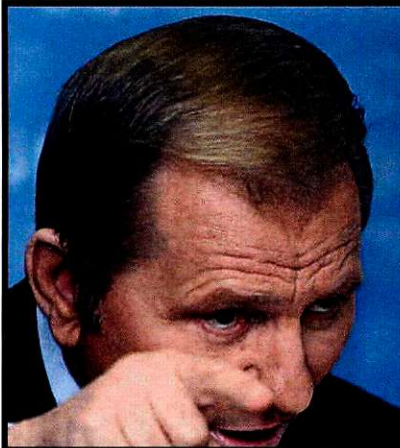
poteka meja med zahodno in vzhodno civilizacijo, kar se – vsaj v jugoslovanskem primeru – ni izkazalo za ugodno kombinacijo. Razlike vključujejo tudi jezik in religijo. Medtem ko je vzhod izrazito pravoslaven, najdemo na zahodu tako pravoslavlje kot močno grškokatoliško (unijatsko) cerkev, ki uporablja pravoslavne obrede, vendar za svojega vrhovnega poglavarja priznava rimskega papeža.

Tudi ukrajinjina se govori pred-

gu Dnjepra. Tudi opozicijski predsedniški kandidat Juščenko, ki ima največ podpore na zahodu, izvira z vzhoda Ukrajine, s severovzhodne pokrajine Sumy. Ukrajinjščino dobro govori predvsem zato, ker izhaja iz podeželskega okolja, saj v večjih mestih njegove rodne pokrajine prevladuje ruščina. Medtem ko so nekateri njegovi zavrniki precej ostri in izražajo celo odkrit prezir do Rusov in ruščine, je bil Juščenko do sedaj precej spravljiv. Jas-

osamosvojitve in iskanje opore v Rusiji. Napovedani referendum o avtonomiji bi lahko šel prav v to smer.

Iskanje avtonomije za Ruse in rusko govoreče Ukrajince ob podpori Rusije bi bilo podobno vzorcem, ki so se doslej že pojavljali, včasih celo z odkrito rusko vojaško intervencijo. Medtem ko Rusija zavrača vsake osamosvojitvene težnje na svojem ozemlju in je pripravljena proti njim uporabiti tudi najbolj krvave metode, kot

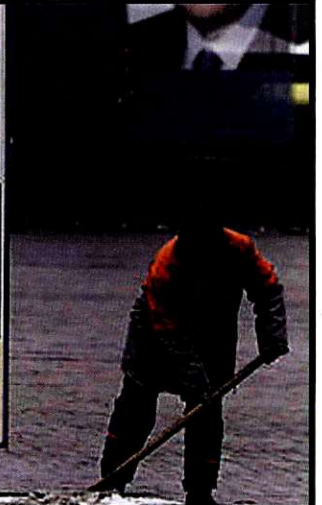
• Leonid Kučma: ko je dosednji ukrajinski predsednik spoznal, da ne more slediti zgledu Lukašenkove dosmrtno diktature v Belorusiji, je začel iskati primerne naslednika.

• Viktor Juščenko, opozicijski predsedniški kandidat: včasih Kučmov premier, danes njegov glavni nasprotnik

• Viktor Janukovič: bi Kučmov izbravec sploh lahko zmagal na poštenih volitvah?

oborožene skupine na območju Karpatov bojevale proti sovjetski oblasti. Vzhodni del države ima manj jasno nacionalno identiteto, saj pripadnost ukrajinskemu narodu tam kombinira s prepričanjem o pripadnosti širši skupnosti pod vodstvom Rusije – prej Sovjetski zvezi, danes Skupnosti neodvisnih držav.

Vzhod in zahod

Ukrajina je razdeljena na podoben način, kot je bila nekdanja Jugoslavija. Prek današnje države namreč

vsem na zahodu države, medtem ko jo je v velikih industrijskih mestih na vzhodu izrinila ruščina. Tako Kučma kot Janukovič sta se uradnega jezika svoje države – ukrajinjščine – kolikor toliko naučila, šele ko sta že prevzela pomembne politične funkcije. Janukovič ima z ukrajinjščino težave še danes in začne govoriti rusko vsakokrat, ko mora izraziti kakšno bolj zapleteno misel.

Če si ogledamo razpored glasov na zadnjih predsedniških volitvah, lahko ugotovimo, da se skoraj popolnoma ujema s kulturno-zgodovinsko delitvijo Ukrajine na vzhod in zahod. Osrednji del države z glavnim mestom Kijev deluje kot nekakšno vmesno območje, vendar se je v tem primeru postavil bolj na stran Juščenkova. To so končno pokazali tudi najbolj množični protesti v podporo Juščenkovi po razglasitvi spornih volilnih izidov.

Vendar delitve vseeno niso tako jasne. Najčistejšo različico ukrajinjščine govorijo v Poltavi, ki leži na levem bre-

gu Dnjepra. Tudi opozicijski predsedniški kandidat Juščenko, ki ima največ podpore na zahodu, izvira z vzhoda Ukrajine, s severovzhodne pokrajine Sumy. Ukrajinjščino dobro govori predvsem zato, ker izhaja iz podeželskega okolja, saj v večjih mestih njegove rodne pokrajine prevladuje ruščina. Medtem ko so nekateri njegovi zavrniki precej ostri in izražajo celo odkrit prezir do Rusov in ruščine, je bil Juščenko do sedaj precej spravljiv. Jas-

Nevarnosti delitve

Problem ukrajinske kulturno-ozemeljske in zgodovinske razdeljenosti vsekakor ostaja. Putinovo odkrito vmešavanje ga je še okrepilo. Dejstvo, da se bo po volitvah, kdor koli bo že zmagal, skoraj polovica države počutila poraženo, je lahko zelo nevarno. V primeru vnovičnih volitev in Juščenkovih zmage nekateri na vzhodu že napovedujejo

kaže primer Čečenije, ruski "separatizem" izdatno podpira v mnogih drugih nekdanjih sovjetskih republikah – od Moldavije do Gruzije. Drugo vprašanje je, ali si lahko Rusija takšne metode privoščiti tudi proti skoraj petdesetmilijonski Ukrajini. Zmagovalca ponovljenih predsedniških volitev bo tako čakala težka naloga: kako znova povezati državo. To bo seveda mogoče le, če bo sprejet kot legalen in legitimen zmagovalec volitev in če bo znal resnično upoštevati vso sedanjo raznolikost svoje države in ne le tiste polovice, ki ga je podprla.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografije: Jozef Predalič

Je Mariborčan in zastopa številne tuje multinacionalke ter sodeluje z njimi. Zase pravi, da ni lobist, ampak le posrednik med tistimi, ki imajo določene vizije in ideje, in tistimi, ki so pripravljeni vanje investirati. S strokovnjaki poskušajo to uresničiti od začetka ideje do končnega projekta; poiščejo denar in projekt tudi tržno povežejo. Je nasprotnik zapiranja Slovenije pred tujimi investitorji.

Ste zastopnik avstrijske družbe Verbundplan, njeni strokovnjaki so revidirali študijo izvedljivosti sanacije in doinstalacije HE Moste. Študijo so naročile Savske elektrarne. Projekt obnove in doinstalacije HE Moste je v Sloveniji naletel na veliko polemik, posebno še na Bledu, kjer so krajanji prepričani, da nameravajo investitorji popotiti enega najbolj neokrnjenih delov Save Dolinke. Kakšne načrte pri prenovi HE Moste ima Verbundplan?

Verbundplan je največje avstrijsko svetovalno podjetje, v skupini s finskim koncernom Jaakko Pöyry pa eno največjih svetovalnih inženirskih podjetij v svetovnem merilu z močno finančno-tehnično skupino, kjer je zaposlenih več kot 5.200 strokovnjakov in specialistov za okolje, energijo, alternativno energijo, okoljske infrastrukturne projekte in podobno. V družbi Verbundplan so naredili študijo o tehničnem in finančnem vidiku projekta, o katerem sprašujete, niso pa se spuščali v njegovo sprejemljivost glede na lokacijo. S finančnega vidika bi bilo to elektrarno gotovo smiselno doinvestirati, seveda pa je ob tem treba upoštevati tudi mnenja in interese lokalnega prebivalstva in druge strokovne javnosti ter pretehtati argumente za in proti. Kolikor so interesi lokalnega prebivalstva na tem področju drugačni, je treba poiskati morebitne alternativne rešitve in kompromise oz. v nasprotnem primeru računati tudi z možnostjo, da se bo

Zastopate tudi podjetja, ki se ukvarjajo z naložbami v energetske sisteme, hidroelektrarne ...

Zastopam predvsem podjetja, ki se zanimajo za naložbe v energetske in okoljske projekte, pri čemer smo specialisti za alternativno financiranje. To pomeni, da strankam, ki so kapitalsko šibkejšje, imajo pa ideje in znanje na tem področju, pomagamo pri uresničevanju zastavljenega projekta. Pomembno pri tem je, da zainteresirani stranki v projekt vstopita kot partnerja že v začetni fazi, ga skupaj razvijeta in tako dosežeta najoptimalnejše rezultate. Seveda je mogoče, da uvodne raziskave in študije ne prinesejo pričakovanih rezultatov in je zato pomembno, da se do teh ugotovitev pride čim prej, s čimer se prihranijo izdatki za številne zunanje strokovnjake, ki na projekt praktično niso vezani, v sklepah pa navadno ne podajo jasnih ugotovitev, temveč le priporočila za izvedbo novih študij in pritegnitev dodatnih strokovnjakov. To pa le redko pripelje do uspešnih projektov oziroma stroški le-teh (večinoma gre pri tem za raznovrstne vzpodbude in subvencijska sredstva, a tudi ta gredo iz žepov slovenskih ali evropskih davkoplačevalcev) ne redko presežejo končno investicijsko vrednost projekta.

Odhajajoča vlada je sprejela odločitev, da se savske elektrarne financirajo iz državne proračuna. Kako to komentirate?

To potezo ocenjujem zelo negativno, saj gre v tem primeru za nesmiselno porabo proračun-

nost posega v nujnih primerih, saj je primerna preskrba z energijo eno od najvažnejših področij za delovanje celotnega sistema. V preostalem pa je tako kot na vseh drugih področjih treba zagotoviti prosti trg, animirati investitorje in vzpostaviti ustrezno konkurenco. Prepričan sem, da je delež v višini 29 milijard tolarjev, za katerega se je država zavezala, da ga vloži v ta projekt, povsem nedopustna poteza, menim celo, da je vprašljiva tudi z vidika evropske zakonodaje, saj gre v tem primeru za neke vrste subvencioniranje, ki ga EU na tem področju načeloma ne dopušča.

Ustrezni strokovnjaki/specialisti bi morali revidirati celoten projekt, glede na izsledke pa poiskati alternativne vire financiranja kot npr. projekt HE Tsankov Kamak v Bolgariji, ki se je kot prvi takšen v Evropi financiral v sklopu Kjotskega protokola, njegov sistem pa so razvili naši strokovnjaki v sodelovanju s komercialnimi bankami in pod okriljem avstrijske Kontrollbanke. To pomeni, da je več alternativnih možnosti. Če se je država že odločila za zgraditev savskih elektrarn, potem bi morala za to poiskati strateškega partnerja in, gledano v celoti, iz tega posla prej iztržiti priliv kot pa odliv iz državne blagajne.

Velik interes za investicijo v ta projekt so izkazala nekatera avstrijska podjetja. Ta interes še obstaja?

Najlaže je financirati termoelektrarne, najtežje pa hidroelektrarne, ker se vloženi kapital zelo počasi vrača. Traja tudi od 20 do 30 let. Upoštevati je treba tudi večkrat zahtevne posege v okolje, kar pomeni, da mora priti do široke uskladitve interesov, treba se je tudi globalno povezati. Le tako lahko najdemo partnerja, ki bi bil pripravljen investirati denar za ta namen. Nedvoumno so zainteresirani, a preden bo potencialni investitor stopil na to področje, je treba pripraviti revizijo

Slovenijo je treba odpreti tujim naložbam

Pogovor z Jurijem Pinterjem

temu projektu treba odpovedati. Dejstvo je, da na eni strani zeleno energijo potrebujemo, na drugi pa je seveda treba upoštevati tudi pomisleke in argumente lokalnega prebivalstva in posledice takšnega posega v naravni sistem; seveda pa to ni pristojnosti podjetja Verbundplan, ki je izdelalo le študijo izvedljivosti, medtem ko odločitve sprejemajo za to pristojni organi.

skih sredstev. Pri tem ne bom govoril na pamet, ampak glede na naše izkušnje in poznavanje razmer v drugih državah. Predvsem bi v uspešnih evropskih državah težko našel energetske projekte, ki bi jih država financirala iz proračuna (morda le v primeru, da je projekt izrednega strateškega pomena), sicer pa država kot taka s predpisi le regulira trg in si z zakoni zagotovi mož-

in oceno projekta. Le prava študija pokaže smiselnost projekta in pot, kako ga je treba peljati.

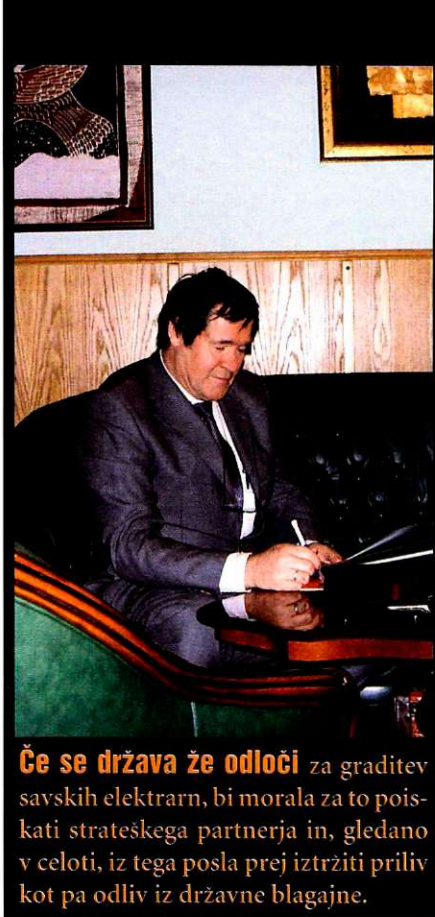
Večkrat se omenja projekt graditve plinske elektrarne. Kako je na tem področju?

Po podatkih, ki so prišli v javnost, bi morala Slovenija v najkrajšem mogočem času zgraditi 1.500 megavatov novih zmogljivosti, česar pa v »

» enem letu seveda ni mogoče realizirati. Če bi Slovenija želela povečati gospodarsko rast na ravni, ki bi zagotavljala, da v doglednem času dohitimo evropsko elito, potem bi morali zagnati investicije. Sami tega kapitala za večji zagon in dosego večje gospodarske rasti nimamo, zato bi se morali strateško povezovati, kar bi omogočalo realizacijo večjih projektov, kot so graditev plinske elektrarne v Kidričevem, doinstalacije v Brestanici, Šoštanju in podobno. Morda ne bi bil odveč pomislek, da se termoelektrarna zgradi npr. tudi na naši obali ob Luki Koper, ki ima izredno velik terminal za premog, ki ga uvažamo. To je le možnost za razmislek. Za dosego gospodarske rasti so to boljši projekti, ki imajo velik učinek na gospodarsko rast, hkrati pa bi v regijo pritegnili tudi druge večje investitorje.

V bistvu bi bilo za gospodarsko rast zelo dobro, če bi se Slovenija nekoliko bolj odprla tujemu kapitalu, kar doslej ni bilo običajno oziroma smo bili priče celo odporu do tega. To naj bi se dogajalo zaradi nekakšnih političnih razlogov ...

Dvomi, da so bili samo politični razlogi. Dejstvo pa je, da smo se upirali tujemu kapitalu oziroma vsakemu vstopu minimalnega tujega kapitala ter mu na takšen ali drugačen način onemogočili vstop in normalno funkcioniranje, čeprav besedo tuje nerad uporabljam. Če se že oskrbujemo s kapitalom na globalnem trgu, potem moramo poiskati strateškega partnerja, ki bo vstopil na trg, v projekt ali v podjetje, saj bo tako cena kapitala zagotovo nižja kot pa s posredovanjem dveh bank ali prek drugih finančnih institucij. Z vstopom strateškega partnerja si bomo zagotovili tudi transparentnost poslovanja, saj bo ta pred vstopom zagotovo najprej naredil natančno revizijo projekta oz. stanja, vendar za to pri nas ni interesa. Pri nas v določenem segmentu, npr. pri infrastrukturi in graditvi avtocest ali drugih večjih infrastrukturnih objektov, niti nismo imeli interesa, da bi pridobili nepovratna evropska sredstva. Nismo bili niti zainteresirani, da bi pridobili mednarodne partnerje, ker bi nam ti morali "odžirati posel". Zgodba pa ima tudi drugo resnico. Nesmiselno je namreč, da Slovenija velike projekte evropskega pomena, kot so avtoceste in železnice, financira iz lastnega proračuna. To pomeni izčrpavanje državne blagajne, ki zavira tudi enakomernejši regionalni razvoj države, saj se ta kapital tako veže le okrog nekaj velikih podjetij. Sistem financiranja globalnih povezav, avtocest in železnic, bi moral biti speljan prek tistih, ki to infrastrukturo največ uporabljajo. Tako pa prav zaradi nepreglednosti pri financiranju in porabi denarja za graditev teh projektov ni bilo interesa poiskati alternativne vire fi-

Če se država že odloči za graditev savskih elektrarn, bi morala za to poiskati strateškega partnerja in, gledano v celoti, iz tega posla prej iztržiti priliv kot pa odliv iz državne blagajne.

nanciranja, čeprav bi vključitev skladov EU in internacionalnih investorjev nedvomno pripeljala do preglednega načrtovanja, financiranja in graditve infrastrukturnih projektov. S tem bi razbremenili tudi državni proračun, več denarja bi ostalo za druge potrebe. Svoj geostrateški položaj bi morali vsekakor bolje unovčiti, kot smo ga doslej.

Kaj je glede na povedano za vas nacionalni interes, saj se je s tem pojmom v Sloveniji v teh letih veliko manipuliralo? Kaj je za slovenski narod res pravi nacionalni interes?

Vse interpretacije slovenskega nacionalnega interesa so kazale le na krizo v državi. Nacionalni interes in lastništvo sta povsem nekaj drugega. Če to pogledamo na praktičnem primeru; govoriti o tem, kdo je lastnik nečesa, je irelevant-

ne moremo govoriti o podjetjih ali ustanovah iz EU, ki so pripravljene investirati pri nas, da gre v teh primerih za tuj kapital. To ni tuj kapital, to je kapital EU, v kateri je Slovenija enakovredna partnerica, in EU išče enakovredne pogoje, vendar jih v Sloveniji v večini primerov ne najde.

Ob prihodu v Slovenijo je večina podjetij naletela na velike ovire. Naj omenimo samo Leclerc. Kako to ocenjujete?

Nekatere ovire, ki so tekle v procesu tranzicije, je bilo treba ustvariti umetno. Ustvariti je bilo treba negativno klimo, da so se znotraj države lahko dogajale stvari, ki se drugače ne bi mogle in ne bi smele dogajati. Menim, da o preteklih težavah ne kaže razpravljati, bolje je govoriti o tem, kaj je treba narediti in kako ustvariti ustrezne razmere, kako spodbuditi tuje naložbenike, ki so še pripravljene vlagati in se povezovati na slovenskem trgu. Če Slovenija želi izrabit svoj geostrateški položaj, je treba realno oceniti, da smo sami kapitalsko prešibki, da bi na jugovzhodu Evrope odigrali kakšno pomembnejšo vlogo. Šele s strateškimi partnerji znotraj in zunaj EU bi Slovenija, opremljena z znanjem in kapitalom, lahko ustrezno delovala na teh trgih.

V Sloveniji so bile oktobra volitve. Zmagale so stranke, ki so nekako bolj odprte do tujih naložb. Kaj bi bilo treba konkretno narediti, da bi res prišlo do večjega pritoka kapitala v Slovenijo in da bi bila gospodarska rast večja?

Če sledimo napovedim in zagotovitvam iz predvolilne kampanje, potem naj bi bil cilj nove vlade med drugim umik države iz gospodarstva. Vsa podjetja, s katerimi sodelujem in imam stike v tujini, to pozdravljajo. Vsi vemo, da je država slab gospodar, seveda pa mora biti umik iz dela gospodarstva premišljen in strateško dodelan. Pomembna je pravilna izbira partnerjev, pri čemer pa doslej, upam si trditi, nismo bili preveč uspešni (morda je pri tem ena svetlih in vzpod-

Svoj geostrateški položaj bi morali vsekakor bolje unovčiti, kot smo ga doslej.

no vprašanje. Pravo vprašanje je na primer, ali lastnik neke nepremičnine plačuje davke. Na tem področju mora biti zakonodaja urejena, za vse enaka, in tako naj država regulira zadeve. To je nacionalni interes. Vendar se je doslej večinoma dogajalo, da so tisti, ki so pisali in sprejemali zakone in predpise, prek njih poskušali uveljavljati neke nacionalne interese, v bistvu pa so se tako ustvarjale le protekcionistične razmere za izbranec. Če se je Slovenija odločila za EU, ne moremo z nacionalnimi interesi zavirati razvoja države in govoriti o domačem in tujem kapitalu. Prav tako

budnih izjem Lek Ljubljana). Treba se je globalno povezati. Ustvariti je treba možnosti in klimo ter dati znak, da je Slovenija pripravljena na spremembe, da sovražne klime in zavračanja tujega kapitala ni več in da smo pripravljene sprejeti in vstopiti v globalne evropske povezave ter sprejeti vse možnosti, ki jih ponujajo. Za nove naložbenike je najpomembnejši prvi signal. Izjemnega pomena bi bilo tudi, da sporov, ki jih imamo s potencialnimi investitorji, ne rešujemo prek sodišč. Reševati jih je treba z dogovorom po mirni poti in na poslovni ravni, ki je v svetu običajna.

Imate v mislih ameriško družbo Western Wireless, ki je vložila tožbo zoper Slovenijo, ali kakšne druge primere?

To je le eden izmed primerov. Drugi je v nebo vpiljoč primer Interbrowa, ki je že sprožil arbitražni postopek pri Svetovni banki in je naše finančno ministrstvo že izdalo dovoljenje za plačilo 850.000 evrov ameriško-francoski odvetniški pisarni za pregled dokumentacije in zastopanje v postopku. Menim, da ima Slovenija v teh sporih le malo možnosti za zmago, saj so nas številne mednarodne institucije že daljši čas opozarjale na številne napake, nam v smislu študij in raziskav pošiljale nakatere signale, ki pa jih pri nas nekako nismo jemali preveč resno oz. so naleteli gluha ušesa. Treba je vedeti, da gre tu za ogromne vložke, spor bo stal od 5 do 6 milijonov evrov, višina spora je 160 milijonov evrov. Mi sami na tem področju praktično nimamo nikakršnih izkušenj, nimamo ustreznih pravnih specialistov, torej se bomo morali nasloniti na prakso reševanja takšnih sporov znotraj EU in jih po njihovem zgledu reševati po kar se da mirni poti. Tukaj evropske institucije namreč ne poznajo usmiljenja in sentimentalnosti; spomnimo se kazni, ki jo je moral plačati nemški Volkswagen. Pravila so enaka za vse, velike in majhne. V spore, s katerimi smo zdaj soočeni, bi bilo pomembno angažirati nevtralne razsodnike, ki bi znali pripekljati do hitrih zunaj sodnih prijateljskih poravnjav.

Doslej je v Sloveniji veljalo, da se o vsem odloča v ozkem krogu. Veliko smo pisali o paradržavi pa tudi o nekakšnih vzvodih iz ozadja in podobno. Vi ste človek iz prakse – kakšne izkušnje imate na tem področju?

Novi predsednik vlade je dejal, da bodo njegova vrata vedno vsem odprta.

Doslej, to lahko povem iz izkušenj, tega nismo mogli trditi. Lahko navedem konkreten primer, ko sem kot državljani na isti dan poslal enak dopis ministrstvu v Sloveniji in direktorju strukturnih skladov pri evropski komisiji. Ta mi je odgovoril naslednji delovni dan ob 11.20, naš minister mi sploh ni odgovoril. Pomembno je, da imajo državljani pri tistih državnih ustanovah, ki naj bi bile v službi prebivalcev, občutek, da so slišani. To pomeni, da nekdo z njimi komunicira, tega pa pri naših uradnikih nismo bili vajeni. Vsepovsod smo naleteli na aroganco, nepreglednost, zaprtost, samozadostnost, skratka, bilo ni nikakršnega komuniciranja in čim manj kontaktov z državljani. Naša želja je, da bi se stvari na teh področjih spremenile. Država mora tudi pri tem najti poti, da se to uredi. Če smo se dogovorili, da živimo v demokratični in pluralistični druž-

bi, potem moramo pravila takšne družbe sprejeti. Doslej pa žal nismo imeli občutka, da živimo v takšni družbi. Nismo imeli glasu, veljave in pravic oz. so te imeli le izbranci.

Edina rešitev bi bila, da tudi uradniki odgovarjajo za svoja dejanja, delo oz. nedelo. Upamo, da bo oktobrska zmaga nove politične opcije pripomogla tudi k novi kulturi komuniciranja, češar bomo državljani veseli, tega pa bodo veseli tudi ljudje po svetu, ki imajo z nami stike.

Od leta 1990 so v Sloveniji prevladovali t. i. rdeči direktorji, nekateri med njimi so se povezali v Forum 21. Kako gledate na takšno sodelovanje?

Nisem politik, kot zunanji laični opazovalec pa menim, da so si s Forumom 21 naredili veliko škodo. Vsaj pri državljanih takšno nastopanje zaprtega kroga elite nekako ni "vžga-

Slovenija ne sme podlegati raznim nacionalističnim motivom, danes so drugi časi.

lo". Niso se znali približati in dotakniti realnosti in vsakdanjega boja večine povprečnih Slovencev. Določena skupina, elita gospodarstvenikov, se zbira samo v tem krogu, ki praktično deluje povsem prostovoljno. Pomembnejše je morda pogledati GZS, kjer smo vsi obvezni plačevati, pravice in ugodnosti ter ne nazadnje koristi pa ima le ozek krog privilegiranih; pri zastopanju GZS dejansko nimamo enakih možnosti in pravic. Pravico imamo plačati, GZS pa z nami ne komunicira. Na vseh gospodarskih srečanjih v okviru GZS sodelujejo samo določena zveneča imena, jasno, saj se le-ta pripravljajo in organizirajo večinoma samo za te izbranice, na večinsko članstvo pa pozabijo oz. svojo dolžnost do njega opravijo z izdajo mesečne publikacije in tako postrežejo z drobtinicami informacij in dogodkov, kjer pa so seveda sodelovali spet izbranci. Za pomoč in podporo malim in srednjim podjetjem jim nekako zmanjka idej oz. nimajo interesa. Kljub svoji majhnosti sogo- vornika laže poiščem drugod kot doma.

Očitno je, da so slovenski državljani v zadnjem času prepoznali tudi korupcijo in klientelizem. Se vam zdi, da je to velik problem v Sloveniji?

Če gledate po svetu, ne gre samo za zakonske predpise in omejitve, temveč morajo ljudje sprejeti določene moralno-etične norme, ki se ne pišejo v kazenskih zakonikih, ampak se morajo uveljaviti po naravni poti; čim više posameznik rangira, tem večja je tudi njegova moralno-etična odgovornost. Vzemimo primer

vodje nemške nacionalne banke, ki se je v Berlinu udeležil sestanka direktorjev komercialnih bank in se na koncu ni mogel izkazati, da je poravnal svoj hotelski račun. Zaradi pritiska javnosti je moral odstopiti. Sam posebnih korupcijskih afer v Sloveniji ne bi omenjal. Če pa smo že v EU, morajo biti tudi pri nas moralni kriteriji na isti ravni, saj je to za delovanje državnih ustanov in uradnikov ključnega pomena. Vsak mora za svoje delo odgovarjati, in če bo moralno in pravno odgovarjal, potem bo zadeva delovala. Zdaj pa je tako, da nekateri uradniki delajo dobro, drugi ne, kakor kje in kdo, za svoje delo in posledice svojih ravnanj pa ne odgovarjajo. Pri nas čakamo na gradbeno dovoljenje dve leti, in čeravno resorno ministrstvo govori drugače, dejstva kažejo tako slabo. Govorili ste o Leclercu, poznamo primer Rutarja in veliko drugih. Predstavljajte si, kako je,

če ima investitor načrt in denar ter nato čaka na gradbeno dovoljenje dve leti. V tem času postane naložba nezanimiva, posebno če gre za proizvodno dejavnost. Poglejmo še sistem, po katerem deluje naš nepremičninski trg, kjer cene ponekod presegajo nivoje cen elitnih lokacij evropskih vele mest. Naj navedem primer: na obrobju Maribora nekdo od kmeta kupi zemljišče in za kvadratni meter odšteje morda 40 evrov, ga nekoliko opremi in nato potencialnemu investitorju, domačemu ali tujemu (povečini pa slednjim), proda po 350 do 380 evrov. To je blokiranje trga, s čimer si posamezniki in občine poskušajo krpiti in polniti proračune, pri tem pa ne razmišljajo dolgoročno, kje in koga bi morale spodbuditi za vlaganje na svojem območju, ki bo dolgoročno zaposloval ljudi in polnil občinske in državne blagajne.

Ko že govorite o zemljišču v Mariboru, pred časom se je omenjala možnost, da bi BMW investiral v Mariboru, pa nato ni bilo nič. V mestu je tudi nekdanji Tam, zakaj ta ni preživel, zakaj ni prišlo do naložbe BMW?

Tragedija mariborske industrije in gospodarstva je, da se niso pravočasno globalno povezali in poiskali primernih strateških partnerjev. Le tako bi ta podjetja lahko preživel in na dolgi rok konkurirala in ostala na trgu oz. bi bila verjetnost za njihov obstoj bistveno večja. To je še eden od primerov, ko politiki odločajo in se pogajajo, ne da bi poznali želje in interese investitorja, in okrog sebe nimajo pravih ljudi, ki bi jim znali (želeli) pravilno svetovati. Delujejo torej v zaprtem krogu, gluhi za kar »

» koli novega. Starega Tama se ne da primerjati z BMW; na parceli izmeri 50 hektarjev bi bilo treba poskrbeti za ustrezno energetsko in komunalno opremljenost in potem bi stvari stekle. Menim, da je tragedija mariborskega gospodarstva v tem, da se še danes morebitnim naložbenikom ne omogočajo primerne lokacije in sprejemljivi pogoji, konkurenčni tistim, ki jih ponujajo tako stare kot predvsem nove članice EU. Naj omenim primera vzhodne Evrope: Raba Győr na Madžarskem in Škoda na Češkem; vsak dodaten komentar je verjetno odvečen. Imamo zelo kakovostno delovno silo, tradicijo, velik interes, vendar pa mislim, da smo svetovni prvaki v izigravanju potencialnih investitorjev in loputanju vrat pred nosom.

Zakaj se dogaja, da pri nas tuja podjetja kupujejo samo dobra podjetja, na novo pa ne investirajo?

Zaradi težav, o katerih sem že govoril, jim kaj drugega niti ne preostane. Na evropske sode moramo gledati kot na partnerje, ne moremo se ves čas obnašati tako pesimistično in sovražno. Gledati je treba pozitivno in razmišljati pozitivno, potem se bodo stvari spreminjale. Ko bomo tako razmišljali sami, bodo tudi drugi začeli o nas razmišljati pozitivno. Prej pa tega ne moremo pričakovati.

Mislite, da je to posledica zgodovinskih dejstev in da je čas, da to presežemo?

Mislim, da je zgodovina stvar preteklosti. Slovenija ne sme podlegati raznim nacionalističnim motivom, danes so drugi časi. Če smo v Evropi, ki ne dovoljuje nobenih razlik, potem moramo

to vnesti tudi v svoja pravila in načela in kot enakovredne in brez predsodkov sprejemati tudi vse druge narodnosti. Le tako lahko postanemo uspešni. Za primer vzemimo ZDA. Če bomo enkrat tako enotni, kot so oni, bomo tudi laže uspešni. Enotnost je pomembna tudi za EU.

V predvolilni kampanji so se s strani LDS norčevali iz tega, da bi Slovenija posnemala Slovaško. Kako gledate na to?

Lahko govorimo o Poljski, Češki, Slovaški in Madžarski. Spomnimo se slike izpred 10 ali 15 let, vsi so bili za Slovenijo. Imeli smo najboljša izhodišča in široko podporo, ki pa je žal nismo znali izkoristiti. Ne poznam ekonomis-

Nesmiselno je, da Slovenija velike projekte evropskega pomena, kot so avtoceste in železnice, financira iz lastnega proračuna. To pomeni izčrpavanje državne blagajne, ki zavira tudi enakomernejši regionalni razvoj države, saj se ta kapital tako veže le okrog nekaj velikih podjetij.

ta, ki bi mi znal razložiti, kako bi si predstavljal današnji razvoj nekaterih od teh držav, če ne bi bilo vlaganj tujih multinacionalk. Gospodarstvo tam strmo raste in napreduje. Se morda spomnite Bratislave, Budimpešte pred 15 leti in njune današnje podobe? Primerjava z drugim Parizom sploh ni pretirana. Tako bi morali ravnati tudi v Sloveniji. Drugi gredo naprej, mi stojimo že več kot 15 let praktično na mestu. Vstopili smo v EU in Nato, medtem ko pravega razvoja in napredka v Sloveniji ne vidim. Podatki, ki jih objavlja odhajajoča vlada, so večkrat zavajajoči, prirejeni, zasledil sem celo, da doma objavljajo drugačne podatke, kot

jih pošiljajo v EU. Stanje ni prav nič vzpodbudno. Svoj standard v zadnjih letih smo gradili podobno kot v nekdanji Jugoslaviji in ne na tem, kar smo dejansko ustvarili. To pa je napačna pot.

Anton Rop je povečano zadolževanje in dolg opravičeval s tem, da se naš BDP povečuje.

Vsa gospodarska rast je temeljila na zadolževanju in ne na dodani vrednosti, ki bi jo proizvedla industrija. Največji motor gospodarske rasti je bila graditev infrastrukture, predvsem avtocest, ki pa so se financirale predvsem prek proračuna, zato nismo ustvarjali realne gospodarske rasti. Poglejmo na primer 15 ali 16 let nazaj. Komu je, gospodarsko gledano, ta razvoj najbolj pomagal? Doslej so živele le banke, ki pa so že bile, ne pozabimo, enkrat sanirane z denarjem davkoplačevalcev. Vprašajmo se, ali je to nacionalni interes, da nam te banke sedaj zaračunavajo tako oderuške obresti in kujejo visoke dobičke. Vprašati bi se bilo treba, ali ni to morda kaznivo dejanje. In to je tisti napačni nacionalni interes, ki smo ga ščitili.

Pred intervjujem ste dejali, da zastopate tudi multinacionalko EON. Ali lahko o tem poveste kaj več?

Osebo je ne zastopam, ampak z njo sodelujem, ji svetujem. Velika podjetja me predvsem angažirajo pri nekaterih projektih. Večinoma gre za energetske in okoljske projekte pa tudi druge vrste vlaganj, še posebej kadar se odločajo za projekte in širitve na trgih jugovzhodne Evrope. Nekateri nastopajo posamično, drugi se povezujejo in tako zmanjšujejo tveganje. Pri tem jim pomagam glede na poznavanje določenega trga. Organiziramo

razne posvete. Menedžment je med seboj povezan in informacije v teh krogih hitro krožijo, negativna izkušnja enega od njih je opozorilo tudi za druge, da na nekem trgu postanejo previdnejši oziroma svoje aktivnosti tudi ustavijo.

Ali ste neke vrste lobist?

Ne bi rekel, da sem lobist. Ko je treba neko idejo realizirati in jo spraviti v življenje, je treba pripraviti celosten razvoj projekta. Če nekdo želi investirati, moramo pot izpeljati od začetka do konca; podlaga vsakega projekta je izdelava študije, usklajen razvoj in realizacija projekta, ki ga je treba v končni fazi tudi tržno povezati. To je to.

Metod Berlec

Iz predstave *Bolje tič v roki kot tat na strehi*

Z začetkom decembra je na velikem odru Mestnega gledališča ljubljanskega zaživela nova predstava – absurдна komedija dramatika, romanopisca in gledališkega režiserja Matjaža Zupanciča z naslovom *Bolje tič v roki kot tat na strehi*.

Dramaturgijo nove predstave je pripravila Alja Predan, scenografija in kostumografija sta delo Janje Korun, za režijo in izbor glasbe pa je poskrbel avtor sam. Zupancič je dejal, da se v besedilu posveča "junakom v prekršku". Pravi tudi, da smisel igre *Bolje tič v roki kot tat na strehi*

Junaki v "prekršku"

hi ni v zgodbi, temveč v dialoški strukturi, ki se giblje na meji med psihologijo in absurdom. Predstavo odlikuje njegov tipični intelektualni humor, ki je po besedah dramaturginje primeren za tiste, ki so v življenju prebrali vsaj šest knjig.

V nadvse zapletenih in duhovitih situacijah so na odrskih deskah zaigrali Boris Ostan, Iva Krajnc, Evgen Car, Gaber K. Trse-

glav, Maja Boh, Slavko Cerjak, Franc Markovčič in Gregor Čušin.

O avtorju in režiserju

Matjaž Zupancič, gledališki režiser, dramatik, romanopisec in izredni profesor gledališke režije na AGRFT, se je po šolanju v Ljubljani in Londonu najprej ukvarjal z bolj alternativnim gledališčem in se tudi preizkusil kot vodja Eksperimental-

nega gledališča Glej. Do danes je režiral že okoli štirideset uprizoritev v različnih slovenskih gledališčih.

Kmalu se je v celoti posvetil dramskemu gledališču in začel zanj tudi pisati. Prejel je tri Grumove nagrade za najboljše slovensko dramsko besedilo; prvo je dobil leta 1998 za igro *Vladimir*, drugo leta 2001 za črno komedijo *Goli pianist* ali *Ma la nočna muzika*, ki je bila krstno uprizorjena v MGL (2000/2001), tretjo pa leta 2003 za *Hodnik*.

Na Tednu slovenske drame 2002 je luksemburški Théâtre de la Ville d'Esch-sur-Alzette uprizoril *Vladimirja*; *Goli pianist*, ki ga je v francoščino prevedel Primož Vitez, je bil na 55. gledališkem festivalu v Avignonu julija 2001 predstavljen na t. i. javnih branjih v okviru spremljevalnega bloka *Pisave Vzhodne Evrope*, besedilo pa je bilo uvrščeno tudi v zbornik *vzhodne dramatike*, ki ga v francoskem jeziku pripravlja mednarodno središče za gledališko prevajanje *Maison Antoine Vitez* v Montpellieru; junija 2002 je predstava v avtorjevi režiji in izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega zelo uspešno gostovala tudi na prestižnem *Bonskem bienalu*.

Izdal je tri zbirke gledaliških iger (*Izganzalci hudiča*, 1993, zanje je isto

leto prejel nagrado za knjižni prvenec na Slovenskem knjižnem sejmu, *Vladimir – Ubijalci muh*, 1999, in *Štiri drame*, 2004) in dva romana (*Obiskovalec*, 1997, in *Sence v očesu*, 2000, ki so se leta 2001 uvrstile med finaliste za Delovo nagrado kresnik).

... kot tat na strehi

V gledališkem listu uprizoritve je Igor Lampret zapisal, da je predstava "sodobna igra, v kateri ni nič več tako, kot je bilo: vlomilci vračajo, kar so nakradli, prešuštniki se ne dajejo dol, natakari ne zaračunavajo, kar smo zapili in pojedli, pohujšanje in eksces pa se, kot rečeno, samo delata, da sta to, za kar se predstavljata, v resnici pa ne prestopita praga dovoljenega. Govori o tem, kako se notranje razcepljeni junaki znajdejo v precepu časa in nenavadnih okoliščin. Igra o tiču in tatu je komedija o ekscesih, ki ne prestopijo praga spodobnosti."

Zupancičevi junaki so v moralnem ali zakonskem prekršku: kaj se torej zgodi, ko ljubezensko gnezdo, o katerem sanjata dva prešuštnika, postane tudi naključna tarča dveh tatov? Zdi se, da utegne biti problem sicer velik za človeka, a majhen za človeštvo, toda le če odmislimo skrivnostnega kuharja in njegove prisilne nevrose ...

Barbara Kavtičnik

Radio Ognjišče. Trg Brolo 11. Koper, copyright 2004 ©, foto: Izidor Šček

Na sliki je utrinek z nedeljskega koncerta v Cankarjevem domu. Prvi je nastopil Zbor Radia Ognjišče, sestavljen iz 16 radijskih sodelavcev.

Slavni MoMa je prenovljen in znova na veljo obiskovalcem.

Manhattan je spet moderen

Newyorški muzej moderne umetnosti – slavni MoMA je konec novembra znova odprl svoja vrata in že takoj doživel (najbrž upravičeno) občudovanje. Prenova, ki je trajala dve leti, je stala več kot 425 milijonov dolarjev.

Muzej moderne umetnosti v New Yorku so prenovili po načrtih arhitekta Yoshia Taniguchija. Ta je prvotno stavbo iz leta 1939 nadgradil s črnim granitom, aluminijem in steklom ter poskrbel za skladnost nove podobe muzeja z eno najpomembnejših zbirk svetovne moderne umet-

nosti, ki domuje v njem. Presunljiva je predvsem prenovljena notranjščina muzeja z atrijem, okoli katerega je pet galerijskih nadstropij. Glavni vhod je videti kot ulica, postavljena med zidove muzeja; prehodnost med posameznimi prostori je neprisiljena, lagodna. Obiskovalcem se iz stavbe pogosto odpira pogled na vrt, skulpture, na sosednje nebotičnike in nebo. Taniguchi je pojasnil, da je bil njegov cilj bolj kot eksperimentiranje z arhitekturnim slogom ustvariti okolje, ki bo skladno z umetninami v muzeju in bo ustrezalo ljudem. MoMA je jubilarant v več pogledih: praznuje 75 let, od tega 65-letnico bi-

vanja na 53. ulici; odprtje prenovljenega muzeja je pospremlilo geslo "Manhattan je spet moderen".

Med najdražjimi

V prvem nadstropju bo na ogled najsodobnejša umetnost, dela iz 70. in novejša umetnine. Tam se srečujejo instalacije Brucea Naumana, Jeffa Koonsa in Mathewa Barneyja. Prostor brez stebrov in z visokimi stropi je prirejen prav za pogosto predimenzionirane umetnine tedanjega časa. Nadstropje višje bodo razstavljene risbe, fotografije, arhitektura in oblikovanje. Tretja in četrta etaža sta namenje-

ni stalni slikarski in kiparski zbirki, peto nadstropje bo gostilo posamezne priložnostne razstave. Direktor MoMA Glenn Lowry pravi, da je Yoshio muzej predelal v nekaj, česar si ni mogel predstavljati nihče med nami. "Muzej je odprl mesu." Dodal je tudi, da gre za predlog, kako misliti umetnost današnjega časa. No, današnja umetnost pa nikakor ni poceni – vstopnino za ogled MoMa so podražili z 12 na 20 dolarjev, kar muzej uvršča med tiste z najdražjo vstopnino. Lowry podražitev utemeljuje, da je obisk resnično izjemna izkušnja.

Barbara Kavtičnik

na kratko

Swamijeve fotografije svetih krajev

V Mali galeriji Cankarjevega doma je odprta fotografska razstava Duška M Du Swamija.

Fotografije z naslovom Sveti kraji na planetu Zemlja razkrivajo kraje, ki po avtorjevem mnenju izžarevajo čudne, nerazložljive energije in so prežeti z legendami nadnaravnega, nedoumljivega in svetega. Takšne kraje Swami fotografira med Saharo in Himalajo. Gre

za podobe njegovih zelo intimnih in osebnih energijskih točk, ki obsegajo klasične vulkanske, tektonske in religiozne kraje pa tudi oddaljene vasi, jezera in višje točke v gorah. V zadnjih desetih letih je Swami svoja mistična raziskovanja osredinil na Alžirijo, Maroko, Turčijo, Iran, Armenijo, Pakistan, Indijo in Tibet. Razstava Sveti kraji na planetu Zemlja bo odprta do 19. decembra.

GOOD VIBRATIONS

107.8 MHz

RADIO VELENJE

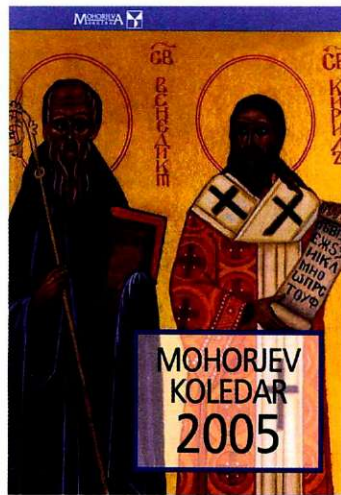
www.radiovelenje.com

Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Mohorjev koledar 2005

Mohorjeva družba Celje

Zdi se, da je letošnji koledar celjske Mohorjeve še posebej bogat z vsebino. Med drugim piše o usodi slovenske knjige pod fašistično Italijo (Marijan Breclji), o veri v Evropi, o Hallersteinu (Lojze Kovačič), o Baragovem jezikoslovnem delu (Alenka Gložančev), o mašnih ustanovah (Jože Maček), o Mariji, zavetnici Slovencev pred Turki (Ignacij Vojce), o Francišku Asiškem v slovenski

književnosti (Bogo Jakopič), o sveti gori Atos (Anton Rojc), o prvotni soboski rimskokatoliški cerkvi (Franček Štefanec), o cerkvi blaženega A. M. Slomska v Zgornji Rečici (Boža Herek), o novih spoznanjih o urbanistični zasnovi rimske Celeje, o Svetopisemski družbi, o Francu Pircu, Gregorju Kreku, Jakobu Riglerju, Janezu Trdini, Vidi Jeraj itd.

Hodža Nasredin

Založba Amalietti & Amalietti

Zgodbe hodže Nasredina iz trinajstega stoletja veljajo za eno najpomembnejših opek ljudske misli, njegove norčije pa za ene najboljših. Bil je duhovit šaljivec in spreten sogovornik. Izmislili so si ga Anatolci v 13. stoletju. Danes te zgodbe pripadajo turskemu ljudstvu, hkrati pa vsemu islamskemu svetu z balkanskim vred. Najstarejšo zgodbo o hodži Nasredinu najdemo v knjigi *Saltukname*, napisani leta 1480, med drugimi ljudskimi zgodbami in legendami. V njej piše, da se je rodil v Sivrihisarju in da so tamkajšni domačini zasloveli zaradi

svojega nenavadnega vedenja in šaljivosti. Nove in stare predelane zgodbe o hodži Nasredinu dokazujejo, da so te zgodbe nesmrtni, saj jih je vsaka generacija predelala in si jih prilagajala.

Torquato Tasso

Založba Mladinska knjiga

Italijanskega renesančnega pesnika **Torquata Tassa** (1544—1595) pri nas skoraj ne poznamo, čeprav je bil svojčas eno najpovplivnejših imen evropskega duhovnega območja, vsaj posredno pa se je dotaknil tudi Franceta Prešerna. Prvi izbor na Slovenskem prinaša okrog 50 njegovih pesmi, odlomke iz pastirske igre *Amint* in seveda iz njegovega osrednjega dela, junaškega epa *Osvobojeni Jeruzalem*. Tassova izbrana poezija je pod naslovom *Lju-*

TORQUATO TASSO

Ljubezen je duša sveta

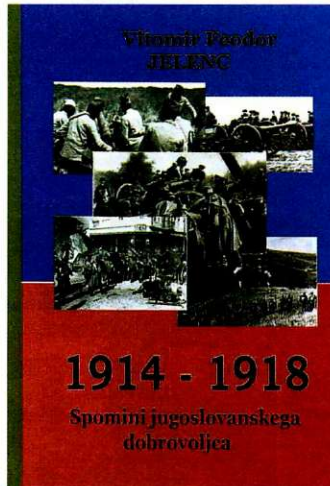
IZBRANA POEZIJA
Prevedel Srečko Fišer

bezen je duša sveta izšla v zbirki *Kondor*; izbral, prevedel, spremno besedo in opombe je napisal Srečko Fišer.

1914—1918

Založba Karantanija

V knjigi *1914—1918* so objavljene spomini jugoslovanskega prostovoljca na boje na jugoslovanskem ozemlju v letih prve svetovne vojne. V njej **Vitimir Feodor Jelenc** opisuje vojne grozote, ki jih je med boji in v času izgnanstva preživljal sam in njegovi soborci ter civilno prebivalstvo. Jelenc se je rodil leta 1885 v Šenčurju pri Kranju. Po končani šoli je odšel na Dunaj, začel pisati za različne slovenske časopise, njegovi članki so izhajali v *Dnevu*, kjer je postal član uredništva. Ljubljanska Drama

je leta 1911 igrala njegovo igro *Erazem Predjamski*, leto kasneje pa še dramo *Na vasi*. Kot velik rodoljub je leta 1913 odšel v Beograd, kjer je delal v srbskih državnih službah. Tam se je udeležil več bitk, preživel tragični pohod skozi Albanijo, s Krfa pa je bil poslan v Italijo. Po dolgotrajnem zdravljenju je v Ženevi opravljal propagandno delo jugoslovanske emigracije. Čez Bari je odpotoval v Solun in se udeležil solunske fronte. Zaradi močno načetega zdravja je umrl leta 1922, ko so izšli tudi pričujoči spomini.

Kratka zgodovina KC

Založba Sophia

Hans Küng, r. leta 1928 v Švici, je po doktoratu iz teologije in filozofije leta 1960 poučeval na Univerzi v Tübingenu in vodil Institut za ekumenske raziskave. Na drugem vatikanskem koncilu (1962—1965) je imel vidno vlogo pri posodabljanju Rimskokatoliške cerkve. Po koncilu se je v številnih delih zavzemal za reformo Cerkve in njeno ekumensko usmeritev, vatikansko kurijo in papeža pa je izpostavil hudi kritiki zaradi odmika od reformnih stališč. Vatikan mu je leta 1979 odvzel pravico poučevanja cerkvenega nauka, kar je sprožilo široko razpravo v mednarodni javnosti. Že iz teh podatkov izhaja, da je njegova knjiga *Katoliška cerkev: kratka zgodovina* precej kritična do Cerkve. Kvalificirano jo lahko bere in o njej presoja le dobro podkovan bralec.

Planinska roža

Založba Karantanija

Podnaslov knjige **Ivana Sivca** *Planinska roža*, napisal jo je ob 160. obletnici rojstva našega priljubljenega

pesnika Simona Gregorčiča, je *Dragojila, neizpeta ljubezen goriškega slavčka*. Pisatelj dokaj verno sledi zgodovinskim podatkom, ki govorijo, da je Gregorčič, ko je prišel leta 1867 za kaplana v Kobarid, tam ustanovil čitalnico, ki je pod njegovim vodstvom lepo napredovala. V veliko pomoč mu je bila učiteljica Dragojila Milek. Vzplamenela je ljubezen, ki se zrcali v številnih pesnikovih stihih. To je zgodba o prepovedani ljubezni, o pesniku, ki je osvojil srca mnogih, ki je vse svoje najdragocenejše podaril svojemu ljubljenu narodu, sam pa je ostal nesrečen. Uvodne misli knjigi je napisal poznavalec Gregorčiča Janez Dolenc.

Božja dekla

Samozaložba, Sydney

Božja dekla je sedma knjiga spominskih utrinkov **Ljenka Urbančiča**. Tudi to je kot prejšnje izdal v samozaložbi. V njej je ostal zvest kratkim literariziranim spominskim utrinikom. Zakaj literariziranim? Ker uporablja premi govor. Vse drugo temelji na spominu. S temi kratkimi zgodbami je iztrgal pozabi vrsto drobnih,

na videz manj pomembnih dogodkov in oseb, ki pa so vendarle bili del velike zgodbe, najprej med vojno oz. revolucijo, potem pa še po njej oz. v emigraciji. Ostal je zvest tistemu, kar je bil med vojno, domobranstvu in Leonu Rupniku. Prav nobenega dvoma ne dopušča, da sta bila oba pojava nujna, tako rekoč samoumevna glede na neizmerno fizično in ideloško nasilje komunistov. Piši, Ljenko, piši! Kajti ti utrinki bodo prej ali slej morali zagledati luč sveta tudi v Sloveniji.

Eden redkih posnetkov sodnih zaporov
ob Miklošičevi ulici v Ljubljani

V zadnjem času izhaja veliko izredno zanimivih knjig. Čedalje več: *Razdvojeni narod, Moč preživetja, Od osvobodilnega boja do banditizma*. Zdaj se jim je pridružila še ena. Založba Nova revija je v zbirki *Pričevanja* pod naslovom *Skriti spomin* izdala spomine Angele Vode.

Naj takoj povemo, da je to izredno pretresljiva knjiga. Spomini Angele Vode se berejo kot napeta politična kriminalka. Poleg tega je – tako kot vse knjige, ki jih izdaja založba No-

Vse fotografije iz knjige *Skriti spomin*

Skriti spomin

va revija – dobro urejena in vrhunsko oblikovana. Tokrat je knjigo pripravila publicistka Alenka Puhar. Napisala je opombe, v katerih je navedla nekaj temeljnih podatkov o osebah, ki v spomilih nastopajo, napisala časovno preglednico življenja in dela Angele Vode, dodala pa je tudi spremno besedo, ki že tako zanimive in pretresljive spomine vrhunsko nadgradi.

Angela Vode

Kdo je bila Angela Vode? Rodila se je leta 1892 v Ljubljani, šolala se je na dekliškem liceju v Mladiki in ga končala z učiteljsko matura, ki ji je omogočala poučevanje v osnovni šoli. V letih 1912 do 1920 je poučevala na različnih osnovnih šolah po okolici Ljubljane. Udeležila se je razcepa Socialdemokratske stranke Slovenije, ki velja za ustanovitev prve komunistične organizacije v Sloveniji. Zaposlila se je kot tajnica v tovarni litoželeznih izdelkov. Leta 1921 je naredila strokovni izpit za poučevanje otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju in se

zaposlila na Pomožni šoli v Ljubljani, kjer je delala 25 let. Uživala je ugled odlične učiteljice otrok s posebnimi potrebami. Od leta 1922 je bila članica Komunistične partije.

Pisala je strokovne članke, postala predsednica Ženskega pokreta, ki je bil del Feministične alianse, leta 1930 je postala predsednica Društva učiteljic, delovala je v strokovnih društvih, pisala je članke v večino

takratnih časopisov in revij in predavala o različnih političnih, kulturnih in socialnih temah, večinoma skozi optiko ženske diskriminacije oz. emancipacije. Leta 1934 je izdala knjigo *Žena v sedanjem svetu*, leto kasneje knjigo v srbohrvaščini *Žena i fašizam*, leta 1936 je uredila knjigo *Pomen pomožnega šolstva in njegov razvoj v Jugoslaviji*, leta 1938 je objavila knjigo

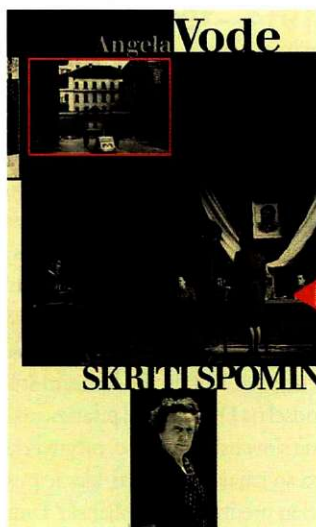
Spol in usoda, 1. del, leto kasneje pa še drugi del z istim naslovom.

Izključitev iz partije

Nekaj mesecev po podpisu pakta med Nemčijo in Sovjetsko zvezo so jo zaradi nasprotovanja izključili iz Komunistične partije. Leta 1941 organizira pomoč ljudem, ki so zaradi nacizma bežali iz Štajerske. V pol leta se je prepričala, da gre komunistom predvsem za "sovjetijo", zato se je umaknila v na pol zasebno dobrotelno. Ko so leta 1942 začeli Italijani množično zapirati in streljati talce, je napisala peticijo Mussoliniju in organizirala zbiranje ženskih podpisov. Komunisti so takšnim spontanim akcijam, ki niso bile pod njihovim strogim nadzorom, nasprotovali, peticijo so zaplenili, Vodetova pa je bila deležna čedalje hujših klevet. Spomladi 1943 so jo aretirali Italijani, po nekaj tednih izpustili, januarja 1944 so jo aretirali Nemci, odpeljali v taborišče Ravensbrück, od koder se je septembra shirana vrnila v Ljubljano.

Angela Vode leta 1938

Po vojni in "osvoboditvi" so jo septembra 1945 na posebni šoli vzeli na delo, vendar zaradi zaznamovanosti, ker je bila izključena iz partije, ni dobila stalne zaposlitve. Maja 1947 je bila med 30 ljudmi, ki jih je aretirala Udba. Vsi so bili izobraženi in so veljali za demokrate, a zahodnodemokratsko usmerjene. Dva meseca so jih zasliševali in hudo maltretirali. Politbiro CK ZKS je sklenil, da jih je treba predstaviti "kot peščico špijonov, razrednih sovražnikov, plačancev inozemstva, ki nimajo nobene politične vsebine in katerih delo je brez vsake politične osnove". Proti petnajstim so 29. julija uprizorili montirani proces, ki je po prvem obtoženem dobil ime Nagodetov proces. 12. avgusta so jih obsodili na visoke zaporne kazni, s prisilnim delom in odvzemom državljskih pravic.

Šest let v zaporu

Angelo Vode so obsodili na 20 let zapore, odsedela jih je šest. V začetku leta 1953 so jo predčasno izpustili, ker se je Titov režim začel dobrikati Zahodu, saj je želel dobiti pomoč. Nevzdržne razmere v zaporu je podrobno opisala, zato je ta knjiga prva pri nas, ki podrobneje opisuje dogajanje v ženskih zaporih. Po "pomilostitvi" je večino življenja preživela brez dela. Leta 1958, ko si je spet pridobila državljske pravice, se je za leto in pol kot tajnica zaposlila na obrtni šoli. Zanj je skrbela sestra Ivanka Spindler. Spomine je dokončala leta 1971, jih skrla in se z nečakom Janezom Spindlerjem, ki je živel v tujini, dogovorila, da bi jih objavili po njeni smrti. Umrla je leta 1985, potem ko je dočakala diktatorjevo smrt in ko je leta 1984 Francka Buttolto v *Novi reviji* objavila intervju z njo.

Njeni spomini so najhujša obtožba komunističnega režima. Zajemajo tri sklope. V prvem je z osebnega, novega zornega kota opisala čas vojne. Gre za pričevanje osebe, ki bi jo lahko imenovali za sredinsko. Komunisti so ta izraz prezirali in ga enačili celo z zločinstvom. Ni se marala vključiti v "igro" Komunistične partije, čeprav je bila na začetku vojne imenovana v plenum, ki naj bi pomenil vodstvo OF. Po spozna-

nju, da je igra KP grda in pogubna, se je omejila na drobna, dobrodušna opravila. A še to je partija prekvalificirala v izdajo in kolaboracijo.

Životarjenje

V drugem delu govori o aretaciji, zasliševanju, procesu in šestih letih zapore. V prvi osebi ženskega spola so opisana zasliševanja, trpinčenja, poniževanja, samice, ječe, delo. Opisala je muke, ki so sledile komunističnemu zaporu: životarjenje brez državljskih pravic, brez pravice do zdravstvenega zavarovanja, socialne pomoči, kosa pokojninske dobe, brez možnosti za delo, ki bi prineslo zaslužek, zadoščenje in samospoštovanje. V spominih je nazorno opisala, kako je bilo živeti z izgubo dobrega imena, brez pravice do spomina, pač pa s trajno "pravico" do sramotenja, ustrahovanja in nadzorovanja, ki ga je opravljala policija z množico ovaduhov. Alenka Puhar je pri pripravi te knjige pogledala tudi v tajne arhive politične policije, kjer je odkrila marsikaj.

Tretji sklop zajemajo kritične ocene Angele Vode na račun različnih pojavnih oblik socializma: politike, gospodarstva, retorike, tudi interpretacij zgodovine, ki so jih pisali njeni pravoverni vrstniki. Vodetova si kritične ostrine (jasnosti!), ki je bila zanj značilna v prvi polovici stoletja, ni pustila odvzeti; le izraziti, se pravi objaviti je ni mogla.

Ta strašna blokada, sredi katere se je znašla, je pomenila samo polovično življenje. Sama je temu rekla, ko je pisala svoj življenjepis, življenje v zelo omiljeni in razredčeni varianti. Angela Vode je po vojni sicer živelja še 40 let, vendar to življenje ni bilo podobno pravemu življenju. Bilo je neživljenje. Leta 1974 je zapisala, da "se je moje življenje zares končalo leta 41, popolnoma pa 45". Toda Vodetova še zdaleč ni bila edina. V spominih nastopajo mnoge njene sotrpinke.

Črna farsa

Skriti spomin, kot je v spremni besedi zapisala Alenka Puhar, nas

Montirani Nagodetov proces leta 1947 je potekal v "lepo okrašeni" dvorani.

prestavlja v čuden svet in čuden žanr, v črno farso. Ne dogaja se samo na koncu sveta, na nekem Golem otoku, o katerem nihče nič ne ve. Dogaja se tudi v središču Ljubljane, na Miklošičevi ulici, ki so jo imeli takrat za najbolj gospodsko v mestu. Tam so mladi ljudje prirejali baklade in hujskaško vpili pred zaporom, ki je imel vsa okna zadelana z "nagobčniki", njihovi voditelji pa so se izzivali v politični poeziji: "Komunistična partija je centralna luč demokratičnega sveta sedanosti. Komunistična partija je vest in strnjena moralna volja človeštva," kot je oznanjal Josip Vidmar na kongresu OF konec tistega aprila, ko so sto metrov stran sodili dahavcem in jim dosodili smrt.

Voditelji te družbe so popolnoma pretrgali s tradicijo relativno civiliziranega odnosa do zapornikov nasploh, političnih pa posebej. Angela Vode je tako rekoč razstavni eksponat tega obrata in strmogavljenja: ženska, ki je dolga leta zbirala denar, knjige in darila za zapornike, tudi za mnoge od teh, ki so bili tedaj na oblasti, je ostala brez vsake solidarnosti, pogreznjena v podpodje. Tam naj bi zgnila, vmes pa vsake toliko vzkliknila Živel, Tito. In ovajala. Rekla si je, da raje pogine. In to se je skoraj zgodilo.

"Osvoboditev ..."

Alenka Puhar opozori še na nekaj. Vzpon emancipacije ali osvoboditve žensk ni edina opazna zna-

čilnost 20. stoletja. Z njo vstir gre tudi vzpon represije nad ženskami. To se je zgodilo v vseh totalitarnih režimih, posebej izrazito v socializmu, kjer je bila razlika med osvobodilno retoriko in prakso odvzemanja svobode največja in je trajala najdlje. Podala je nekaj primerjav. V desetletju 1930—1940 so v Sloveniji sodišča obsodila (zaradi hudodelstev oz. kriminala) 2.500 do 2.900 ljudi na leto. Po vojni, ali od leta 1948 dalje, saj za prej ni objavljenih podatkov, so obsodila nekaj več kot 13.000 ljudi na leto. Se pravi, da je v novem režimu, ki se je označeval kot epoha svobode, stopnja represije petkratno narasla. Pa pri tem sploh niso všteti tisti, ki niso bili obsojeni, temveč le "administrativno kaznovani" na poboljševalno ali "družbeno koristno" delo.

Pred vojno je bilo število žensk med obsojenci neznatno, zadoščala je ena sama kaznilnica, ki so jo vodile nune in v kateri je vladal režim najstrožjega internata. Po vojni je bila med obsojenimi dolgo približno četrtina žensk, kar tudi razkrije, da je bilo samo obsojenk precej več kot pred vojno vseh hudodelcev skupaj. Niso vštete tiste, ki niso nikdar videle sodišča, temveč jih je vzela noč brez žiga justice. Enako boleča je primerjava pri izrekanju in izvajanju smrtnih kazni. Pred vojno je obsoditi žensko na smrt veljalo za nedopustno in v Sloveniji ni znan noben primer. Ne ve se, koliko je bilo umorjenih po vojni, a veliko.

Vse ženske, ki nastopajo v življenjski zgodbi Angele Vode, so več let svojega življenja preživele v blatu in smradu, z vse bolj gnilimi zobmi, ob kiblah, iz katerih je zaudarjalo, se polivala urin in drek. Koža se jim je vnemala od turov, tvorov, krast, ekcemov. Do živega so jim jo žrli nespran znoj, neprestrežena menstrualna kri, piki mrčesa, z umazanimi nohti razpraskani po umazani koži. Vse te ženske so se naučile preganjati podgane in občasno živeti v prijateljstvu z miškami.

Angela Vode je s svojimi pretresljivimi in izjemno poučnimi spomini dodobra pokazala, kdo so bile slovenske podgane v človeški podobi.

Občina Benedikt se razprostira v osrednjem delu Slovenskih goric med rekama Pesnico in Ščavnico, vzdolž ceste med Lenartom in Radgono. Spada med najmlajše slovenske občine, saj je nastala leta 1998, združuje 13 naselij in šteje 2.142 prebivalcev.

Benedikt je bil nekoč izrazito kmečko območje, splošni gospodarski premiki pa so posegli tudi vanj. Še posebej v zadnjem času je kraj zelo spremenil svojo podobo.

Zgodovina Benedikta je bogata. O zgodnji naselitvi teh krajev pričča prazgodovinsko in rimsko gomilno grobišče. Gomile so v gozdu tik ob novem naselju Benedik-

Bronasta čelada iz Ženjaka pri Benediktu

Skrivnosti Benedikta

ta. V rimskih časih je rimska pot iz Ptuja v Radgono vodila skozi Benedikt. Te poti so uporabljali rimski vojaki in pozneje tudi druge vojske.

V zavesti ljudi zavzemata posebno mesto sveta brata Ciril in Metod, saj se je skozi ustno izročilo utrdilo prepričanje, da sta potovala tudi skozi Benedikt. Nad vrati župnijske cerkve sv. Benedikta je vzdignjena plošča z letnico 853, ki še danes vznemirja, predniki pa so bili prepričani, da je to letnica posvetitve prve cerkve v Be-

nediktu. V tistem času sta res živela in delovala sveta brata, ki sta nekaj let kasneje tudi potovala čez ozemlje Slovenije v Rim, vendar strokovnjaki danes menijo, da benediška cerkev nikakor ni mogla biti zgrajena tistega leta, saj je bilo ozemlje Slovenskih goric še okoli tristo let podvrženo spopadom med Ogri in vzhodnofrankovsko državo. Trdna vzhodna meja nemške države se je oblikovala šele v začetku 13. stoletja. Posledično je prva cerkvena posest s cer-

kvijo na tem območju (vključno z Mariborom!) nastala leta 1139 v Jarinini (leta 1182 v Radgoni, 1188 na Ptuj in leto kasneje v Mariboru). Ime kraja Sv. Benedikt (in s tem tudi cerkev) se prvič omenja leta 1329.

Sv. Trije kralji

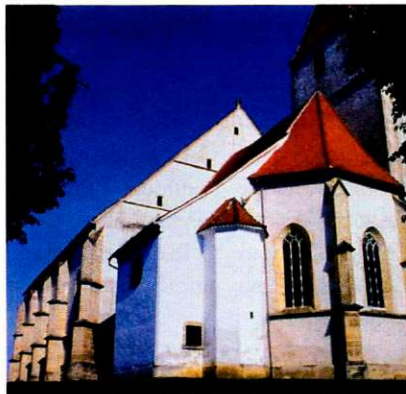
Akademik dr. Jože Mlinarič, strokovnjak za našo cerkveno zgodovino v srednjem veku, zato meni, da je napis z letnico 853 nastal veliko stletij pozneje (kar se iz oblike črk tudi

vidi) z nekritičnim povzetjem ustnega izročila in z željo, da bi stavbi dali večji pomen. Sicer pa je, če zanemarimo "podrobnost" s tem napisom, benediška cerkev ena najstarejših na širšem območju severovzhodne Slovenije in že kot takšna nadvse dragocena.

Toda župnijska cerkev ima še eno "težavo". Stoji namreč v senci mogočne poznogotske cerkve sv. Treh kraljev, ki že stoletja kraljuje na vzpetini nad vasjo. Občudovanja vredna cerkev leži le slab kilometer od svoje

Mogočna romarska cerkev sv. Treh kraljev

Cerkev sv. Treh kraljev podpirajo oporniki iz ošeškega apnenca.

Notranjost cerkve sv. Treh kraljev

mnogo starejše sestre v dolinici. Dovoljenje za njeno graditev je bilo izdano leta 1521 in je torej dvesto let mlajša od župnijske cerkve, vendar je bila zgrajena šele v naslednjih desetletjih, kar pa glede na njeno izjemno velikost ne preseneča. Je podružnica župnije v Benediktu in največja gotska stavba v Slovenskih goricah. Kot ena najpomembnejših cerkvenih arhitektur 16. stoletja ima vidno mesto v vseh pregledih umetnosti na Slovenskem. Njena oprema sodi med zanimivejše spomenike 16. in 17. stoletja. Za mogočno dvokapno streho se skriva triladijska stavba. Obdajajo jo močni, dvakrat stopnjevani oporniki. Prezbitarija sta dozidana zakristija na jugu in zvonik na severu. Posebnost zvonika je, da ima prizidan stolpič s stopniščem. Z juga, zahoda in severa vodijo v ladjo trije bogato členjeni portali. Nad zahodnim portalom je letnica 1558, ko naj bi bila cerkev zgrajena, povsem dokončana pa je bila leta 1588.

Sveti Trije kralji so (bili) tipično romarsko svetišče. Sem so prihajali romarji ne le iz Slovenskih goric, ampak predvsem iz Prekmurja. Do prve svetovne vojne so bili pogosti obiskovalci tudi romarji iz nemških dežel. Množice so se tu zbirale predvsem na praznik sv. Treh kraljev (6. januarja), zaradi čudovitega Marijinega oltarja tudi na praznik Marijinega vnebovzeta (15. avgusta) in od konca 19. stoletja tudi na praznik Srca Jezusovega (junija). Hud udarec je ta edinstvena gradbena in sakralna umetniška doživela ob ustanovitvi avguštinskega samostana v bližnji Sveti Trojici leta 1663, kjer so redovniki romarjem lahko ponudili več uslug kot župnik v Sv. Benediktu. Tako se je božja pot v veliki meri preusmerila k njim.

Negovske čelade

Predvsem v strokovnih krogih pa je Benedikt znan tudi po odkritju starodavnih čelad, ki so svoje ime dobile po bližnji graščini Negova kot negovske čelade. Novembra 1811 je Jurij Slaček na svojem posestvu v Ženjaku, ki leži en kilometer jugoahodno od Benedikta, pri krčenju gozda našel na "enem kupu" 26 drugo v drugo vtaknjenih bronastih če-

čprav je občina Benedikt še mlada, se je pod pogumnim županom Milanom Gumzarom odločila, da bo pripravila in izdala zbornik o svojih naravnih danostih in o svoji preteklosti. Zbornik *Stopinje življenja* obsega kar 360 strani velikega nadstandardnega formata, v njem pa je objavljenih zelo veliko fotografij, risb, tabel, grafov in zemljevidov. Uredniški odbor, ki ga je vodil Marjan Toš, je znal zbrati sodelavce iz domačih vrst, privabiti pa tudi odlične raziskovalce in strokovnjake iz kulturnih ustanov in učitelje iz univerz ter celo akademika. Vsi ti so izdelali vrsto pregledov, ki se lotevajo različnih področij. Čprav gre za majhno območje, so osvetlili njegovo naravno oblikovanost, izrabo tal v gospodarske namene, prebivalstvo skozi stoletja, način življenja in vdiranja velikega sveta vanj ter s tem povezane spremembe. Razprostrta je zgodovina Benedikta in sosednjih krajev, poseben poudarek je namenjen vlogi Cerkve pri duhovnem oblikovanju prebivalstva, v zadnjih stoletjih pa tudi šolstva. Skrbno je prikazano, kako so se ljudje združevali v društva, še zlasti tista, ki so si prizadevala za njihovo kulturno in duhovno rast. Natančno so opisani dragoceni cerkveni kulturni spomeniki, a tudi preprosta nabožna znamenja. Razgrnjena je podoba strahot druge svetovne vojne, popisani pa so tudi vsi mrtvi, tudi tisti, ki so do nedavnega veljali za zamolčane.

V zborniku je objavljenih 18 prispevkov: *Naravogeografske zna-*

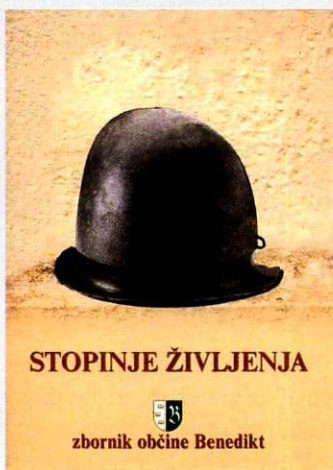
lad. Eno je najditelj z motiko takoj raztolkel, saj je mislil, da so čelade zlate, vendar je ugotovil, da niso iz žlahtne kovine, ampak iz brona. Odnese jih je domov, kamor so jih prihajali gledat od blizu in daleč.

Ker z zlatom ni bilo nič, jih je čez čas po 20 krajcarjev prodal mariborskemu orožarju Denzlu. Ta bi jih pretopil, če se ne bi bil glas o najdbi razširil v Gradec, kjer je cesarjev brat Johann prav takrat ustanovil štajerski deželni muzej Joanneum. 17 čelad je Denzl po bistveno višji ceni prodal muzeju, druge pa je medtem že razdelil med prijatelje. Toda zakladno najdbo čelad je zahtevala dunajska dvorna pisarna za svoj Kabinet za numizmatiko in starine. In tako so znamenite čelade leta 1812 pristale v dunajskem muzeju.

Eno od čelad je leta 1827 daroval Ignac Kurter v. Brandlstein ljubljanskemu muzeju, ki je bil ustanovljen šest let prej, in tako je ta čelada

čilnosti občine Benedikt (Igor Žiberna), *Demografski oris občine Benedikt* (Milena Salobir), *Arheologija v občini Benedikt* (Ivan Tušek), *Etnološko gradivo s širšega območja Benedikta v etnološki zbirki Pokrajinskega muzeja v Mariboru* (Tone Petek), *Župnija sv. Benedikta v srednjem in v novem veku do konca 18. stoletja* (Jože Mlinarič), *Cerkev svetih Treh kraljev v Slovenskih goricah* (Matej Klemencič), *Oltarni sliki iz 17. stoletja v cerkvi sv. Treh kraljev v Slovenskih goricah* (Blazenka First), *Župnija sv. Benedikta od časa reform Jožefa II. do danes* (Bernard Petek), *Pregled zgodovine šolstva v Benediktu* (Milena Salobir in Ivan Fras), *Sprehod skozi zgodovino Benedikta od časov Marije Terezije do konca prve svetovne vojne* (Igor Zemljič), *Narodnošolsko delovanje benediškega župnika in dekana Franca Gomilška* (Viktor Vrbnjak), *Benedikt med nemško okupacijo 1941—1945* (Marjan Toš),

Upravne spremembe ter gospodarski, komunalni in družbeni razvoj na benediškem območju po letu 1945 (Matija Gjerkeš), *Inovacije spreminjajo vsakdanjik* (Tone Petek), *Govor pri Benediktu* (Mihaela Koletnik), *Društva in druge organizacije društvenega značaja od leta 1945 oz. od ustanovitve do leta 2004* (Janez Šijanec), *Fran Kocbek, pomemben učitelj, botanik in planinec (1863—1930)* (Janko Ferlinc), *Umetnostnozgodovinska topografija občine Benedikt; znamenja, kapelice in križi* (Tatjana Zemljič).

edina predstavnica slavne slovenjgoriške najdbe pri nas. Od dokumentiranih 23 čelad jih je 12 na Dunaju, 8 v Gradcu, po ena v Narodnem muzeju v Ljubljani, v Münchnu in Berlinu, tri pa so bile skupaj s prvo izgubljene. Posestvo, na katerem je Slaček našel znamenite čelade, je pripadalo štiri kilometre oddaljeni graščini Negova. Tako je zakladna najdba iz Ženjaka dobila najdiščno ime negovske čelade, ki se je ustalilo v svetu in v strokovni literaturi.

Harigasti teiva

Toda negovske čelade že 190 let burijo domisljijo znanstvenikov in ljubiteljskih zgodovinarjev. O njih je pri nas največ pisal dr. Stane Gabrovec. Spadajo v obdobje, ko se je končevala halštatska in začela latenska kultura, v čas med letoma 450 in 350 pred Kristusom. Še posebej je v preteklosti buril domisljijo napis na eni izmed njih. Pismenke so bile različ-

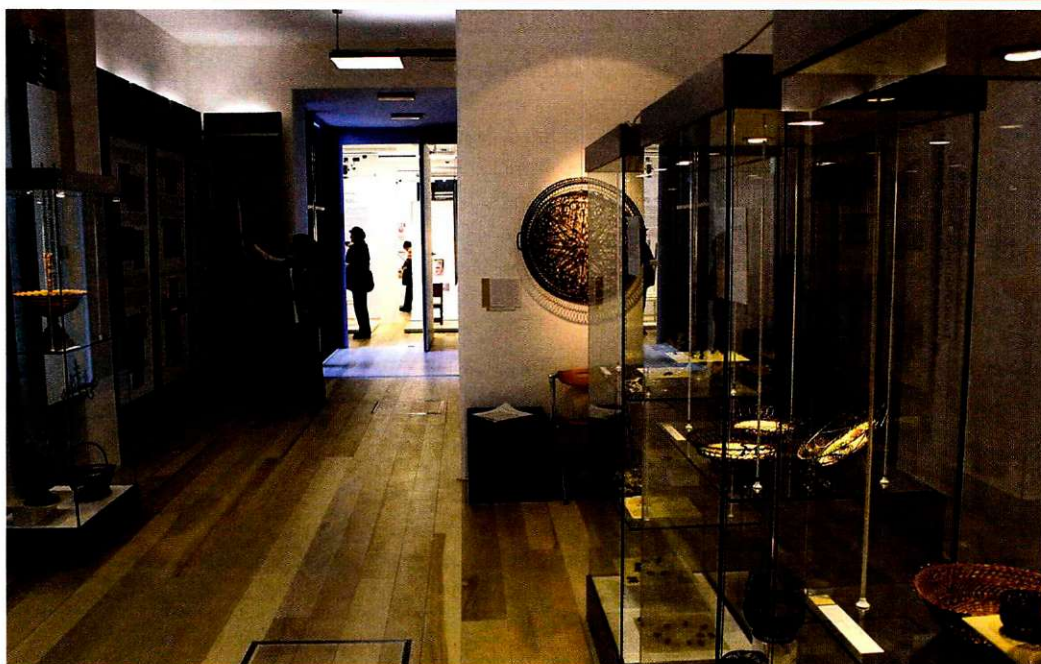
no "prebrane", od *Harigasti teiva* do *Harigasti tei*. Ženjak so Nemci leta 1943 za dve leti celo preimenovali iz Schönjak v Harigast, saj so menili, da v napisu nastopa Harigast, član germanskega rodu, ki bogu oziroma teivi žrtvuje čelade (indoevropski izraz teiva pomeni bog). Z napisom se ukvarjajo tudi venetologi.

Kasneje so slovenski arheologi na Dolenjskem, v halštatskih grobovih v Stični in Novem mestu, našli nove čelade negovskega tipa, zato arheologi menijo, da so bile tako oblikovane čelade značilnost veljakov – knezov dolenjskega halštatskega kulturnega kroga, ko so svoje osvajaalne pohode proti jugu že začeli Kelti.

Vse to bogastvo nam zdaj razkriva obsežen zbornik občine Benedikt *Stopinje življenja*, v katerem je opisana tudi zelo zanimiva zgodba o Dominiku Čolniku, nekronanem kralju Slovenskih goric iz druge polovice 19. stoletja. **V. M.**

Drugega decembra so se odprla vrata prenovljenega etnografskega muzeja.

Osrednja slovenska narodoslovna ustanova je odprla nove prostore. Čeprav je poslanstvo Slovenskega etnografskega muzeja predvsem v ohranjanju in predstavitvi materialne, družbene in duhovne kulture slovenstva, je poleg prikaza domačih etnoloških bogastev ob odprtju zaživel tudi gostujoča razstava 14 evropskih etnografskih muzejev.

Fotografiji: SAFO

Nova podoba

Novi prostori

Etnografski muzej je po sedmih letih, odkar se je iz prostorov Narodnega muzeja Slovenije preselil na najjužnejši del nekdanjega stavbnega kompleksa vojašnic na Metelkovi, 2. decembra odprl svoje nove razstavne prostore. V pritlič-

ju nove muzejske palače so informacijska točka, garderoba, muzejska trgovina, muzejska kavarna, fotografska, lončarska in tkalska delavnica. Tu je na ogled tudi razstava z naslovom Je etnologija doma tudi v drugih slovenskih muzejih?, ki opozarja na etnološke zbirke na Slovenskem v 23 drugih slovenskih muzejih.

V prvem nadstropju najdemo pisano paleto evropske kulturne raznolikosti, izbor simbolnih nosilcev nacionalnih istovetnosti, kot so avstrijska kmečka soba, irski čol-

ni, finski stoli kot materializacije gozda, italijanski model za oblikovanje masla, hrvaške tamburice, istrski kažuni, poljske papirnate izrezanke, žičnati izdelki s Slovaškega, madžarska sedla, češki tekstil, makedonski nakit in kilimi, videopredstavitve zbirke nemškega Bavarskega nacionalnega muzeja, estonsko vsakdanje življenje na fotografijah ter bolgarske tako imenovane martenitse in sorvakane. Nadstropje više se na razstavi Spogledi - med oblikovanjem in slovensko ljudsko kulturo srečujeta ljudska kultura in sodobno oblikovanje; gre za razstavo mlajših ustvarjalcev, ki je navdih za izdelavo sodobno oblikovanih izdelkov črpala v slovenski etnografski dediščini.

Iz pritličja se iz vhodne avle s panoramskim dvigalom lahko odpelje te do tretjega nadstropja, kjer ta čas nastaja razstava Med naravo in kulturo, ki je prvi del stalne razstave Kontrapunkti življenja; na ogled bo predvidoma od poletja 2005. Prvi razstavní sklop Med naravo in kulturo, v katerem bodo predstavljene slovenske zbirke etnografskega muzeja, bo

obiskovalca seznanjal z zgodovinskim uvidom v razmerje med človekom in predmeti, z regionalno, družbeno in zgodovinsko sporočilnostjo zbirk in z muzejskim odnosom do predmeta. Temu bo sledila razstava Voda in zemlja, kjer bodo predstavljeni viri in načini preživljanja z nabiralništvom, lovom, ribolovom in obrtni; del Potrebno in nepotrebno bo predstavil potrošnjo, prehranjevanje, prebivanje, oblačenje.

Ni še konec!

Direktorica muzeja Inja Smerdel je dejala, da je tukaj vsa sodobna

muzejska infrastruktura pa tudi dovolj prostora, da bodo stalno zbirko bogatile še priložnostne razstave. V novih prostorih bo muzej vodil tako razstavni kot izobraževalni in prireditveni program. Na dvorišču pred muzejem pa še vedno gradijo garaže in podzemne muzejske depojee, v katerih bodo shranjene muzejske zbirke, ki so zdaj še v depojih v Škofji Loki. Zunanji muzejski prostor bo predvidoma ploščad, razgibana z vodnimi površinami in namenjena različnim prireditvam, koncertom, zunanjim razstavnim eksperimentom.

Barbara Kavtčnik

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

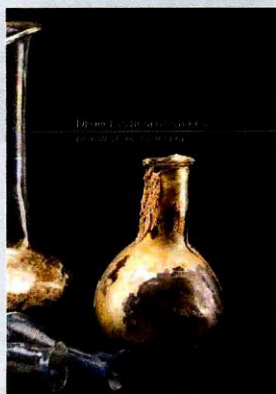
www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

Drobci antičnega stekla

V zbirki *Annales Mediterranea*, izdaja jo Znanstvenoraziskovalno središče iz Kopra, je izšel zbornik *Drobci antičnega stekla*.

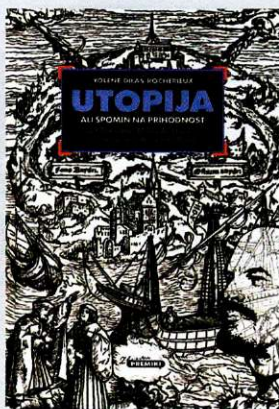
Zgodovina raziskav antičnega stekla v Sloveniji je v primerjavi s svetom, kjer so se raziskavam posvečali že od 19. stoletja dalje, manj razgibana in precej krajša. V poročilih z nekaterih izkopavanj je bilo stekleno gradivo sicer objavljeno, vendar ne posebej opredeljeno. Jeseni 2000 je Slovensko arheološko društvo na Bledu organiziralo tridnevno posvetovanje na temo *Steklo v arheoloških obdobjih*. En dan je bil namenjen antičnemu steklu, dva pa ekskurzijam. Ker se je izdaja zbornika zavlekla, so lahko dodali še nekaj novejših prispevkov. Zbornik prinaša 19 znanstvenih prispevkov, ki so jih poleg slovenskih prispevali še hrvaški in italijanski arheologi: *Prazgodovinsko steklo Dolenjske* (Borut Križ), *Steklena jagoda tipa Vicenice z najdišča Kaštelir v Novi vasi (Istra)* (Maša Sakara), *La ricerca sulla produzione vetraria antica in area norditalia* (Claudia Maccabruni), *Čaša s slikanim okrasom iz Emone* (Irena Lazar), *Posodica, pihana v kalup iz Petovione* (Janka Istenič), *Mozaična skleda iz Ljubljane* (Andej Gaspari), *Najdbe rimskega stekla iz Logatca* (Irena Lazar), *Sledovi steklarske delavnice v Rabelji vasi na Ptuj* (Paola Korošec), *Steklene posode z Nove Table pri Murski Soboti* (Mitja Guštin), *Stakleni balzamarij iz Salone* (Zrinka Buljević), *Antične staklarske radionice u Hrvatskoj* (Ivo Fadić), *Poznoantična steklarska delavnica (?) v Kranju* (Milan Sagadin), *Pregled oblik srednjeveškega stekla iz Turjaške palače v Ljubljani* (Brigita Petek), *Vetri medievali dal castello di Colloredo di Monte Albano* (Giovanni Testori), *Šest staklenih pločica iz Hrvatskog povjesnog muzeja u Zagrebu* (Snježana Pavičić), *Analize stekla z jedrskimi spektroskopskimi metodami* (Žiga Šmit, Mateja Kos), *Restavriranje/konserviranje stekla* (Brigita Petek). Na koncu je urednica zbornika in naša najboljša poznavalka rimskega stekla Irena Lazar prispevala še slovar arheološkega stekla.

Knjiga o utopijah

Založba Mladinska knjiga je v zbirki *Premiki* izdala knjigo *Utopija ali spomin na preteklost*.

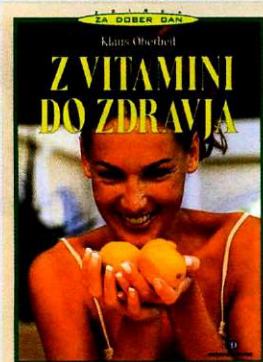
Knjiga je zgodovinski, sociološki in filozofski pregled družbenih utopij od Thomasa Mora do Lenina oz. komunizma in razkriva različne družbene projekte boljšega in pravičnejšega življenja. Avtorica **Yolene Dilas-Rocherieu**, ki je predavateljica politične sociologije na Sorboni, se kritično loteva ekstremnih ideoloških zablod, vendar hkrati rehabilitira željo po utopiji. S tem delom bomo Slovenci, ki smo bili velike žrtve uresničevanja utopičnih ideoloških projektov v 20. stoletju, predvsem komunističnega s propagirano enakostjo in brezrazredno ter nekonfliktno družbo (z Udbo seveda!), lažje spoznali miselne podlage, ki so spodbudile revolucionarne družbene prevrate. To je že tretja knjiga iste francoske založbe, ki je doživela prevod in objavo v zbirki *Premiki*; pred tem sta izšli znameniti *Minule iluzije* in *Črna knjiga komunizma*.

Z vitamini do zdravja

V zbirki *Za dober dan*, ki jo izdaja Prešernova družba, je izšla že vrsta odličnih priročnikov.

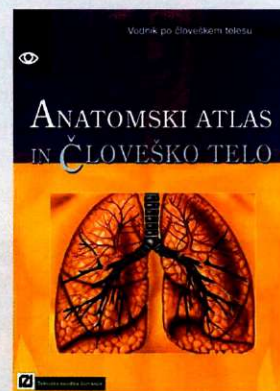
Najnovejši *Z vitamini do zdravja* je posvečen vitaminom. Človeški organizem potrebuje vitamine v zelo majhnih količinah, vendar brez njih ne more delovati. Ta obsežni (236 strani) priročnik predstavi podatke najnovejših raziskav o učinkovitosti vitaminov in nazorno prikaže, kako jih načrtno nadomestimo in s tem pripomoremo k izboljšanju svojega zdravja, zdravljenja bolezni, vitalnosti in notranje lepote. Vsebinska priročnika ponuja pregled najpomembnejših skupin vitaminov in njihov učinek na zdravje. Obravnava bolezni "od A do Ž", njihovo preprečevanje in zdravljenje s pomočjo vitaminov. Predstavi vitamine za boljše počutje (skrb za notranjo lepoto, učinki pravilne uporabe vitaminov na kožo, lasišče, zobe, pomoč pri hujšanju). Govori o tem, da vitamini krepijo živčni sistem in koncentracijo ter preprečujejo stres in proces staranja (kako dosežemo notranji mir in dober spanec, obvladamo stres in preprečimo živčnost). Predstavi vitaminske napitke (hitri učinki za izboljšanje kondicije). Bralcu ponuja izdelavo svojega testa zdravja (preveri lahko, katere skupine vitaminov mu primanjkujejo). To je dobrodošel vodnik za vse, ki se zavedajo, kako pomembno je poskrbeti za svoje zdravje in se dobro počutiti.

Vodnik po človeškem telesu

Vodnik po človeškem telesu *Anatomski atlas in človeško telo* združuje dve knjigi v eni; v prejšnji izdaji sta bili ločeni.

Anatomski atlas podrobno prikazuje sestavne dele človeškega telesa, njihovo lego, medsebojno odvisnost in celovitost. Zbirka barvnih ilustracij omogoča bralcu odkrivati organe, sisteme in mehanizme človeškega telesa. Ob kazalkah so navedeni primerni slovenski izrazi, podrobno stvarno kazalo ob koncu pa je dopolnjeno z latinskimi izrazi. Vodnik se nadaljuje v posredovanje temeljnih znanj o zgradbi in delovanju človeškega telesa, od celice do kompleksnih organskih sistemov. Prebavila, dihalna, mokrilna, obtočila, lokomotorni aparat, živčevje, čutila, žleze z notranjim izločanjem, spolovila in obrambni sistem predstavljajo nazorne barvne slike in sheme, ki jih pojasnjujejo razlage v razumljivem jeziku. Načini preprečevanja bolezni oziroma skrb za zdravje, raznoliki podatki ter primerjave iz vsakdanjega življenja zaokrožujejo vodnik po človeškem telesu. Vodnik po človeškem telesu *Anatomski atlas in človeško telo*, izdala ga je Tehniška založba Slovenije, vsebuje 200 barvnih strani formata 22 x 31 cm.

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Neverjetno

THE INCREDIBLES

Družinica na prvi pogled ne najbolj ometavnih superjunakov, ki je do sedaj mirovala v strogi ilegali, mora na plano, da bi rešila svet. V Neverjetnih.

Neverjetni nam predstavijo zgodbo o družini nekdanjih superjunakov, ki znova odkrivajo vir svojih supermoči – nikjer druge kot drug v drugem. Svoje čase se je najslavnejši in najboljši zamaskirani borec proti kriminalu Bob Parr (ali gospod Neverjetni) iz dneva v dan brez oddiha bojeval proti zlu in reševal življenja nedolžnih. Toda 15 let pozneje sta s soprogo Helen (tudi nekdanj slavno superjunakinjo po svoji strani) prisiljena, da si nadeneta civilni identiteti in se umak-

neta na podeželje. Dandanašnji živita tam s svojima otrokoma kot navadna smrtnika veliko preveč urejeno in mirno življenje. Bob, zavarovalniški posrednik, ki vsako jutro vestno vloži svojo kartico prihodov in odhodov v službeno uro, se te dni bojuje samo z dolgočasjem in naraščajočim obsegom svojega pasu. Zapostavljeni superjunak, ki hrepeni po akciji, pa znova dobi priložnost, da se izkaže, ko ga nenavaden klic pozove na zakoten otok zaradi naloge največje tajnosti.

Izkaže se, da usoda našega planeta visi na nitki, njegov obstoj pa je odvisen od neverjetne družine, ki mora znova stopiti skupaj in odkriti neverjetno in fantastično v svojem družinskem življenju. Neverjetni so zgodba, kakršne doslej še

Režija:	Brad Bird
Scenarij:	Brad Bird
Producent:	John Walker
Igrajo:	Brad Bird, Holly Hunter, Samuel L. Jackson, Spencer Fox
Premiera:	9. 12. 2004
Distribucija:	Cenex

nismo ne videli ne slišali, in dokaz o izjemni združitvi inovacije filmskega ustvarjanja ter srčnega pripovedništva. Njena skrivnost je v umetniški viziji režiserja Barda Birda (The Iron Giant, Simpsonovi), ki je za film napisal tudi izvirni scenarij. Pridružili so se mu priznani igralci, ki so s svojimi glasovi vdihnilili humor, dramo in čustveno globino v filmske like, ki so po pravilu te zvrsti "večji od življenja samega".

Po nizu uspešnic Neverjetni

Animirani celovečerni film Neverjetni (film je sinhroniziran v slovenščino) je otrok neverjetne skupine ustvarjalcev, katerih z oskarji nagrajene stvaritve od Pošasti iz omare do Reševanja malega Nema pozna nešteto mladih in malo manj mladih po vsem svetu. Vodil jih je režiser in pisec scenarija Brad Bird, pionir studia za animacijo Pixar in eden najplodnejših ustvarjalcev ra-

Mlad režiser želi posneti film o dveh prijateljih, ki sta skupaj odrasčala v strogi katoliški šoli. Scenarij v njem zbudi otroške spomine in na dan privrejo že pozabljene mračne skrivnosti ...

Slaba vzgoja

Madrid, 1980. Enrique Goded, 27-letni režiser, ki je kljub svoji mladosti režiral že tri velike uspešnice, v

časopisju išče zgodbo za svoj četrti film. Medtem ga obišče privlačen bradat mladenič, ki se predstavi kot nje-

gov nekdanji sošolec Ignacio Rodríguez. Enrique se dobro spominja imena, vendar njegovih lastnosti ne

čunalniške animacije. Njegov svet je tako bogat, kompleksen in ustvarjalno "živ", da so tudi filmi, ki jih ustvari, neverjetno človeški.

V Neverjetnih, najbolj kompleksnem računalniško animiranem filmu doslej, pa se avtorji vendarle opirajo za temelje filmske pripovedi: prikaz in razvoj osebnostnih značilnosti likov, scenografijo in zasnovno produkcijo, kamero, kostume, posebne učinke, glasbo in splošni videz, ob tem pa so sleherno področje razvijali do nove stopnje znotraj zvrsti z namenom, da bi ustvarili film, ki bi presegel vse prejšnje. Scenarist in režiser

Bird priznava, da je v času, ko je zasnoval zgodbo za film, postal novopečeni očka in da je to nedvomno precej vplivalo nanj, zlasti razmišljanje o tem, kako lahko en človek s svojimi sanjami vpliva in poveže celotno družino. Preprosta in morda boleča je resnica, da Parrova družina ne živi nič drugače kot mi vsi – spopada se z malenkostnimi težavami vsakdanjika, kakršne so zoprni in gospodovalni šefi, gneča v prometu in drugi manjši nesporazumi, ki nemalokrat brez potrebe izbruhnejo v pretiranih razsežnostih. Toda njihovo življenje je vendarle malce bolj neverjetno od drugih.

prepozna v mladem obiskovalcu. Ignacio mu je prinesel kratko zgodbo z naslovom "Obisk", ki bi jo lahko uporabil za svoj naslednji film. Zgodba obravnava njuno otroštvo, ki sta ga preživela v šoli, težave z duhovniki, zlasti z ravnateljem, zatiranje, nogomet, hinarščino, pokvarjenost, trpinčenje, solopetje Ignacia v latinščini itd.

V kratki zgodbi se te tri ključne osebe (Enrique, Ignacio, oče Mano-

lo) srečajo mnogo let kasneje, ko sta fanta že odrasla. Še vedno mladi Enrique je postal zagrenjen družinski človek. Oče Manolo je zapustil kongregacijo, Ignacio pa je postal Zahara, z drogami zasvojen transvestit, ki pooseblja Saro Montiel (gejevska ikona, nekakšna španska različica igralka Mae West iz 60. in 70. let) in je član varietejskega društva. **Monika Maljevič**

LA MALA EDUCACION

Režija:	Pedro Almodóvar
Scenarij:	Pedro Almodóvar
Igrajo:	Gael García Bernal, Fele Martínez, Daniel Giménez Cacho
Premiera:	9. 12. 2004
Distribucija:	Cinemanía Group

na kratko

Izmišljena pošast **Godzilla**, kultni lik japonskega filma, je za 50. rojstni dan dobila zvezdo na legendarnem hollywoodskem Pločniku slavnih. Po podatkih prirediteljev je Godzillina 2271. zvezda na slavnem bulvarju, kjer sta v sosesčini imeni Marilyn Monroe in Grete Garbo. S slovesnostjo so hkrati zaznamovali novo nadaljevanje filma o tej pošasti - *Godzilla Final Wars*. "Godzilla bi se morala zahvaliti za zgodovinsko zvezdo, vendar žal ne govori angleško," je ob tej priložnosti dejal producent filma Šogo Tomijama. Že 29. film iz serije, ki so jo začeli snemati leta 1954, pripoveduje o krvavih vojnah med pošastmi v New Yorku, Parizu, Šanghaju in Sydneyju. Mit o Godzilli je nastal v obdobju velikega strahu pred jedrsko bombo, ko so ZDA na otoku Bikini preizkusile atomsko bombo. Dosegel je uspeh na Japonskem in v svetu, saj je privabil več kot 98 milijonov gledalcev.

V 72. letu starosti je v Los Angelesu umrl igralka **John D. Barrymore**, oče igralka Drew Barrymore. "Bil je dober človek. Prosim, nasmehnite se, kadar pomislite nanj," je v sporočilu zapisala 29-letna Drew Barrymore. John D. Barrymore se je rodil leta 1932 na Beverly Hills. Pripadal je igralški dinastiji: oče John Barrymore je bil slaven gledališki in filmski režiser, stric Lionel Barrymore in teta Ethel Barrymore sta bila igralca, prav tako mati Dolores Costello in ded Maurice Costello. Starejša polsestra, igralka Diana Barrymore, je svoje burno življenje popisala v knjigi *Too Much, Too Soon*, umrla pa je leta 1960, stara 38 let. John D. Barrymore je v 50. nastopil v filmih, kot so *The Sundowners*, *High Lonesome*, *Quebec*, *The Big Night*, *Thunderbirds* in *While the City Sleeps*. Drew je o očetu pisala v memoarski knjigi *Little Girl Lost*, kjer ga je opisala kot važiča, ki je grozil hčeri in nekdanji ženi ter zahteval le denar. Barrymore je imel tudi sina Johna Barrymorea III.

Na svojem domu na Bahamih je umrl 84-letni pisatelj **Arthur Hailey**, avtor največjih knjižnih uspešnic, ki je like za svoja dela jemal iz vsakdanjega življenja, nato pa jih izpostavljal neobičajnim in težkim preizkušnjam. Hailey je bil izjemno spreten pri spreminjanju vsakdanjosti v srhljive zgodbe, raje je pisal o poslovnih in zdravniških kot denimo o vampirjih in vohunih. V romanu *Letališče* (*Airport*) iz leta 1968 posloven Mel Bakersfield naleti na težave, ko se na letalo vkrcata nor atentator. Like iz tega romana so kasneje prenesli na veliko platno in v filmu je Burt Lancaster upodobil Bakersfielda, Dean Martin pa požensčenega pilota. Druge Haileyjeve knjige, po katerih so prav tako posneli filme, so *Hotel*, *Wheels*, *The Moneychangers* in *Strong Medicine*. Leta 1980 so posneli film *Airplane!* po Haileyjevi televizijski drami *Flight Into Danger*. Nad snemanjem filma ni imel nobenega nadzora, ker so bile avtorske pravice že poprej prodane, vendar mu je bil film zelo všeč.

Andre 3000 in **Big Boi**, bolj zana kot hip-hop dvojica Outkast, sta uspešno končala snemanje filma in dveh albumov. Film, naslovljen z *My Life in Idlewild*, je napisal dolgoletni režiser Outkastovih spotov Bryan Barber, poleg dvojice pa v filmu igrajo še poklicni igralci Ving Rhames, Paula Jai Parker, Terrence Howard in Malinda Williams. "O filmu vam ne smem zaupati veliko, edino to, da govori o dveh zgodbah, ki se odvijata sočasno, in sicer v času prohibicije v Ameriki na jugu države," je dejal Big Boi in dodal: "Dreova zgodba je bolj ljubezenska, moja pa bolj nora, divja." Eden izmed novih albumov je soundtrack omenjenega filma, medtem ko je drugi album standardni. Ta čas poteka tudi iskanje gostov za album, med njimi pa bi lahko bile Anita Baker, Sade in Kate Bush.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

10.12.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	BUBA GUBA: UMIVAJMO SE, LUTKOVO-IGRANA NANIZANKA, 1/10
9.25	BOŽIČNE ZGODBE: DVANAJST BOŽIČNIH DNI, RISANA NANIZANKA, 3/4
9.50	RISANKA
10.00	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 23/26
10.15	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
10.50	ŠTAFETA MLADOSTI
11.30	24. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 3/4
11.55	RESNIČNA RESNOST
12.25	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 8/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OSMI DAN
14.00	SVETO IN SVET: SVETO PISMO MED ZNANOSTJO IN VERO
15.05	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	POTEPANJA: OPAZOVALCI PTIC, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 5/10 (VPS 16.50)
17.15	IZ POPOTNE TORBE: GLASBA (VPS 17.15)
17.40	ZGODBA O BOŽIČKU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.30	ZREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.55	24. AMERIŠKA NADALJEVANKA, 10/24 (VPS 20.55)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.20	ZGODBA O BOŽIČKU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
2.15	ŠPANKA, AVSTRALSKI FILM
3.40	POLNOČNI KLUB
4.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÓT ALATT
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.05	TV PRODAJA
15.50	VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
16.25	DUNAJ: EP V PLOVANJU V KRATKIH BAZENIH, PRENOS (VPS 16.25)
18.30	ANTONIA, NEMŠKA NADALJEVANKA, 1.DEL, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.05	PIRAMIDA - PREK MEJA DOMIŠLIJE, ANGLEŠKA DOKUMENT. ODDAJA (VPS 20.05)
21.00	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: SLOVAŠKA (VPS 21.00)
21.25	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 14/15
21.55	VABA, AMERIŠKI FILM (VPS 22.05)
23.35	SLOVENSKA JAZZ SCENA - OB 100-LETNICI ROJSTVA COUNTA BASIEJA: BIG BAND RTV SLOVENIJA IN BOB MINTZER (VPS 23.40)
0.20	PLES S HUDIČEM, NEMŠKA NADALJEVANKA, 1/2, PONOVITEV (VPS 00.25)
1.50	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamó, 1. sezona, ponovitev 20. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, pon. ameriške naniz.
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamó, 1. sezona, 21. del am. naniz.
13.50	Mladi in nemiri, 4. sezona, 34. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 189. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Žene nogometašev, 1. sezona, 7. del angleške nadaljevanke
21.00	Romantični film: Skrivna afera, ameriški film
22.35	Osem glav v torbi, angleško-ameriški film

Pop TV

7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Rubi ponovitev 67. dela mehiške nadaljevanke
9.10	Klon, ponovitev 173. dela brazilске nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Zrelo srce, ponovitev 38. dela mehiške nadaljevanke
11.20	Vrtarjeva hči, ponovitev 101. dela mehiške nadaljevanke
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtarjeva hči, 102. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 39. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 174. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 68. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Veseli december, slovenska zabavna oddaja
20.55	Akcija: Skrivnost ulice Arlington, ameriški film
23.05	Vročje mesto, 1. sezona, 13. del am. naniz.
0.00	XXL premiere
0.05	Nema priča, koprodukcijski film
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

TevePika

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokémoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
10.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 330. del italijanske telenovele
11.45	Dvom, 28. del mehiške telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Čarovnije, 12. del italijanske serije
14.30	To sem jaz, resničnostni šov
14.45	Kung Fu nogomet, Hong Kong - akcijska komedija, 2001
16.30	Tri v vrsto
16.45	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 331. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 29. del mehiške telenovele
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Čarovnije, 16. del italijanske serije
21.00	Hoče, noče, razvedrina oddaja
21.45	To sem jaz, resničnostni šov
22.00	Okrožje Columbia, 6. del ameriške nanizanke
23.00	Reporter X
00.15	TV prodaja

Prva TV

9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon

10.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, novi Zakon o prekrških
11.00	Do zdravja tudi tako, gost: Josip Pernar, pon
11.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
12.00	Kako preživeti dan, akcija RKŠ, pon
12.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
13.00	Koncert Tanje Zupan Zajc, 1 del, pon
14.00	Glasbeni mozaik
17.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
17.30	Sijaj, pon
18.00	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.45	Z glavo na zabavo
19.00	Kulturne drobtinice, Šentjakobsko gledališče in predstava R.U.R., pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Koncert Tanje Zupan Zajc, 2 del, prvič
21.00	Resnice o vinu, otrok sončnega boga, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Štiri tačke, oddaja hišnih ljubljencih, pon
23.00	Trenja POP TV
00.20	Glasbeni mozaik

SOBOTA,

11.12.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.35	MALE SIVE CELICE, KVIZ
8.30	KINO KEKEC: HEIDI, AVSTRIJSKI FILM (VPS 08.30)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: KRIŽI IN TEŽAVE, TV NANIZANKA, 11/15, PONOVITEV
13.45	POJMO V DEŽJU, AMERIŠKI FILM (VPS 13.45)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE TV (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	SPREHOD Z DINOZAVRSKIMI ORJAKI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 2/3 (VPS 17.20)
17.50	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 17.50)
18.20	NIK IN NINA, RISANKA (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	SPORT
20.00	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: HČERKI, TV NANIZANKA, 12/15 (VPS 20.00)
20.40	HRI-BAR (VPS 20.35)
21.40	PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
22.05	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.40	SOPRANOVI, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 10/13 (VPS 22.35)
23.35	NOČNI IZBOR
23.35	V PASTI, AMERIŠKI FILM (VPS 23.30)
1.40	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
2.10	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
2.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.45)
3.10	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
3.35	SPREHOD Z DINOZAVRSKIMI ORJAKI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANST. SERIJA, 2/3
4.05	JUŽNI KRIŽ, ARGENTINSKA DRAMA
5.30	PRVI IN DRUGI
5.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.00	TV PRODAJA
8.30	TEDENSKI IZBOR
9.00	MOSTOVI - HIDAK
10.25	DOBRODELNI MIKLAVŽEV KONCERT 2004
10.25	VAL D'ISERE: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SMUK (M), PRENOS (VPS 10.25)

11.55	ALTENMARKT: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SUPERVESELSALOM (Z), PRENOS (VPS 11.55)
13.40	HARRACHOV: SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH, PRENOS (VPS 13.40)
15.30	SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH TEKIH: ZASLEDOVALNO (M IN Ž), POSNETEK IZ VAL DI FIEFMA (VPS 15.30)
16.25	DUNAJ: EP V PLOVANJU V KRATKIH BAZENIH, PRENOS (VPS 16.25)
18.50	KOŠARKA NBA ACTION (VPS 18.45)
19.30	SKOZI ČAS (VPS 18.50)
19.55	ZALAEGRSZERG: EP V ROKOMETU (Z), SLOVENIJA - SRBIJA IN CRNA GORA, PRENOS (VPS 19.55)
21.30	HISA ISKER, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 1/3 (VPS 21.35)
22.25	KONČNA ANALIZA, AM. FILM (VPS 22.30)
0.25	SOBOTNA NOČ (VPS 00.30)
2.25	PLES S HUDIČEM, NEMŠKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 02.30)
4.00	INFOKANAL

Kanal A

8.50	TV prodaja
9.20	Vsi moji otroci, pon. 185. dela am. nad.
10.10	Vsi moji otroci, pon. 186. dela am. nad.
11.00	Vsi moji otroci, pon. 187. dela am. nad.
11.50	Vsi moji otroci, pon. 188. dela am. nad.
12.40	Vsi moji otroci, pon. 189. dela am. nad.
13.30	Goodyear liga, oddaja
14.00	Dannyjeve zvezde, v živo
15.00	Parada navihancev, zabavna oddaja
15.55	Izgankalja vampirjev, 7. sezona, 6. del ameriške nanizanke
16.50	Goodyear liga, Union Olimpija: Zadar, prenos kosarke
18.50	E+
20.00	Kriminalka: MacGyver: Sled pogube, ameriški film
21.40	Prevarantski partnerji, dokument. oddaja
22.35	Osumljen, angleški film
0.25	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Ogjeva družina, risana serija
8.10	Najlepše pravljice bratov Grimm, sinhronizirani risani film
8.35	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.45	Tom in Jerry, risana serija
8.55	Rudijev moštvo sinhronizirana risana serija
9.20	Bobek in Cirilsinhronizirana risana serija
9.40	Sandokan, sinhronizirani risani film
11.00	Galidor - varuh na vesoljski meji, 10. del mladinske nanizanke
11.30	Oliver in njegovi, 2. sezona, 4. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska kosarkarska liga
13.05	Naša vojna, kanadski film
14.50	Arktična tragedija, dokumentarna oddaja
16.00	Čuvaji raja, dokumentarna oddaja
17.10	24UR - vreme
17.15	Indijane v omari, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Nemirna srca, ameriški film
22.20	Konec afere, angleško-ameriški film
0.10	Stripizete, dokumentarna serija
0.40	24UR, ponovitev
1.40	Nočna panorama

TevePika

06.05	TV prodaja
06.20	The Best Of
06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	The Best Of
08.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
08.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.45	Navigator
12.15	Automobile
12.45	Štiri tačke
13.15	Čarovnije, 16. del italijanske serije
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
14.30	Poljubi ali umri, angleška komedija, 2000
16.15	Leteči start, ponovitev
17.15	To sem jaz, resničnostni šov

19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Čarovnije, 17. del italijanske serije
21.00	To sem jaz, resničnostni šov
22.00	Ljubezenska ukana, angleška romantična komedija, 2001
23.50	Reporter X
00.20	TV prodaja

Prva TV

9.30	Do zdravja tudi tako, gost: Josip Pernar, pon
10.00	Rad igram nogomet, pon
10.30	Koncert Tanje Zupan Zajc, 1 del, pon
11.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
12.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, novi Zakon o prekrških
13.00	V družbi z ISA.IT, pon
13.15	Glasbeni mozaik
14.30	Drom pot, oddaja o Romih, 11 del, prvič
15.00	ŠKL, solska košarkarska liga, pon
16.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, ABC Pomurka
17.00	Zrela leta z Melanijo Šter, pon
17.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
18.00	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.30	IDOL 2004, 10 del, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
21.00	Sijaj, pon
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Ekstra magazin, pon
00.00	Z glavo na zabavo, pon
00.15	Glasbeni mozaik

NEDELJA,

12.12.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: BINE: DIRIGENT, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA, 11/14; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 13/14; ZVONČKI, RISANI FILM (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV IZVIR(NJ), ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI (VPS 09.55)
10.20	POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.50	OD SRCA, AVSTRALSKA POLJUDNOZNANST. SERIJA, 6., ZADNJI DEL (VPS 11.00)
11.20	OZARE, PONOVITEV
11.25	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	VSADKANJIK IN PRAZNIK (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.15	MALI DEMONI
14.20	POLDNEVNIK
14.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.35	GLAS LJUDSTVA
14.40	NEDELJSKO OKO
14.50	PREDMET POŽELENJA
15.05	PLANETV: IAN WRIGHT V ŽIVO
15.45	ŠPORT & PREMIERE LEAGUE
15.55	ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
16.00	PET MINUT SLAVE
16.05	WHOOPI, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 12. EPIZODA
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.50	LORELLA
17.15	ŽIVE LEGENDE
17.20	GLASBENI DVOBOJ
17.40	NOČNA MORA
17.50	ARENA
18.10	VROČE
18.15	DRUŽABNA KRONIKA
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50	NA ODRU NE IGRAM, AMPAK ŽIVIM, PORTRRET POLONE VETRIH (VPS 21.50)

22.50	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.20	SKUPNA POSTELJA IN MIZA, FRANCOŠKI FILM (VPS 23.20)
1.00	NOČNI IZBOR
1.00	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
1.40	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.35)
2.05	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
8.00	TV PRODAJA
8.30	Z 2. MEDNARODNEGA TEKMOVANJA PIHALNIH ORKESTROV: PIHALNI ORKESTER KOPER, POSNETEK KONCERTA IZ VELENJA, 2/3 (VPS 08.30)
8.55	MLADI VIRTUOZI: KONCERT PRVONAGRAJENCEV 33. TEKMOVANJA MLADIH SLOVENSKEH GLASBENIKOV, 6., ZADNJI DEL (VPS 09.00)
9.25	ALTENMARKT: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Z), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 09.25)
9.55	VAL D'ISERE: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 09.55)
11.00	TV PRODAJA
11.55	ALTENMARKT: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (Z), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 11.55)
12.40	VAL D'ISERE: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, VELESALOM (M), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 12.40)
13.40	HARRACHOV: SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH SKOKIH, PRENOS (VPS 13.40)
15.30	MAGAZIN LIGE PRVAKOV (VPS 15.30)
16.00	SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH TEKIH: ŠTAFETE (M IN Ž), POSNETEK IZ VAL DI FEMMA (VPS 18.50)
16.25	DUNAJ: EP V PLAVANJU
16.25	V KRATKIH BAZENIH, PRENOS (VPS 16.25)
18.55	SZEGED: LIGA PRVAKOV V ROKOMETU, POVRATNA TEKMA OSMINE FINALA, PICK SZEGED - CELJE PIVOVARNA LAŠKO, PRENOS (VPS 18.55)
20.30	ZALAEGRSZEG: EP V ROKOMETU (Ž), SLOVENIJA - HRVAŠKA, VKLJUČITEV V PRENOS (VPS 19.55)
21.30	PEŠČICA IZBRANIH, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 4/10 (VPS 21.35)
22.30	ROJENI ZA OGNJEVITOST, ZVEZDE AMERIŠKEGA BALETNEGA GLEDALIŠČA (VPS 22.35)
23.25	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 14/15, PON.
23.50	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 30. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 31. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 32. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 33. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 4. sezona, ponovitev 34. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde, gost Mirko Zamernik
15.00	Nasi športniki, zabavna oddaja
15.50	Mladi Indiana Jones: Bluesovska skrivnost, ameriški film
17.30	Živalim na pomoč, dokumentarna nanizanka
18.00	E+
20.00	Družinski film: Ona je prava, ameriški film
21.45	Odvetnik z ulice, 3. sezona, 16. del ameriške nanizanke
22.40	Goodyear liga, Crvena zvezda: Pivovarna Laško, posnetek košarke
0.30	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Ogijeva družina, risana serija
8.10	Najboljše pravljice bratov Grimm, sinhronizirani risani film
8.35	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
8.45	Tom in Jerry, risana serija
8.55	Rudijevo moštvo, sinhronizirana risana serija

9.20	Bobek in Cirill, sinhronizirana risana serija
9.40	Obuti maček, sinhronizirana risana serija
10.05	Trije mušketerji, sinhronizirani risani film
11.00	Galidor - varuh na vesoljski meji, 11. del mladinske nanizanke
11.30	Oliver in njegovi, 2. sezona, 5. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska košarkarska liga
13.05	Mestece za vedno, 1. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
14.00	Močno zdravilo, 4. sezona, 1. del am. naniz.
14.50	Najstnikova smrt, ameriški film
16.35	Cagney in Lacey: Umor na postajajiling, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	1, 2, 3, kuhajmo!, dokumentarna oddaja
24UR	
20.00	Lepo je biti milijonar
21.45	Športna scena
22.45	Spice Girls, angleški film
0.30	24UR, ponovitev
1.30	Nočna panorama

TevePika

06.05	TV prodaja
06.20	The Best Of
06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	The Best Of
08.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
08.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
09.00	Nedeljsko otroško dopoldne, kontaktna oddaja
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Mrtvi si, ameriški triler, 1999
13.00	Čarovnije, 17. del italijanske serije
14.00	To sem jaz, resničnostni šov
14.15	Supernova MTS, ponovitev
16.30	Hočeš, nočeš, ponovitev
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Črna kronika, 24. del bosanske serije
20.30	OBN Story Supernova MT
23.30	To sem jaz, resničnostni šov
00.15	TV prodaja

Prva TV

9.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu, prvič
12.30	V harmoniji z naravo, pon
13.00	A TO JE TO!?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
13.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
14.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
14.30	V družbi z ISA.IT
14.45	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
16.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, novi Zakon o prekrških
17.00	Kako preživeti dan, akcija RKS, pon
17.30	Koncert Tanje Zupan Zajc, 2 del, pon
18.30	Resnice o vinu, otrok sončnega boga, pon
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Uživajmo manj maščob, pon
19.30	Rad igram nogomet, pon
20.00	IDOL 2004, 11 del, v živo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, ABC Pomurka
00.00	TV drazba z Mariom
01.00	Glasbeni mozaik

PONEDELJEK,

13.12.2004

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	UTRUP
6.40	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: GLASBA

9.20	BINE: DIRIGENT, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA ZA OTROKE, 11/14
9.40	POTEPANJA: OPAZOVALCI PTIC, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 5/10
10.05	ODDAJA ZA OTROKE
10.35	SPET DOMA
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
13.45	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
15.00	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: PLATNO (VPS 16.50)
17.00	PEPI VSE VE: O FOTOGRAFIJI, POUČNO ZABAVNA ODDAJA (VPS 17.05)
17.30	TELIČKI, ŽREBIČKI, KOZLIČKI, PRAŠIČKI ..., FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA (VPS 17.35)
18.20	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.30	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	ŠEF KLINIKE, FRANCOŠKA NADALJEVANKA, 9/12 (VPS 20.00)
20.55	IZZIVI (VPS 20.55)
21.25	OPUS (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	CVET MLADOSTI, ITALIJANSKA NADALJEVANKA, 1/4 (VPS 22.50)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: HČERKI, TV NANIZANKA, 12/15
1.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.25	TELIČKI, ŽREBIČKI, KOZLIČKI, PRAŠIČKI ..., FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
3.20	IZZIVI
3.50	OPUS
4.15	KONČNA ANALIZA, AMERIŠKI FILM

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE TV, PONOVITEV
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
10.20	TV PRODAJA
10.55	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
14.50	SESTRIERES: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), PRENOS 1. VOŽNJE (VPS 14.50)
16.15	TV PRODAJA
16.45	ZABAVNI INFOKANAL
18.05	SESTRIERES: SVETOVNI POKAL V ALPSKEM SMUČANJU, SLALOM (M), PRENOS 2. VOŽNJE (VPS 18.05)
19.50	SKOZI ČAS (VPS 19.50)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
22.00	ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.30	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZA ODRU (VPS 23.00)
0.25	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamu, 1. sezona, ponovitev 21. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamu, 2. sezona, 1. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 35. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 190. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke

18.00	E+	Hladnokrvno, ameriško-nemski film
20.00		Vsi županovi možje, 6. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
21.55		Pa me ustrelil, 7. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
22.25		Radjska postaja 5. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
23.25		Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55		Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45		Rubi, ponovitev 68. dela mehiške nadaljevanke
9.40		Klon, ponovitev 174. dela brazilске nadaljevanke
10.30		TV prodaja
11.00		Zrelo srce, ponovitev 39. dela mehiške nadaljevanke
11.50		Vrtnarjeva hči, ponovitev 102. dela mehiške nadaljevanke
12.40		Športna scena, ponovitev
13.40		TV prodaja
14.10		Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00		Vrtnarjeva hči, 103. del mehiške nadaljevanke
15.55		Zrelo srce, 40. del mehiške nadaljevanke
16.55		Klon, 175. del brazilске nadaljevanke
17.55		24UR - vreme
18.00		Rubi, 69. del mehiške nadaljevanke
19.00		24UR
20.00		Sedma nebesa, 8. sezona, 14. del ameriške nanizanke
20.55		Urgenca, 10. sezona, 14. del ameriške nanizanke
21.50		Zgodba o Jackie, ameriška nadaljevanke, 2/6
22.45		XXL premiere
22.50		Naša sodnica, 2. sezona, 2. del am. nanizanke
23.45		Ponovljena tragedija, ameriški film
1.30		24UR, ponovitev
2.30		Nočna panorama

TevePika

06.35		TV prodaja
06.55		The Best Of
07.10		TV prodaja
07.30		Pokemoni, risana serija
08.00		Tri v vrsto
08.30		Spomin
08.45		TV prodaja
09.15		Spomin
10.00		Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30		Čarovnik iz Oza, risana serija
11.00		To sem jaz, resničnosti šov
11.15		Sto izlozb, sto strasti, 331. del italijanske telenovele
11.45		Dvom, 29. del mehiške telenovele
12.45		Adijo pamet, ponovitev
13.30		Črna kronika, 24. del bosanske serije
14.15		To sem jaz, resničnosti šov
15.30		Okrožje Columbia, 6. del ameriške nanizanke
16.30		Tri v vrsto
16.45		Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15		To sem jaz, resničnosti šov
17.30		Sto izlozb, sto strasti, 332. del italijanske telenovele
18.00		Dvom, 30. del mehiške telenovele
18.55		To sem jaz, resničnosti šov
19.10		Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00		Črna kronika, 25. del bosanske serije
20.45		Mularija - Derbi, 3. del srbske serije, 2003
21.45		To sem jaz, resničnosti šov
22.00		Urška šov
23.00		To sem jaz, resničnosti šov
00.15		TV prodaja

Prva TV

9.00		Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30		Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
10.00		Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu, pon
11.00		Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
11.30		Do zdravja tudi tako, gost: Josip Pernar, pon
12.00		ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.30		Zrelo leta z Melanijo Šter, pon
13.00		Resnice o vinu, otrok sončnega boga, pon
13.30		Trenja POP TV, pon
14.45		To glavno na zabavo, pon
15.00		V družbi z ISA.IT
15.15		Glasbeni mozaik
17.00		Rad igram nogomet, pon
17.30		Do zdravja tudi tako, gost: studio Ank, prvič

18.00		Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, pon
18.30		Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00		Kulturne drobtinice, Šentjakobsko gledališče in predstava R.U.R., pon
19.30		A TO JE TO!, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
20.00		Na piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00		Jana, oddaja o sončni strani življenja, Eretilna disfunkcija, prvič
21.30		24 UR, informativna oddaja
22.30		Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00		E+
01.00		Glasbeni mozaik

TOREK,

14.12.2004

Slovenija 1

6.20		TEDENSKI IZBOR
6.20		KULTURA
6.30		ODMEVI
7.00		DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00		POROČILA (VPS 09.00)
9.05		TEDENSKI IZBOR
9.05		RADOVEDNI TAČEK: PLATNO
9.15		ŽELVI OTOK, RISANA NANIZANKA, 20/26
9.40		PEPI VSE VE: O FOTOGRAFIJI, POUČNO ZABAVNA ODDAJA
10.00		SPREHODI V NARAVO
10.25		TELIČKI, ŽREBČKI, KOZLIČKI, PRAŠIČKI ..., FRANCOSKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA
11.15		HRI-BAR
12.15		ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
13.00		POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15		TEDENSKI IZBOR
13.15		OPUS
13.40		IZZIVI
14.10		NA ODRU NE IGRAM, AMPAK ŽIVIM, PORTRET POLONE VETRIH
15.05		ŠEF KLINIKE, FRANCOSKA NADALJEVANKE, 9/12, PONOVITEV
15.55		MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.30		POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50		ZLATKO ZAKLADKO: NIEDERLOV HRAST IN REGRATOVA SOLATA (VPS 16.50)
17.10		KNJIGA MENE BRIGA - YANN MARTEL: PIJEVO ŽIVLJENJE, PONOVITEV (VPS 17.10)
17.35		UTRINKI IZ TEKSTILNE DEDIŠČINE, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.05		PRISLUHNIIMO TIŠINI (VPS 18.10)
18.40		RISANKA (VPS 18.40)
18.55		VREME (VPS 18.55)
19.00		DNEVNIK
19.35		VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00		POGOVOR S STRANKAMI (VPS 20.00)
21.35		BIL SEM KOT KRALJ, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 21.40)
22.00		ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50		VOJNA Z MAMILI, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.50)
23.40		POSILSTVO, ČEŠKA DRAMA (VPS 23.45)
1.05		NOČNI IZBOR
1.05		DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.00		DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.05)
2.20		UTRINKI IZ TEKSTILNE DEDIŠČINE, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.50		PRISLUHNIIMO TIŠINI
3.20		BIL SEM KOT KRALJ, DOKUMENTARNA ODDAJA
3.40		POGOVOR S STRANKAMI
5.15		INFOKANAL

Slovenija 2

6.30		INFOKANAL
9.05		GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35		DOBER DAN, KOROŠKA, PONOVITEV
10.05		OTROŠKI INFOKANAL
11.00		TV PRODAJA
11.30		ZABAVNI INFOKANAL
16.10		TV PRODAJA
16.55		TEDENSKI IZBOR
16.55		ŠTUDENTSKA
17.25		STUDIO CITY

18.25		VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
19.00		SKOZI ČAS (VPS 18.55)
19.10		HIŠA ISKER, ANGLEŠKA NADALJEVANKE, 1/3, PONOVITEV
20.00		FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 9/24 (VPS 20.05)
20.25		AMERIŠKI FILM: GENERACIJA FILMSKE ŠOLE, AMERIŠKA DOKUMENT. ODDAJA (VPS 20.30)
21.30		PRAH, MAKEDONSKI FILM (VPS 21.30)
23.30		VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 23.25)
0.00		INFOKANAL

Kanal A

8.45		TV prodaja
8.50		Midve z mamom, 2. sezona, ponovitev 1. dela ameriške nanizanke
9.40		Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
10.30		E+, ponovitev
12.30		TV prodaja
13.00		Midve z mamom, 2. sezona, 2. del ameriške nanizanke
13.50		Mladi in nemirni, 4. sezona, 36. del ameriške nadaljevanke
14.45		Vsi moji otroci, 191. del ameriške nadaljevanke
15.35		TV prodaja
16.05		Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00		Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
17.30		Jimova družina, 3. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
18.00		E+
20.00		Akcija: Levji brlag, ameriško-madžarski film
22.00		Vsi županovi možje, 6. sezona, 6. del ameriške humoristične nanizanke
22.30		Pa me ustrelil, 7. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
23.00		Radjska postaja, 5. sezona, 15. del ameriške humoristične nanizanke
23.30		Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55		Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45		Rubi, ponovitev 69. dela mehiške nadaljevanke
9.40		Klon, ponovitev 175. dela brazilске nadaljevanke
10.30		TV prodaja
11.00		Zrelo srce, ponovitev 40. dela mehiške nadaljevanke
11.50		Vrtnarjeva hči, ponovitev 103. dela mehiške nadaljevanke
12.45		Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 14. dela ameriške nanizanke
13.40		TV prodaja
14.10		Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00		Vrtnarjeva hči, 104. del mehiške nadaljevanke
15.55		Zrelo srce, 41. del mehiške nadaljevanke
16.55		Klon, 176. del brazilске nadaljevanke
17.55		24UR - vreme
18.00		Rubi, 70. del mehiške nadaljevanke
19.00		24UR
20.00		Preverjeno
21.00		Življenjska zgodba: Boleče skrivnosti, ameriški film
22.40		XXL premiere
22.45		Naša sodnica, 2. sezona, 3. del ameriške nanizanke
23.40		Moj hobi je ubijanje, ameriški film
1.25		24UR, ponovitev
2.25		Nočna panorama

TevePika

06.35		TV prodaja
06.55		The Best Of
07.10		TV prodaja
07.30		Pokemoni, risana serija
08.00		Tri v vrsto
08.30		Spomin
08.45		TV prodaja
09.15		Spomin
10.00		Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30		Čarovnik iz Oza, risana serija
11.00		To sem jaz, resničnosti šov
11.15		Sto izlozb, sto strasti, 332. del italijanske telenovele
11.45		Dvom, 30. del mehiške telenovele
12.45		Adijo pamet, ponovitev
13.30		Črna kronika, 25. del bosanske serije
14.15		To sem jaz, resničnosti šov

14.30		Urška šov, ponovitev
15.30		Mularija, 3. del srbske serije
16.30		Tri v vrsto
16.45		Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.30		Sto izlozb, sto strasti, 333. del italijanske telenovele
18.00		Dvom, 31. del mehiške telenovele
18.55		To sem jaz, resničnosti šov
19.10		Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00		Črna kronika, 26. del bosanske serije
20.45		Leteci start, razvedrilna oddaja
21.45		To sem jaz, resničnosti šov
22.00		Agencija, 7. del 2. sezone ameriške nanizanke, 2002
23.00		To sem jaz, resničnosti šov
00.15		TV prodaja

Prva TV

9.00		Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30		Sijaj, pon
10.00		Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvič
10.30		Resnice o vinu, otrok sončnega boga, pon
11.00		IDOL 2004, pon
12.30		Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu, pon
13.30		Zrelo leta z Melanijo Šter, pon
14.00		Glasbeni mozaik
16.00		To morate vedeti, kontaktna oddaja, ABC Pomurka
17.00		Kulturne drobtinice, 7. festival slovenskega filma in 15. LIFE, prvič
17.30		Rad igram nogomet, prvič
18.00		V harmoniji z naravo, prvič
18.30		Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00		Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00		To morate vedeti, kontaktna oddaja
21.00		Jana, oddaja o sončni strani življenja, kontaktne leče, prvič
21.30		24 UR, informativna oddaja
22.30		Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00		Naša mala klinika, slovenska nanizanka
00.00		V družbi z ISA.IT
00.15		Glasbeni mozaik

SREDA,

15.12.2004

Slovenija 1

6.20		TEDENSKI IZBOR
6.20		KULTURA
6.30		ODMEVI
7.00		DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00		POROČILA (VPS 09.00)
9.05		TEDENSKI IZBOR
9.05		TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 16/45
9.25		RISANKA
9.35		MARCELINO KRUIH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 26., ZADNJA EPIZODA
10.00		ZLATKO ZAKLADKO: NIEDERLOV HRAST IN REGRATOVA SOLATA
10.20		KNJIGA MENE BRIGA - YANN MARTEL: PIJEVO ŽIVLJENJE
10.45		UTRINKI IZ TEKSTILNE DEDIŠČINE, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.15		PRISLUHNIIMO TIŠINI
11.45		IZVIR(NJ), ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI
12.15		POMAGAJMO SI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
13.00		POROČILA, ŠPORT, VREME
13.25		TEDENSKI IZBOR
13.25		NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.50		SPREHOD Z DINOZAVRSKIMI ORJAKI, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANST. SERIJA, 2/3
14.20		POGOVOR S STRANKAMI
15.55		MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30		POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50		POD KLOBUKOM (VPS 16.50)
17.25		VOLKOVI, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NANIZANKA, 32/39 (VPS 17.25)
17.45		BARVE JESENI (VPS 17.45)
18.40		RISANKA (VPS 18.40)
18.55		VREME (VPS 18.55)
19.00		DNEVNIK
19.35		VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00		SEDMI PEČAT: VZHOD-ZAHOD, FRANCOSKO-RUSKI FILM (VPS 20.00)
22.05		ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)

23.05	PORTRET FRANA ŽIŽKA (VPS 23.05)
0.55	NOČNI IZBOR
0.55	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
2.10	BARVE JESENI
3.05	CANTERBURYJSKE ZGODBE, ITALIJANSKI FILM (VPS 03.05)
4.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST: SLOVAŠKA
9.30	MOSTOVI - HIDAK: POTEKANJE - BARANGOLŠKOK
10.00	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
14.45	TV PRODAJA
15.30	TEDENSKI IZBOR
15.30	AMERIŠKI FILM: GENERACIJA FILMSKE ŠOLE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA PIRAMIDA - PREK MEJA DOMISLIJE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
17.50	SKOZI ČAS (VPS 18.50)
18.05	ATENE: EVROUIGA V KOŠARKI, AEK - UNION OLIMPIJA, PRENOS (VPS 19.05)
20.00	KOŠARKA NBA: CLEVELAND - SAN ANTONIO, POSNETEK (VPS 20.00)
22.00	SVETOVNI POKAL V SMUČARSKIH TEKIH: SPRINT (M IN Ž) EKIPNO, POSNETEK IZ ASSIAGA (VPS 21.00)
23.00	VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 22.00)
23.30	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamo, 2. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nizananke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nizananke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 2. sezona, 3. del ameriške nizananke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 37. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 192. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nizananka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 23. del ameriške humoristične nizananke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 20. del ameriške humoristične nizananke
18.00	E+
20.00	Ekstra magazin
20.50	Popolna preobrazba, ameriška dokumentarna oddaja
21.40	Vsi zupanovi možje, 6. sezona, 7. del ameriške humoristične nizananke
22.10	Pa me ustrelil, 7. sezona, 13. del ameriške humoristične nizananke
22.40	Radjska postaja, 5. sezona 16. del ameriške humoristične nizananke
23.10	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 70. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 176. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 41. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 104. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 105. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 42. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 177. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 71. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Sin je priča, ameriški film

21.50	Na kraju zločina, 4. sezona, 2. del ameriške nizananke
22.45	XXL premiere
22.50	Naša sodnica, 2. sezona, 4. del ameriške nizananke
23.45	Izsiljevanje, ameriški film
1.35	24UR, ponovitev
2.35	Nočna panorama

TevePika

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Čarovnik iz Oza, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 333. del italijanske telenovele
11.45	Dvom, 31. del mehiške telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 26. del bosanske serije
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
14.30	Letedi start, ponovitev
15.30	Agencija, 7. del 2. sezone ameriške nizananke
16.30	Tri v vrsto
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 334. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 32. del mehiške telenovele, 2002
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Črna kronika, 27. del bosanske serije
20.45	Supernova MTS
23.00	To sem jaz, resničnostni šov
00.15	TV prodaja

Prva TV

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Zrela leta z Melanijo Šter, pon
10.00	Štiri tačke, oddaja o sončni strani življenja, Erektina disfunkcija, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Erektina disfunkcija, pon
11.00	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu, pon
12.00	Koncert Tanje Zupan Zajc, 2 del, pon
13.00	Rad igram nogomet, pon
13.30	Naša mala klinika, slovenska nizananka, pon
14.30	Glasbeni mozaik
16.45	V družbi z ISA.IT
17.00	To morate vedeti, kontaktna oddaja
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Brane Kopal, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, kontaktne leče, pon
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Sijaj, prvič
21.00	Živeti zdravo, Algea, njen vpliv na prehrano in prebavo, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	Glasbeni mozaik

ČETRTEK,

16.12.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	VOLKOV, ČAROVNICE IN VELIKANI, RISANA NIZANANKA, 32/39
9.15	RISANKA
9.20	POD KLOBUKOM

9.55	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	BARVE JESENI
11.30	OD SRCA, AVSTRALSKA POLJUDNOZNANST. SERIJA, 6., ZADNJI DEL
11.55	ISKANJE POPOLNEGA MESTA, PORTRET EDVARDA RAVNIKARJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.00	VOJNA Z MAMILI, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAP... (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
17.25	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA (VPS 17.25)
18.05	ZENIT (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - ANDREJ E. SKUBIC: NORIŠNICA (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER: ORKESTER SLOVENSKE VOJSKE IN MILVOJ ŠURBEK, POSNETEK KONCERTA IZ CANKARJEVEGA DOMA 2004 (VPS 22.50)
0.00	NOČNI IZBOR
0.00	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.15	JASNO IN GLASNO, KONTAKTNA ODDAJA
1.55	ZENIT
2.25	TEDNIK
3.20	OSMI DAN
3.50	SPET DOMA
5.35	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
17.00	TV PRODAJA
17.45	VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVITEV
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	FILM, PONOVITEV
20.00	P. I. ČAJKOVSKI: LABODJE JEZERO, POSNETEK BALETA ŠVEDSKEGA KRALJEVSKEGA BALETA (VPS 20.00)
22.15	POSEBEN POGLED: EPIDEMIJA, DANSKI ČB FILM (VPS 22.10)
0.00	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 23.50)
0.30	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Midve z mamo, 2. sezona, ponovitev 3. dela ameriške nizananke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nizananke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Midve z mamo, 2. sezona, 4. del ameriške nizananke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 38. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 193. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nizananka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 2. sezona, 24. del ameriške humoristične nizananke
17.30	Jimova družina, 3. sezona, 21. del ameriške humoristične nizananke
18.00	E+
20.00	Krimi: Umori na podeželju: Angel uničenja, angleški film
22.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 3. sezona, 1. del angleške nizananke
23.00	Samo bedaki in konji, 7. sezona, 5. del angleške humoristične nizananke
0.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 71. dela mehiške nad.
9.40	Klon, ponovitev 177. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 42. dela mehiške nad.
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 105. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Na kraju zločina, 4. sezona, ponovitev 2. dela ameriške nizananke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 106. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 43. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 178. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 72. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtak: Seks v mestu, 6. sezona, 16. del ameriške nizananke
22.10	Alias, 2. sezona, 16. del ameriške nizananke
23.05	XXL premiere
23.10	Zahodno krilo, 5. sezona, 15. del ameriške nizananke
0.05	Popolni alibi, ameriški film
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

TevePika

06.35	TV prodaja
06.55	The Best Of
07.10	TV prodaja
07.30	Pokemoni, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
08.45	TV prodaja
09.15	Spomin
10.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
10.30	Čarovnik iz Oza, risana serija
11.00	To sem jaz, resničnostni šov
11.15	Sto izlozb, sto strasti, 334. del italijanske telenovele
11.45	Dvom, 32. del mehiške telenovele
12.45	Adijo pamet, ponovitev
13.30	Črna kronika, 27. del bosanske serije
14.15	To sem jaz, resničnostni šov
14.30	Supernova MTS, ponovitev
16.45	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
17.15	To sem jaz, resničnostni šov
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 335. del italijanske telenovele
18.00	Dvom, 33. del mehiške telenovele
18.55	To sem jaz, resničnostni šov
19.10	Adijo pamet, glasbena oddaja
20.00	Čarovnije, 18. del italijanske serije
21.00	To sem jaz, resničnostni šov
21.15	Varne stvari, angleška drama, 2001
23.20	To sem jaz, resničnostni šov
00.15	TV prodaja

Prva TV

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Erektina disfunkcija, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	Rad igram nogomet, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	ŠKL, šolska košarkarska liga, pon
13.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.30	Preverjeno, POP TV, pon
14.30	Glasbeni mozaik
16.00	To morate vedeti, kontaktna oddaja
17.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Brane Kopal, pon
17.30	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, prvič
18.00	Rokomet - moja igra, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, 7. festival slovenskega filma in 15. LIFE, pon
19.30	Živeti zdravo, Algea, njen vpliv na prehrano in prebavo, pon
20.00	To morate vedeti, kontaktna oddaja, Vzajemci.com
21.00	A TO JE TO!? poučno zabavna oddaja z Rezo, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin
00.00	Glasbeni mozaik

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod klič 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Jutranji program
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo dr. Jožef Smej
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sakralna glasba
10.00	Radijska oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Slovenec po svetu in domovini
18.00	Prenos biserne maše mariborskega pomožnega škofa dr. Jožefa Smeja
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - Izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Graditelji
24.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
00.30	Sobota ob 21.15

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
13.30	Stare, ma lepe

14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

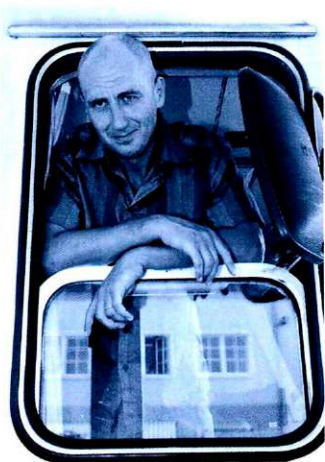
SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje

07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znanko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Gripa v glavah

Gripa je huda reč, še hujša je nemoč, ki pride kot posledica neznanja. Popolnoma se strinjam s tistimi, ki so mnenja, da služba za odnose z javnostmi pri našem največjem košarkarskem kolektivu malce pretirava z obveščanjem o bolezenskem stanju svojih igralcev, toda za vse vendarle ni kriv medijski pritisk, ki je prišel naravnost iz garderobe zelenih.

Ponavadi je zgodba obrnjena, saj je treba za informacije praktično moledovati ali pa jih po domače krasti iz različnih krogov okrog Tivolija. Tokrat se je služba PR izkazala v polnem blesku in zaslepila celo tiste, ki bi morali najbolje videti: zdrave igralce. Pa poglejmo malce podrobneje v bolnišnico pod Rožnikom. Najprej sta na vrsti dva akutna primera: Pavič in Drobňjak, ki jima ne more pomagati nobeno cepivo več. Tolikšnega strahu, kot se je nakopičil v podzvesti teh dveh košarkarjev, ne more odpraviti še tako dober psihiater, in to ne glede na medijski pritisk. Posebej za Paviča velja, da je izgubljen v vesolju že od začetka sezone, tako da ne sodi v zgodbe o preveč poštenem informiranju. Fant je pozabil vse, kar se je kdaj naučil o košarki, tako da bi moral še enkrat vzeti temelje ali pa preprosto oditi v manj stresno okolje. Dejstvo je, da ne more izvesti najpreprostejše akcije, ne da bi se mu kje zataknilo; višek nemoči je pokazal proti Asvelu, ko je deloval kot nekdo, ki ima resno gripo. Tudi Drobňjak se boji vsega, še najbolj pa žoge, ki je v njegovih rokah podobna ogromnemu vročemu krompirju, ki ga je treba čim prej vreči od sebe. Zanimivo je, da ni bil vedno takšen, spomnimo se ga kot borca, ki je tehnične po-

manjkljivosti znal nadomestiti z borbenostjo. Zdaj nima ne enega ne drugega. Torej je posredi strah. Ampak od kod izvira ta strah? Vprašanje za milijon tolarjev, na katerega bi morali odgovoriti psihologi. Slabo je, da po vseh teh mesecih ni bilo nič storjeno za boljše počutje obeh igralcev, ki se očitno ne znajdetta v sedanjem kolektivu. Verjamem, da vse skupaj vpliva tudi na Baždariča, ki postaja čedalje bolj melanholičen in brezkrven. Njegove zgrešene trojke iz čistih položajev so posledica bazičnega nezadovoljstva, drugače si ne znam odgovoriti, zakaj bi strelec, kakršen je Marino, tolikokrat zgrešil, ko je to najmanj potrebno. Dobro, od Bo-

in iz sebe izvleči maksimum. Kar smo lahko videli v Franciji, gotovo ni bilo nekaj, kar je povzročila metafizična gripa, o čemer so nas hoteli prepričati iz službe za odnose z javnostmi. Gre preprosto za padec v igri, kot se je temu reklo po starem. Vzroke zanj pa morajo pri Olimpiji najti sami, ne pa s pomočjo javnih razglasov. Namesto krvne slike je treba popraviti mentalno sliko. Gripa je le eden od izgovorov, ki lahko pripeljejo do popolnega potopa letošnje inčice hitre Olimpije brez denarja. Zdaj ko imamo v Ljubljani neozdravljivo bolne nogometaše, res ne bi bilo dobro, da bi dobili še drugega kroničnega bolnika. Od kakovostnega nogometa smo

Gre preprosto za padec v igri, kot se je temu reklo po starem. Vzroke zanj pa morajo pri Olimpiji najti sami, ne pa s pomočjo javnih razglasov. Namesto krvne slike je treba popraviti mentalno sliko.

ise ne pričakujem kakšne strelske serije, ker ima fant druge kvalitete, s katerimi prej ali slej nadomesti izpad pri metih. Težava je z Ožboltom, ki se počasi oddaljuje od podobe, ki jo je sam ustvaril v glavah svojih zvestih navijačev. Kot da bi se tudi on ustrašil bremena, ki si ga je natovoril na pleča. Na mestu stopica tudi Mance, ki je velik potencial, toda tudi njemu manjka predrznosti, s katero se da stopiti stopnico više

se v prestolnici za nekaj časa že poslovali, zato bi bilo nujno rešiti vsaj košarko. Dodatni udarec je prišel iz Kuala Lumpurja, kjer niso uslišali pobožne želje narodov nekdanje skupne države, da bi postali organizatorji svetovnega prvenstva v košarki. Tako je splavala po vodi možnost, da bi naša prestolnica v kratkem dobila moderno košarkarsko dvorano.

Zadnja novica: skupna kandidatura držav nekdanje Jugoslavije za organizacijo svetovnega prvenstva v košarki leta 2010 je bila neuspešna! Oziroma: kdaj nas bo vendarle srečala pamet?

V zadnjem obdobju pogosto slišimo o "jugonostalgiji", ki se časovno ujema tudi s skrhanim položajem slovenskega poslanstva v preostalih delih nekdanje Jugoslavije oziroma t. i. jugovzhodne Evrope: biti koordinator postopne demokratizacije in povezovalni člen novih držav na poti v EU. Slovenska politika in gospodarstvo sta očitno jugonostalgijna. V preteklem desetletju sta namreč nerazumno in lakomno

Balkanska privlačnost?

planila po jugovzhodnem trgu in pozabila na postopnost in odnos. Kljub kapitalističnim zakonitostim in svobodnemu trgu je pač treba imeti čut za smiselno odmerjanje poseganja ter vplivanja na tujih tleh.

Jugonostalgija

Tako kakor gospodarska politika, ki se je pretežno omejila na jugovzhod in gradi trgovske centre vsepovprek, tako se je tudi družbena sfera jugonostalgijno pustila zapeljati. In kaj je sploh ta famozna jugonostalgija? Pomenila naj bi spoznavanje in odkrivanje novih, še neodkritih svetov. Sicer pa gre za absurd čaščenja svobode in zanikanja lastne identitete. Jugonostalgik je praktično tisti, ki čez teden nadvse vestno in pridno dela, ob koncu tedna pa nakopičeno energijo sprosti v divjem ritmu eksotičnih taktov in substanc. A tudi kultura in šport nezadržno in slepo hitita v naročje premetenih ter obubožanih bratov in sester. Najprej jih "pol milijona" odtrobentlja v Gučo (t. i. miselna prosta cona) in na njihovo obalo, jim v zahvalo zgradi Mercator, pokupi nekaj delnic, za nameček pa jih še premaga v

njim tako ljubem nogometu ter jim ustanavlja nova in nova ligaška tekmovalna. Vse v smislu regionalizacije (iskanja skupnih lastnosti) namreč. Zato denimo Aleksandar Tijanić, generalni direktor RTS, poziva Hrvate, naj se ostro uprejo "slovenskemu imperializmu".

Jadranska liga

Tradicionalni slovenski športni kolektivi so tako kot gospodarski

paradni konji utrpeli hudo škodo ob razpadu jugoslovanskega trga. Popkovina se je nenadoma pretrgala. A najbolj iznajdljivi in sposobni so se kmalu pobrali. Ob tradicionalnih stebrih so začeli vznikat tudi (še poprej) provincialni. Od tedaj se pravzaprav le še klubski nogomet ni uveljavil. Obglavili so ga namreč številni tranzicijski mešetarji, predvsem iz jugovzhodne Evrope. Tako kot se mi bojimo za obstoj svojega klub-

Olimpije, Cibone, Bosne in Budućnosti. Na športnem področju je bil to najradikalnejši poseg, ki sicer nosi povezovalni motiv, a je pravzaprav razpolovil športno javnost. Slovenci (Lorbek, Sagadin, Lisac), ki premoremo le štiri močnejše košarkarske kolektive, smo bili največji zagovorniki Jadranske lige. Tudi javno mnenje, za katerega ni najbolj jasno, ali ga je vodila jugonostalgija, športni motiv ali pa ekonomski interes, temu ni nasprotovalo. Hrvaški in srbski "športni navdušenci" so ob tem odprli številna vprašanja, ki so se vselej zabila ob zgodovinsko-nacionalistična pogrevanja. Pravzaprav vsi predsedniki srbskih klubov v letošnji Jadranski ligi zagovarjajo enotno domačo ligo. Menijo, da je povsem nesmiselno, da s svojimi znanimi blagovnimi znamkami (Partizan, Crvena zvezda) polnijo tuje in ne domačih dvoran. Tudi Hrvatje se pritožujejo nad na pol praznimi košarkarskimi hrami, ki zavrejo le še ob klasičnih derbijih s Srbi. Če bi pripravili tajno glasovanje o tem, kdo želi nastopati v Jadranski ligi, bi v njej ostali le Slovenci, ki nam

Novi minister za šolstvo in šport Milan Zver: "Kot ljubitelj športa se mi zdi ideja o kandidaturi za SP v košarki zanimiva, kot politik pa sem rahlo zadržan. Proti ideji nimam sicer nič, težko pa je reči, kako se bodo stvari odvijale naprej. Manjkajo nam namreč oprijemljivejši podatki."

Dane Jošt, glavni tajnik NZS: "Nič ne vem o ustanavljanju regionalnega tekmovalja. Nihče nas ni o tem obvestil niti se ni z nami pogovarjal."

skega nogometa, tako se bojijo tudi Srbi in Hrvatje. Izjemno nacionalistično okolje se (v športnem smislu) nikakor ne more sprijazniti s slovensko inovacijo regionalne košarkarske lige, ki je leta 2001 vzklila ob pomoči košarkarskih centrov

kot edinim brez zadržkov resnično ustreza to ligasko tekmovanje, ki je nekajkrat kvalitetnejše in donosnejše od domače košarkarske lige.

Bratstva in enotnosti ni več

Zdi se, da smo se kljub jugonostalgiji v preteklem obdobju razumsko le nekolikanj oddaljili. Nekaterih stvari preprosto ne razumemo in nanje zremo izključno iz ekonomskega vidika. Ne razumemo ali pa nočemo razumeti prenapetih strasti, ki so slednjič spravile v blamažo prireditelje finala štirih Jadranske lige (ZAD:CZV) ali pa finalnega obračuna na EP v vaterpolu (SČG:CRO). To sta bila namreč tudi iz organizacijskega vidika SRAMOTI, ki kažeta na velikansko nepoučenost in nepripravljenost, hkrati pa na neizpodbitno dejstvo, da je športnim prireditvam na podlagi bratstva in enotnosti oziroma na lepe oči dokončno odklenalo. Nujno se je torej treba strezniti, se zavedati ključnih razlik v dojemanju in nikakor brezglavo siliti v najnovejše regionalne domislice. Na koncu pomola pred izstrelitvijo so namreč že nove mine.

Nove mine

Med najnovejšimi minami zagotovo ne bomo našli regionalnega tekmovanja košarkaric Trocal, ki

gosti deveterico klubov iz BiH, Hrvaške, Makedonije, Slovenije in SiČG ter iz tedna v teden neopazno zadovoljuje privržence ženske košarke. Nikakor pa nista nedolžni zamisli (sicer še v povojih) o ustanovitvi regionalne vaterpolistične in nogometne lige. To pot pobude curljajo s hrvaškega konca. Končno se prvič omenja tudi nekatere druge (srednje)evropske države, ki bi zagotovo pripomogle h kvaliteti ter vsaj deloma nevtralizirale

odvečne strasti, ki se vselej izrodijo na tem jugovzhodnem koncu Evrope. Razen nekaterih novinarskih pobud v našem časopisju do sedaj pri nas ni bilo zaslediti izrazite želje po športnem povezovanju z državami z nejugoslovanskega govornega območja. Tako je denimo Zoran Kačič, tajnik ligaškega odbora pri Hrvaški vaterpolistični zvezi, dejal, da že leta 2005 pričakuje začetek novoustanovljene regionalne lige, v kateri bi sodelovalo 14 klubov iz Hrvaške, SiČG, Madžarske in Slovenije. Organizacija bi bila podobna košarkarski ligi, pri kateri so vsi tekmovalni stroški klubom povrnjeni.

Nogometna mina

Nogometna mina je kompleks-

Jadranska liga je pravzaprav pionirski projekt na področju regionalnih lig v tem delu Evrope.

nejša in tudi skrivnostnejša. 11. in 12. novembra so se namreč v Budimpešti sešli najvišji predstavniki hrvaške nogometne zveze in združenja prvoligašev ter kar 12-članska madžarska delegacija in se pogovarjali o možnosti tekmovanja med februarjem in majem, zastopani pa bi bili klubi iz Hrvaške, Madžarske, Slovenije, BiH ter morda tudi iz Avstrije in Slovaške. Madžarski predstavniki naj bi zagotovili, da Slovence to tekmovanje zanima, medtem ko bi se Avstriji vključili, ko bi ocenili, kakšne finančne koristi jim prinaša nova liga. Začetek tekmovanja, v katerem bi igralo od 12 do 16 klubov, naj bi bil spomladi leta 2006. Sodelovanje v tej ligi pa ne bi temeljilo samo na rezultatih domačega prvenstva, am-

pak bi bila pomembnejša tako marketinška privlačnost kot tudi infrastrukturna opremljenost (le kako bi slovenski klubi izpolnili ta dva pogoja?). Takoj zatem so se vsuli pomisleki in demantiji. Člani NZS in združenja prvoligašev so zanimali vsakršno dogovarjanje, poleg tega pa naj jih nihče ne bi bil obvestil o tem. Hrvatje, ki so tako ali tako v tistem sporu s predsednikom nogometne zveze Vlatkom Markovićem, se bojijo, da je vse tlakovano

za vnovične (tokrat nogometne) spopade s Srbi. Želeli bi si namreč samo srednjeevropskih spopadov, ne pa vnovičnega oživljanja še nezaceljenih ran s Srbi. Le-ti imajo znova standardne pomisleke v zvezi s prepoznavnostjo oziroma postopnim slabšanjem domače lige ter marketinškim (ne)donosom morebitne nove regionalne lige. V vsakem primeru gre za zelo zahteven projekt, ki bo bliže uresnitvi tudi v primeru, če bo zaživela skandinavska nogometna liga z najboljšimi klubi iz Norveške, Danske, Finske in Švedske. A dokler regiji ne bo uspelo privabiti medse še katerega od nevtralnejših članov, ji očitno pomena športa ne bo uspelo pririniti pred politiko. Lovro Kastelic

na kratko

AMERIČANI OSTALI BREZ ZLATA

Mednarodna atletska zveza (IAAF) je pretekli teden dokončno odločila, da bo vzela zlato medaljo ameriški moški štafeti na 4 krat 400 metrov, ki jo je le-ta dobila na svetovnem prvenstvu (SP)

Diskvalificirana ameriška štafeta

leta 2003 v Parizu. Razlog za takšno odločitev IAAF je dejstvo, da so pri dopinskem pregledu v krvi Calvina Harrisona, enega izmed

ameriških tekačev, odkrili sledove prepovedanega poživila. IAAF je hkrati Harrisona kaznovala z dveletno prepovedjo nastopanja, ker je bil že drugič pozitiven. Arbitražno razsodišče za šport v Lozani pa ima v postopku še en podoben primer.

Zaradi pozitivnega testa Younga Američanom grozi odvzem zlate štafetne medalje z OI leta 2000 v Sydneyju.

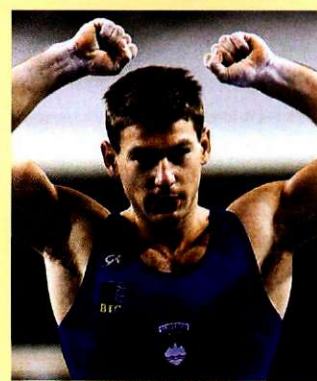
CELJANI BLESTIJO

Čeprav je letošnja postava rokometashev Celja Pivovarne Laško precej pomlajena, igrajo, kot da sprememb v moštvu nikdar ne bi bilo. Tako so, potem ko se jim je brez težav uspelo uvrstiti v osmino fi-

nala evropske rokometne lige, pretekli konec tedna na prestižnem turnirju, na katerem vsako leto nastopijo najmočnejši evropski rokometni klubi, osvojili še evropski klubski superpokal. V polfinalu turnirja so Celjani najprej premagali sloviti Ciudad Real, nato pa v finalu še sloviti nemški Kiel. Poleg pokala in mednarodnega ugleda so varovanci Mira Požuna prejeli še lepo denarno nagrado: ček v višini 25.000 evrov. Povsem zaslužen!

NEPREMAGLJIVI PETKOVŠEK

Slovenski telovadec Mitja Petkovšek je očitno v življenjski formi, saj je dobil vse tri zadnje tekme svetovnega pokala in s tem dosegel svoj prvi "hat-trick" v karieri (zmaga na treh tekmah zapored). Nazadnje se je Pet-

Petkovšek je v življenjski formi.

kovšek na najvišjo stopničko povzpel na tekmi za svetovni pokal v Stuttgartu pretekli teden, ko je z najvišjo oceno kariere (9,712) pometael z vsemi tekmeči. Njegova vrhunska forma je dober obet pred skorajšnjim velikim finalom svetovnega pokala v Birminghamu.

Bombe znova na sceni

Oster zvok kitare, udarci kontrabasa, grmenje kotlov in spet v drugem trenutku ubran 'sentiš' v večglasni izvedbi lahko pomeni samo eno. Zopet igra skupina EIGHT BOMB.

Nov slovenski otrok rockabilija, vroča skupina EIGHT BOMB, obstaja šele slabih 5 mesecev, za sabo pa ima že preko 10 nastopov, kjer so dodobra ogreli vse prijatelje divjih ritmov. Skupina se že pripravlja na snemanje prvega singla. Sestavlja jo Jure Lenčarič (vokal+ritem kitara), Lou Jordaan (el. kitara), Aleš Kolar (slap-kontrabas) in Davor Kontić (bobni), ki so že izkušeni glasbeniki, ki so ali sodelujejo tudi v drugih zasedbah, kot so Lucky Cupids, Cry Baby, Hi-Dramatic, Carpe Diem in Bitch Boys. Na njihovih koncertih ne manjka usnja, kratkih kril in živahnih plesnih korakov swing plesalcev in tudi zaradi teh je koncert EIGHT BOMB posebno doživetje. Če so vam vseh 50. in 60. s primesjo malce 'nevarnejših' elementov in morda malenkost darkerskega prizvoka, potem je prav, da vas pot zanesena katerega od koncertov, ki se bodo zvrstili do februarja, ko se bo skupina odpravila koncertirati v tujino.

Kaj vas je povezalo, kdo je dal pobudo za formiranje skupine?

Povezala nas je enormna energija, ki se je generirala na odru na koncertu v Novem mestu, kjer smo suvereno odigrali koncert po samo eni skupni vaji. Ujemanje in vzdušje na odru (in seveda pod njim) je bilo preveč in složno smo ugotovili, da je iz tega treba narediti resno

stvar, ne pa samo projekta. Ključni faktor pa je bil prijatelj Sajles, ki je zaradi odpovedi druge skupine potreboval uslugo in nas je vsakega posebej prosil, ali bi lahko vskočili, saj smo takrat igrali vsak v drugi skupini.

Na sceno ste udarili na polno. Kaj vas ločuje od rockabilly zasedb?

Naš program zajema ekstreme od hard komadov, skorajda psihobilly pa do najslajših večvokalnih 'cukrov' petdesetih. Mednarodna zasedba, kopica izkušenj, popolna usklajenost glede programa, koncertov, promocije, entuziazem in kopica skupnih sanjarjenj in realnih načrtov za prihodnost in seveda trdno prijateljstvo - to je naše gorivo, naš eksploziv.

Pred vrati je vaš prvi singel. Je torej vaša glasba v celoti avtorska ali preigravate tudi tuje priredbe?

Naša zasedba je relativno mlada, saj obstaja šele slabih 7 mesecev, v tem času pa se je zvrstilo skoraj 15 koncertov, in to še v mrtvi poletni sezoni, tako da smo najprej poskrbeli za dolžino repertoarja in seveda zajema dovolj priredb, ampak odigrane so v Eight bomb stilu, avtorski komadi pa so sedaj na sporedu in idej kar mrgoli, do sedaj pa nam je uspelo sfiniširati 2, Eight bomb boogie in Perfect picture.

Podajate se v tujino. Mislite, da je Slovenija premajhna za večji uspeh v vaši zvrsti glasbe?

Naš namen je popestriti slovensko glasbeno sceno in razbiti glasbeno in stilsko monotonost. Ljudje nas lepo sprejemajo in vseh jim je rock&roll, tako da je o uspehu v Sloveniji za zdaj še prehitro govoriti, čas pa bo povedal svoje. Dejstvo pa je, da slovenski glasbenik po koncertu

zjutraj vstane in gre v službo, tako da o kakšnem večjem uspehu v sloveniji ni za 'kvasit', mi pa si postavljamo cilj za ciljem, iz malega veliko, tako je najbolje. Tujina pa je zanimiva, saj so tam močne struje rockabilija, swinga, surfa, psihobillyja ipd. in torej tudi veliko publike, veliko stila, več denarja, skratka vse, kar poznamo pri nas, samo na malo višjem nivoju.

Na vaših koncertih so zvesti spremljevalci čisto pravi swing plesalci. Od kod naveza z njimi?

Swing in rockabilly sta praktično glasbena brata, stila se skorajda preliva iz enega v drugega, tako da ostre meje ni, stil je dokaj soroden,

prav tako ples. Sicer pa smo prijatelji s Sajlusem Šinkavcem, ki je prišel iz New Yorka in pri nas ustanovil swing sceno, ki vključno z nami raste kot konoplja, neverjetno hitro. Vsak torek so dogodki v gradu Kodeljevo-Lunapark, kjer DJ-ji vrtijo 50's, swing glasbo, udeleženci se lahko zastonj naučijo osnov, saj je ob 20.30 tečaj za začetnike, potem pa sceno začini še kak koncert, drugače pa uživamo ob divjih ritmih, hladni pijači in prijetnem druženju. Tu je praktično novo zbirališče tovrstne scene.

Nameravate posneti tudi kakšen videospot?

Polni smo načrtov, tako tudi za videospot, imamo že miniscenarij v glavi, ravno pred nekaj dnevi smo se skupaj navduševali nad idejo. Vendar pamočamo do tam premagati še manjšo oviro, ki pa vedno obstaja - denar! B. K.

Stari smo 10 let.
V nedeljo smo
bili gala.
Hvala, ker ste
praznovali z nami.
Radio Ognjišče.

Na sliki je utrinek z nedeljskega koncerta v Cankarjevem domu. Prvi je nastopil Zbor Radio Ognjišče, sestavljen iz 16 radijskih sodelavcev.

Radio Ognjišče, Trg Brolo 11, Kopar.
copyright 2004 e2 foto: Izidor Šček

Baje se v mestu spet govori

Magnifico je s svojim mega hitom 'Hir aj kam hir aj go' že navdušil Evropo, sedaj pa Magnificomanija razsaja tudi v Aziji, kjer se skladba že nahaja na vrhu glasbenih lestvic. Uspeh po svetu je nov val zanimanja za njegovo glasbo sprožil tudi na Balkanu in tako je na radij-

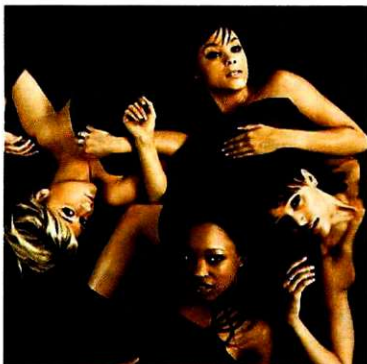
skih valovih v naši nekdanji domovini mogoče poleg aktualnega singla slišati še nekoliko starejše Magnificove uspešnice, kot so 'Silvija' in 'Halo gospodična'. Popularnost Magnifica in njegove spremljevalne skupine Turbolenta potrjuje tudi decembrska turneja, s katero se od 2.12. najprej predstavlja beograjski publiki. Lahko vam razkrijemo tudi, da se za januar že pripravlja nov spot za naslednji Magnificov singel, s katerim bo nedvomno nadaljeval neverjetni in zasluženi mednarodni uspeh svojega zadnjega albuma.

Med rjuhami s 411

Več kot odličen britanski odgovor na Destiny's Child se skriva za imeni štirih mladenk (Carolyn, Suzie, Tanya in Tisha), ki sestavljajo žensko vokalno R'n'B & Pop zasedbo 411, ki si je ime izposodila pri istoimenskem albumu njihove največje vzornice Mary J. Blige. Sveži in zanimivi glasbeni prijemi na plošči Between The Sheets so bili nakazani že z njihovima slišanima uspešnicama: prvim singlom On My Knees (feat. Ghostface Killah) in naslednjim Dumb. In čeprav so bili verjetno mnogi, ki so dvomili o

podobni kvaliteti celotnega izdelka, so dekleta suvereno dokazala več kot dovolj glasbene domišljije in dodelane interpretacije, da so razblinila vse dvome o najzanimivejši pojavi na letošnji sceni R'n'B. Od pesmi do pesmi se srečujemo s presenetljivo inovativnimi in svežimi vložki: naj omenimo samo razpoložensko glasbeno temo Danube Incident iz More Mission Impossible enega najbolj znanih filmskih skladateljev Lala Schifrina v pesmi Teardrops (ki se kar sama ponuja kot tretji singel), nežen kitajski navdih v China Girl, klubski pop v Chance in kitarško ležernost v My Friend. Izpostavimo naj še pesem What If It Was You, ki jo je posebej za 411 napisala Diane Warren, čeprav so dekleta sama sodelovala pri avtorstvu vseh pesmi, ki jih je v ve-

čini produciral znani Fitzgerald Scott (Lemar, Keith Sweat, Another Level). Besedil in večnih glasbenih tematik (od prijateljstva, ljubezni in odnosov) so se lotila na presenetljivo provokativen in izbrušen način, bolj kot bi pričakovali od mladih in ranljivih deklet. Prav zaradi izjemne interpretacije, besedil, ki se jih ne bi sramovala nobena soul/R'n'B ženska zasedba 60. let, videza ter mešanice starega in novega, pa jim ne pravijo zastoj hip-hop Sup-

remes! Kljub minimalističnemu ovitku, brez glamuroznih fotografij in prodajanja gole kože samih izvajalk je tokrat brez dvoma vsebina plošče tista, ki prepriča že pri prvem poslušanju, pa vendar v nadaljevanju zahteva pozorno poslušanje, saj v sebi skriva še veliko več.

horoskop

Strellec (22. november – 20. december)

Dobro je videti stvari z različnih strani. Prišli ste do dileme, ki je nastala zaradi srečanja dveh različnih svetov. Razvilo se bo prijetno delovno ozračje. Videli boste, kako čas, ljubezen in delo zdravijo: do petka boste doživeli olajšanje.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Ukvarjajte se samo s stvarmi, ki ste jih vnaprej načrtovali, sicer se bo vse ustavilo. Teden ali dva se vam bo zdelo, da vam gre vse po načrtih, vendar ne bo čisto tako. Nekaj boste prezrli, potem pa na hitro popravljali.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Prva dva dni v tednu vas bodo dajala čustva in se boste težko pripravili k racionalnemu razmišljanju. No, ne bojte se, nič vam ne bo šlo izpod nadzora. Bodite prepričani, da so vam ljudje na uslugo.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Končno! Od tega pričakovanja vas je že vse bolelo – gostje so končno odšli in končno boste imeli veliko časa zase in za svoje načrte. Z veseljem se boste podali v noveletne nakupe v katerega od praznično okrašenih trgovskih centrov.

Oven (21. marec – 20. april)

V začetku tedna vas bo poklical eden od staršev ali starejših sorodnikov in vam povedal presenetljivo novico. Sprostite se in pomislite, kako boste reagirali v nadaljevanju. V drugi polovici tedna boste zelo družabno razpoloženi.

Bik (21. april – 21. maj)

Veliko bolje se boste počutili, če boste svoje težave zaupali komu, ki ga poznate že dlje časa. Morda vam bo celo kaj dobrega svetoval. Imeli boste prelepe finančne možnosti in jih boste z veseljem zgrabili.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Ves teden bo nekako zelo neugoden za vašo denarnico in vaš bančni račun. Utegnete namreč imeti velike stroške z nepremičninami. Do petka se bo metanje denarja proč nekoliko umirilo in boste lahko mirneje zadihali.

Rak (22. junij – 21. julij)

Se počutite malce raztresene in neprespane? Saj niti ni čudno, ko imate toliko dela. Potrudite se in si vzemite dovolj časa za počitek. Tudi kakšen premislek ne bo škodil glede na to, da je pred vami pomembna odločitev.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Skromnost je lepa čednost in v njenem imenu boste začeli nov teden. Zagotovo pa se je kdaj dobro potegniti tudi zase in za svoje interese. Konec tedna bo veliko tišji in mirnejši kot ponavadi. Poskrbite, da bodo okoli vas zadovoljni.

Devica (22. avgust – 21. september)

V bližnji prihodnosti boste imeli družinsko srečanje, zato se dobro pripravite na to, da vas bodo precej zasliševali. Ne dovolite, da bi na vas naložili odgovornost za neko precej kočljivo zadevo. Konec tedna bo vznemirljiv.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Počutili se boste bolj na stranskem tiru, ker se vam bo zdelo, da se za vas nihče ne zanima zares iskreno. Prijatelji vam bodo pomagali prebroditi stisko okoli vaših partnerskih odnosov. Veliko bolje bo, če boste kaj preslišali.

Škorpjon (23. oktober – 21. november)

Hkrati imate v ognju več želez, zato se ne čudite, če bo na vas jeznih več ljudi hkrati. V petek boste tekmovali z velikim šefom. Konec tedna boste raziskovali zanimive in zavite ceste mesta, ki ste si ga že dolgo želeli obiskati.

Coco Chanel 1937

Prvi zapisi o plašču segajo v leto 1914, ko je le-ta predstavljal ogrinjalo, ki je varovalo pred vremenskimi vplivi. Skozi desetletja je doživel veliko preobrazb, preživel mnoge modne sloge in osvojil vsako generacijo.

Greta Garbo 1940

Elizabeth Taylor 1960

Baileyja za Burberry. Rekonstrukcija še nikoli ni bila videti tako dobro.

2000 Do novega tisočletja je plašč prehodil dolgo pot. Iz varuha pred mrazom je prerasel v ljubljence vseh, ki dajo nekaj na šik. Modni obliko-

Iz desetletja v desetletje

1914 Leta 1914 se je sir Ernest Shackleton odpravil na Antarktiko. Njegov podvig je pomenil tudi nov izziv modi, saj je zahteval krznene tople škornje in volneno spodnje perilo. Zahvaljujoč modnemu pionirju Thomasu Burberryju sta bila Shackleton in njegova posadka opremljena s pregrinjali, odpornimi proti vodi, ki so ustavili led, sodro in zmrzovanje.

1920 Sledila so vojna leta. Visoki ovratniki, tesen pas in zaponke so zaščitni znak britanskih oficirjev iz prve svetovne vojne, za katerih videz je prav tako skrbel Burberry.

1940 Štirideseta leta so zapisala briljantno postavljanje, ki je v ospredje postavilo Greto Garbo v vsakdanjem plašču in s skromno baretko. Strog, neženski kroj in stroge linije so uravnovesile njen aristokratski videz bolj kot kakršna koli večerna obleka. Ženske so množično posnemale njen slog, vendar nobeni ni uspelo tako kot Garbovi.

1950 Trenčkoti so zgubili vojaški videz in bili namenjeni vsestranski vsakodnevni uporabi. Postali so vodilni oblačilni predmet

novih podjetij, kot sta London Fog in Aquascutum. Na prepolni mestni ulici ali prašni podeželski poti se je blišč mešal s praktičnostjo.

1960 Deset let pozneje so plašči postali zaščitni znak bojevnikov hladne vojne in v spomin priklicali vohuna. Svobodni duh, ki je zavladal v mišljenju ljudi in se odražal tudi pri oblačenju, je vzpodbudil ženske, da so odvrgele marsikateri oblačilni predmet, vendar trenčkota ni bilo med njimi. Zapeljiva generacija je dala ikoni nov pridih: skrajšala ga je, ozkost v pasu je poudarjal tesno

zapet pas, najbolj priljubljen material pa je postal gladko črno usnje.

1970 Značilnost modne garderobe poslovne ženske sedemdesetih so bili lakasti plesni čevlji, spodobne bluže in dolgočasna krila. Večnamenski plašči so temu (pre)resnemu slogu dali le piko na i.

1990 Vsak oblačilni predmet potrebuje občasno prenovo in svež pridih. Plašči so doživeli metamorfozo v zadnjem desetletju preteklega stoletja, in sicer pod rokami Jana Paula Gaultierja, Karla Lagerfelda za Chanel in Christopherja

valci so ponudili do tedaj nevideno ultraluksuzno različico. Poleg džinsa za pohajkovanje po trgovinah, na rdeči preprogi ob premierah, k večerni toaleti – zvezde so utelesile mnogostranskost modnega plašča.

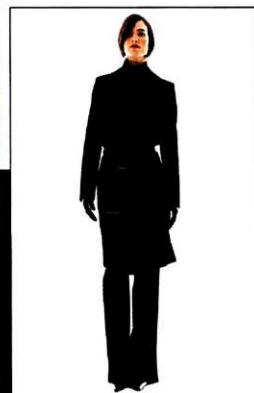
2004 Lahko bi rekli, da je plašč danes znova na pohodu. Po skoraj sto letih njegovega obstoja so ga odkrila mlada dekleta, ki bolj kot kadar koli prej razumejo pomen klasičnega, ki danes govori mladostniški jezik. Sveže, žive barve, vpadljivi poudarki predstavljajo plašč, ki oddaja energijo prihodnjih generacij. **M. M.**

Romy Schneider 1960

Rene Russo 1974

Christian Dior 2001

Helmut Lang 2004

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www.samorog.com

KNJIŽNI KLUB SAMOROG								SESTAVIL: MIRAN ERCEG	ODDAJANJE ISKER	GESLO	ČASOPISNI OGLAS	MESTO V ČADU (IZ CRK KIBA)	JUŽNO- JEMENSKI POLITIK (HAJDAR)	TRAVI PODOBNA RASTLINA
								NAŠA RTV NAPOVE- DOVALKA						
								VEČSTAVČNA SKLADBA						
								ČRNA ŽOLNA						
								ITALJANSKI POPEVKAR (TONY)						GROBO DOMAČE SUKNO
								BISTVO V FILOZOFIJI ANG. REŽISER (KEN)						PREBIVALKA SL. KRAJA STANIŠE
DEMOKRACIJA	LEVI PRITOK SAVINJE	ŽENSKA, KI ONANIRA	PRIPADNIK STRANKE	GLAVNO MESTO ALBANJE	SREDIŠČE VRTENJA	EGIPTOVSKO KRAJEVNO BOŽANSTVO	PEVKA RUPLOVA GR. MUZA PETJA					SARAJEVO AMERIŠKI IGRALEC (JACK)		
	HOJA BREZ ČILJA, NAMENA										NEMŠKI SKLADATELJ (KASPAR)			
	GRŠKI FILOZOF IZ ATEN										ŽELODČNI ENCIM DOBROD. USTANOVA			
	FRANČOSKI PISATELJ (ALPHONSE)				PREVAJALKA SKERLOVA			PREVARA, ZVIJAJA						
	OTOK V OTOČJU TUAMOTU				ANTIČNA GRŠKA PESNICA	ANTON KOLAR OSTER GLAS		IZR. POLITIK (JICAK) SL. SKLAD. (PETER)						
DEMOKRACIJA	ANG. KNJIŽ. (HAMMOND)						PRIPADNIK ILIROV					ŠABAC DEL NOGE POD GLEŽNJEM		
	DRŽAVA V INDIJI													
	DOMA- ČINSKE ČETE V AFRIKI						SENČNA STRAN ŽENSKI GLAS						VEK, DOBA, VEČNOST	
	SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA				KRAJ PRI OPATIJI OLGA KACJAN			KRAJ PRI N. MESTU ERVIN OGNER						
	MESTO V OHIU V ZDA					KNJŽEVNICA FATURJEVA				SLOVENSKI PREVAJALEC (ANDREJ)				
	MIHA AVANZO		KONRAD ADENAUER			TRENJE				SOCIALNI POLOŽAJ				

rešitev prejšnje križanke

DRISKA, OOKALA, LJADOV,
EI, BO, NTIMA, SJEKOSE,
OPOZORITEV, LAN,
MATEJA KOS, KNE, ARICA,
RIKOV, JJ, RAA, RAKOVICE,
ALTONA, PILA, ARKADA,
IPERIT, SKIRO, TICA, TOR,
ASJA, JEZERČANI, MAAS,
OKA, AKNA

nagrajenci 48. številke

- 1. nagrada: VERONA KADIŠ,**
Prežihova 2, 2370 Dravograd
- 2. nagrada: FRANCE NARED,**
Kogojeva 12, 1111 Ljubljana
- 3. nagrada: ANTON BEŠTER,**
Roblekovo naselje 11,
4240 Radovljica

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti **7.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti **5.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti **3.000,00 tolarjev** za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
16. 12. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

včeraj, danes, jutri...

- **6. 12. 1461** je bila ustanovljena ljubljanska škofija. Za prvega ljubljanskega škofa je bil imenovan Žiga Lamber, sin grofa Jurija Lamberga z gradu Gutenberg pri Trziču.
- **6. 12. 1877** so v Sloveniji opravili prvi poskus s telefonom. Aparat je za ta namen kupilo ravnateljstvo ljubljanske višje realke.
- **7. 12. 1912** so v Egiptu odkopali kip egipčanske kraljice Nefretete – Lepote, ki prihaja.
- **7. 12. 1913** se je rodil češki filmski režiser František Čap, ki je močno vplival na razvoj slovenskega filma. V Sloveniji je dosegel velik uspeh s filmom Vesna.
- **7. 12. 1941** se je z nenadnim napadom japonskega letalstva na ameriško vojno oporišče Pearl Harbor druga svetovna vojna razširila na Pacifik.
- **8. 12. 1932** se je rodil norveški pesnik, pisatelj in dramatik Bjørnstjerne Bjørnson. Rekel je: "V politiki mora resnica čakati, dokler ne postane komu potrebna!"
- **8. 12. 1938** je zapeljal prvi vlak na novi progi Sevnica—Šentjanž.
- **8. 12. 1991** so podpisali dokument, s katerim je razpadla Sovjetska zveza.
- **8. 12. 1996** je bil v Sloveniji referendum o spremembi volilnega sistema. Ustavno sodišče je razsodilo, da je na referendumu zmagal večinski volilni sistem. Vladna koalicija LDS-ZLSD-SLS je odločitev izigrala s spremembo ustave.
- **9. 12. 1609** se je rodil John Milton, največji angleški pesnik po Shakespearju. Rekel je: "Bolje je vladati v peklu, kot služiti v nebesih."
- **9. 12. 1868** se je v Lajšah pri Gorenji vasi v Poljanski dolini rodil biolog Ivan Regen.
- **9. 12. 1871** se je na Igu pri Ljubljani rodil naturalistični pisatelj Fran Govekar. Bil je sourednik Slovenskega naroda in prvi ravnatelj Drame.
- **10. 12. 1896** je umrl Alfred Bernhard Nobel, švedski kemik, ki je odkril dinamit. Na dan njegove smrti podeljujejo vsako leto Nobelove nagrade.
- **10. 12. 1903** se je v Idriji rodil kipar, risar in ilustrator Nikolaj Pirnat.
- **10. 12. 1927** smo v Sloveniji dobili organizirano posredovanje dela.
- **11. 12. 1872** je 52 prijavitelcev v Ljubljani ustanovilo Društvo slovenskih pisateljev. Za predsednika so izvolili Davorina Trstenjaka, ki je dal pobudo za ustanovitev društva.
- **11. 12. 1873** se je rodil slovenski matematik in prvi rektor ljubljanske univerze Josip Plemelj.
- **12. 12. 1921** so fašisti požgali slovenski Narodni dom v Barkovljah pri Trstu.
- **12. 12. 1929** se je rodil angleški dramatik John Osborne. Rekel je: "Nikoli ne verjemi ogledalom ali časopisom."

pogled nazaj

(od 6. 12. do 13. 12.)

Zaradi ljubezni

10. decembra 1936 je odstopil angleški kralj Edvard VIII. Kralj je bil le enajst mesecev, od januarja, ko je umrl njegov oče Jurij V., vendar je ostal v spominu kot kralj, ki je odstopil zaradi ljubezni. Poročiti se je namreč nameraval z ločeno Američanko Wallis Warfield Simpson.

Po političnih razpravah o (ne)primernosti je prišlo do kraljevega odstopa. Zvečer je že nekdanji kralj po radiu nagovoril svoje ljudstvo. V ganljivem govoru je govoril o "spoznanju, da ne more nositi težkega bremena odgovornosti in opravljati kraljevskih dolžnosti tako, kot bi jih rad, brez pomoči in opore ženske, ki jo ljubi. Po tem je imel naslov vojvoda Windorfski. Nasledil ga je mlajši brat, ki je zavladal pod imenom Jurij VI. Na ta način je prešla pravica dedovanja kroge na njegove potomce. 6. februarja 1952 ga je nasledila njegova hčerka, sedanja kraljica Velike Britanije in Severne Irske Elizabeta II.

Slovenski socialdemokrati

Ker se nekdanji slovenski komunisti kot tudi njihovi nasledniki sedaj radi kitijo z nazivom "edini slovenski socialdemokrati", povejmo, da je obnovljena povojna slovenska socialdemokratska stranka nastala med stavko delavcev Litostroja v Ljubljani. Ko so **9. decembra 1987** demonstrirali za uresničitev svojih zahtev pred slovensko skupščino, je njihov sindikalni vodja France Tomšič stavkojoče pozval k ustanovitvi Socialdemokratske stranke Slovenije. Ob njeni ustanovitvi je postal njen prvi predsednik, kasneje pa sta ga nasledila dr. Jože Pučnik in Janez Janša.

Seveda se nihče od takratnih komunistov in sedanjih "edinih slovenskih socialdemokratov" ni pridružil delavcem Litostroja oziroma Francetu Tomšiču, ampak so tako kot drugod po Evropi ustanavljali številne stranke enakih ali podobnih imen ter se končno po imenu prelevili v "socialdemokrate", med ljudmi znane kot "zduženo listje".

Človekove pravice

Generalna skupščina OZN je **10. decembra 1948** sprejela splošno deklaracijo o človekovih pravicah, ki vsebuje politične in državljanske, ekonomske in socialne ter kulturne pravice. V zadnjem času iz ust tistih,

ki so te pravice s terorjem teptali, večkrat slišimo "vzgojne" govore o njih. Naštejmo politične in državljanske pravice iz deklaracije, saj so videti kot seštevek komunističnih grehov nad ljudmi: svoboda mišljenja in izražanja prepričanj; svoboda vesti in še posebej verovanja; svoboda mirnega zborovanja in združevanja; pravica do svobodnih volitev; svobodnost od suženjstva in zatiranja; svobodnost od mučenja ali od okrutnega in nehumanega, poniževalnega ravnanja oziroma mučenja; človekova pravica, da ga pred zakonom priznavajo za osebnost; pravica enakega zakonskega varstva za vse; pravica do učinkovitega pravnega varstva; varstvo pred samovoljno aretacijo, priporom ali izgonom; pravica do pravičnega sojenja in javnega zasliševanja na neodvisnem in nepristranskem sodišču; pravica posameznika, da velja za nedolžne-

ga, dokler mu ne dokažejo, da je zares kriv; pravica posameznika, da ga ne kaznujejo s težjo kaznijo, kot je bila tista, s katero bi ga kaznovali v času, v katerem je bilo kaznivo dejanje izvršeno; svobodnost do samovoljnega vmešavanja različnih dejavnikov v zasebno življenje, v družinske razmere, v dopisovanje itd.; pravica, ki zadeva zakonsko zvezo osebe; svoboda gibanja; pravica do azila; pravica do državljanstva; dostopnost javnih služb pod enakimi pogoji.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Potrčeva metamorfoza? (1)

Če Demokracija Mirana Potrča, zame – po kultiviranih in argumentiranih nastopih – enega daleč najbolj korektnih poslancev zadnjih sklicev, postavi na naslovnico skupaj s Stalinom v ruski uniformi, je to pač stvar kulture in okusa uredništva te revije. V nekem smislu je morda celo koristno, da se tudi s takim hujskaškim pisanjem jasno razkriva, kako resno je treba jemati zadnje tedne tako opevano "novo podobo" umirjene in nekonfliktne sredinske politike Janše in SDS.

Potrčeva metamorfoza? Da, vsekakor: konec osemdesetih let iz komunista v socialdemokrata, ki pa je potem (vse do danes) to tudi ostal, v nasprotju npr. s Pahorjevim vsebinsko popolnoma praznim leporečništvom in prilizovanjem vsem in vsakomur. Članek ste bombastično začeli s 100 milijoni žrtvami komunizma, nato pa na dveh polnih straneh niste mogli najti niti ene temne pege v Potrčevem življenjepisu, nobenega njegovega stališča, ki bi ga kakor koli diskvalificiralo za njegovo današnjo vlogo demokratičnega in spoštovanju človekovih pravic privrženega politika. Pa je začel kariero že razmeroma zgodaj (1968) in v njej prišel visoko – človek ob tem pomisli, do kod bi s svojimi sposobnostmi v "komunistični hierarhiji" lahko prišla npr. Janez Janša ali dr. Tone Jerovšek, če bi jo le začela malo bolj zgodaj.

Primerjava z dr. Tonetom Jerov-

škom mi je prišla na misel ob vaši omembi vojaškega procesa proti Janši konec osemdesetih let, ko pišete: "Namesto da bi se Potrč in skupščina takrat odkrito postavila na stran četverice, sta se izgovarjala ...", se sprenevedala itd. Dr. Tone Jerovšek je bil takrat namreč eden od najpomembnejših funkcionarjev te iste skupščine – predsednik njene zakonodajno-pravne komisije in Potrčev tesni sodelavec ter prav tako kot Potrč član "zločinske" partije. Oba sta odigrala zelo pomembno in zelo pozitivno vlogo pri prehodu v večstrankarski sistem, kljub temu pa Jerovšek tik pred volitvami leta 1990 še vedno ni bil odločen, ali naj kandidira na volitvah na listi komunistov ali socialistov! Da je to bila takrat njegova dilema, vem iz prve roke, saj je o tem tudi mene vprašal za nasvet. No, ampak kasnejše radikalne metamorfoze takih ljudi vas očitno ne motijo, če "izgubljeni sin" potem vendarle najde pot v pravi tabor, bolj vas moti, če nekdo, ki je po političnem prepričanju levičar, to dosledno ostane do konca življenja. Zanimiva morala, ni kaj.

O Jerovškovi in Potrčevi vlogi v tistem času sem še zlasti dobro poučen zato, ker sva skupaj z Jerovškom sedela v petnajstčlanski preiskovalni komisiji tiste "zločinske" skupščine – za preučitev okoliščin procesa proti četverici, ki je zelo intenzivno delovala kakšno leto ali dve. Na začetku so bila uradnim nasprotna stališča v komisiji preglasovana s 14:1 (taka stališča sem predlagal in zanja glasoval le jaz), potem se mi je počasi pridružil dr. Lovro Šturm, potem še Vika Potočnik in še ena predstavnica ZSMS, še kasneje smo "alternativci" enkrat dosegli celo rezultat 6:6, dr. Tone Jerovšek pa je vse do konca trdno in brezkompromisno ostal na "uradni strani". Šele po volitvah 1990, ko na listi socialistov ni bil iz-

voljen v parlament, je "spregledal" in postal Demosov privrženec. In Jerovška v vaši reviji pogosto hvali-

lite, Potrča pa dokaj primitivno zmerjate. Iz tega sklepam, da vam je obračanje plašča po vetru političnih sprememb višja vrednota kot politična in nazorska doslednost.

Matevž Krivic, Spodnje Pirniče

Ali tako razmišlja menedžerska elita?

Zanimivo je, kako podobna razmišljanja je mogoče prebrati v revijah, ki podrobneje obravnavata probleme gospodarstva – Managerju in Kapitalu. V obeh revijah urednika v zvezi z zdajšnjim dogajanjem na Slovenskih železnica podobno ocenjujeta dogodke, in to na podlagi novinarskih komentarjev drugih novinarskih hiš.

Temelj, na katerem gradita svoje prispevke, je ponarejena izjava predsednika sveta delavcev na Slovenskih železnica Silva Berdajsa, ki je v razpravi o nezakonitih sklepanjih svetovalnih pogodb mimo zakona – kar je nedvoumno ugotovila revizijska hiša Ernst & Young – dejal, da je v kontekstu razprav o sklepanju pogodb mimo zakona popolnoma vseeno, ali ima podjetje 15 milijard izgube ali milijardo dobička.

Čudim se, da sta urednika tako uglednih revij svoje komentarje podanih izjav gradila le na podlagi tega, kar jima je iz njunih uredniških foteľjev uspelo prebrati v dnevnikih. Čudna in nedoumljiva so pota novinarstva, ko na svoji koži ugotoviš, kakšen domet lahko dobi posamezen novinarski konstrukt. Na seji sveta delavcev, na kateri naj bi bila izrečena večkrat povzeta izjava, da je delavcem vseeno, ali imamo dobiček ali izgubo, ni bilo nobenega novinarja. Sam sem bil na seji navzoč in vem, da razen uvodnih snemanj televizijskega kamermana ni nič dišalo po kakšni novinarski navzočnosti – še najmanj je bila videna novinarka Vesna Vukovič, ki si je v Dnevniku vso zgodbo izmislila. Ko smo na svetu delavcev

naslednji dan pripravili demanti lažnih navedb, ga ni objavila nobena novinarska hiša, niti ta ne, ki bi bila dolžna dati prizadetemu možnost odgovora. In ko sedaj prebiram uvodnike prej omenjenih novinarskih hiš, prihajam do spoznanja, da ves novinarski konstrukt le ni osnovan samo na izmišljanju stavkov ekskluzivistične novinarke, ampak je v ozadju prevladujoč miselni vzorec, ki ga razkrivajo avtorji omenjenih prispevkov.

Po njihovo bi namreč predstavniki zaposlenih morali biti tiho – upošteva je dobre poslovne rezultate –, ko poslovodstvo krši zakone. Dobri poslovni rezultati naj bi bili tako alibi, da sme uprava poslovati po domače, mimo zakonov. Zaposlene bi tako še naprej v postopkih ugotavljanja disciplinske odgovornosti sankcionirali za vsako ugotovljeno kršitev predpisov iz malomarnosti, upravi pa bi bilo "treba" namerne kršitve zakona prezreti, če le dobro posluje!

Spoštovani! Če na podlagi tega – ker predstavniki zaposlenih vztrajno in odločno zahtevamo spoštovanje zakonitosti poslovanja – ocenjujete, da smo predstavniki zaposlenih na SŽ "samoupravljalci" (kot navaja Srečko Pirtovšek v Kapitalu) ali da smo zaposleni "zavrteli uro za desetletje nazaj" (kot navaja Sonja Šmuc v Managerju), potem vam odgovorjam, da se ob takem razumevanju etiketiranj le-teh sploh ne sramujem. Kot sindikalni in delavski predstavnik na Slovenskih železnica opazam, da je v razumevanju nekaterih novodobnih predstavnikov kapitala še vedno živo razmišljanje, da cilj upravičuje sredstvo (uspeh za ceno kršenja zakonov). Kdo je sedaj "zavrtel uro za desetletje nazaj"?

Zdenko Lorber,
član sveta delavcev Holdinga
Slovenskih železnic

Odkup in prodaja mleka

Lahko pričakujemo burno jesen na področju odkupa mleka, predvsem zato, ker mlekarne neupravičeno izsiljujejo najnižje odkupne cene mleka. V štirih letih se cena mleka ni dvignila, čeprav so se stroški prireje zvišali za 50 odstotkov. Nikjer v

» Evropi se še ni zgodilo, da bi mlekarne kmetom kljub višjim stroškom enostransko znižale odkupno ceno mleka in jim odvzele mlečno premijo, ki je še niso dobili. To kaže, da še vedno vlada diktat! Glede na odnos mlekarov do kmetov lahko pričakujemo, da jim bo v prihodnosti primanjkovalo tako mleka kot surovin.

Primer kaže, da so kmetje neorganizirani oziroma slabo organizirani in jih "plačkajo" vsi po vrsti: trgovine, mlekarne in kmetijske zadruge. Kmetje se ne morejo zanašati na kmetijske ustanove, da se bodo bojevale za višjo ceno mleka, kajti vsi gledajo le nase. KGZS nastopa le z lepimi besedami, združna zveza si prizadeva, da bi ohranila število splošnih zadrug, ki pa takšne, kakršne so, nimajo prihodnosti. Večina KZ živijo od odkupa mleka, nič pa se ne trudijo za večjo prodajo in višjo odkupno ceno. Zato menim, da večina splošnih zadrug, ki živi na račun odstotkov, nima prihodnosti; čim prej bodo propadle, toliko bolje bo za slovenskega kmeta in podeželje. Zato namreč, ker so te zadruge premajhne in predrage in niso prilagojene današnjim potrebam kmetov. Prihodnost imajo večje zadruge, ki se trudijo za večji odkup in boljše odkupno ceno, ali pa specializirane zadruge, kot so sadjarske in vinogradniške.

Tudi za odkup mleka bi lahko skrbela ena zadruga za celotno državo ali le za del nje. Ker se večina teh zadrug ne pogaja in direktorji zadrug sprejemajo vse pogoje mlekarov, samo da imajo plačo, te nagradijo, da prepričajo kmete, da drugače ne gre. Kratko potegnejo vedno le kmetje.

Odkupne cene morajo pokrivati stroške. Kmetje se ne morejo zanašati na subvencije, saj lahko vidimo, kakšne križe in težave imajo, poleg tega

Trg osvobodilne 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

pa so le obliži na krvavečo rano.

Tudi sanacija mlekarov na račun kmetov je bila doslej neučinkovita. Primer je mlekarne v mariborski, celjski in kranjski regiji, ki jim jo je nekdanja direktorica, sedaj predsednica GIZ, sanirano speljala k Ljubljanskim mlekararnam. Rezultat je bil, da so kmetje ostali brez denarja, besede tako in tako nimajo, v mlekararnah pa vse teče po starem. Doslej so mlekarne iskale rezerve le pri kmetih, pri sebi pa še niso izločile nepotrebnih služb in tako niso pripravljene za EU, kot je Fructal. Tega je kriv tudi prejšnji kmetijski minister, ki je Ljubljanskim mlekararnam dajal izvozne spodbude za surovo mleko, zaradi česar so premalo skrbele za kakovost in ponudbo slovenskim potrošnikom. Tako so slovenske police preplavili tuji izdelki. Če bi kmetje odločali, bi morali presoditi o zaupnici vodstvu v Ljubljanskim mlekararnah.

Mlekarji so se bali domače konkurence, zato so se pisali zakoni, ki otežujejo razvoj zasebnih sirarjev. Očitno tudi nerazčiščena zarota, imenovana kloramfenikol, zoper kmete ni brez vzroka. Cilj je bil ponižati in osramotiti kmete zaradi slabo izpogajanih kvot in znižati odkupno ceno mleka. Kmetje bi morali zahtevati razjasnitev ozadja. Mlekarne so enotno združene v GIZ zaradi zaostrovanja odkupnih pogojev surovega mleka! Mleko se še vedno ne plačuje v kilogramih, čeprav se vsa

prodaja obračunava v gramih. Kmetje tako izgubljajo 3 odstotke dohodka! V Ljubljanskim mlekararnah celo predlagajo, da bi poosttrili odkup z znižanjem meje somatskih celic pod 250.000, kar bi bil hud finančni udarec za kmete. Letni "remont" črede bi bil še za 30 odstotkov višji. Kdo bi to plačal? Kmetje, zahtevajte za to vsaj 30 odstotkov višjo izhodiščno osnovno za odkupno ceno mleka! V Ljubljanskim mlekararnah so lani prejeli sredstva Sapard za posodobitev odkupa, kmetom pa so napravili stroške, da se na dvodnevni odkup prilagodijo. Če bi bila reja mleka tako donosna, Ljubljanske mlekarne zagotovo ne bi opustile farne Gmajnice.

Tako kot so se mlekarne združile v GIZ, se morajo kmetje združiti, da bodo mleko prodajali tistemu, ki bolje plača. Trg je prost in meje so odprte. Ker mlekarji ponavljajo, da je mleka preveč, naj ga ponudijo v izvoz in tako rešijo "viške", ki jih ni. Tudi mlekarne bodo kupile "poceni" mleko na Novi Zelandiji. Potem bodo razmere v mlekararnah naredile tisto, kar bi že zdavnaj morale. Dokler kmetje ne bodo ponudili kakovostnega mleka na trg, dotlej jim mlekarne ne bodo plačale dejanskih stroškov prireje. Le pogumno, v EU mleka ni preveč! Seveda bo nujno morala nekaj storiti tudi država pri previsokih trgovskih maržah osnovnih živil.

Jakob Kopač,
Šentvid nad Ljubljano

Čuk poskuša reševati zbornico (1)

V kratkem prispevku z naslovom Čuk poskuša reševati zbornico, ki je bil objavljen v reviji Demokracija 2. decembra letos, je kar nekaj napak ali napačnih sklepanj.

Razrešeni podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) se piše Miro Sotlar in ne Sotler. Njegova pogosta odsotnost v času pogajanj, kot je zapisano v članku, zagotovo ni bila razlog za razrešitev, saj Miro Sotlar sploh ni bil zadolžen za pogajanja s Sindikatom novinarjev Slovenije, temveč se je s sindikatom dogovarjalo združenje za tisk in medije.

Ne vemo, zakaj je "službeno" potovanje v narekovajih. Predsednik GZS je bil v času novinarske stavke v resnici na službenem potovanju v tujini, saj je vodil gospodarsko delegacijo. Ne drži trditev, da "mesečno steče več milijard tolarjev" v blagajno GZS, saj je letni prihodek GZS 4,7 milijarde tolarjev.

Trditev, da "večina gospodarstvenikov ni zadovoljna ...", nima podlage v nobeni raziskavi ali anketi, temveč se posplošujejo izjave nekaterih posameznikov, ki iz različnih namenov pogosto nastopajo v javnosti.

Nekdanji podpredsednik Miro Sotlar je še vedno zaposlen na GZS. Le če bo zapustil GZS, mu bo pripadla odpravnina v višini šestkratnika zadnje plače.

Robert Peklaj,
Služba za komunikacije pri GZS

Slovenska pot v EU (1)

Slovinci v mlinu ideologij

Sredi ponižanja in trpljenja slovenskega naroda pod okupacijo v drugi svetovni vojni so našo zemljo preplavili zločini komunistov, ki so jo – in to je povedano brez sleherne-

ga retoričnega zanosa – prepojili s krvjo tisočev in tisočev poštenih in narodno zavednih Slovencev.

Ni pozabljeno trpljenje našega naroda, niso pozabljena imena povzročiteljev tega trpljenja in dobro je znan vzrok njihovega početja.

Razlog je bil Stalinov pohlep po teritorialnem in oblastvenem razširjenju takratne Sovjetske zveze vse do obal Sredozemlja. To je bil Stalinov pohlep po slovenski zemlji, po premoženju in delovnem potencialu Slovencev. Za totalno izkoriščanje teh slovenskih dobrin je bilo treba na Slovenskem streti obstoječi družbeni red in ga s procesom stalinistične revolucije nadomestiti s sovjetskim. Za obstoj in neomajnost tega sovjetskega sistema v srcu Evrope pa je med drugim potrebna vključitev Slovenije v sklop Sovjetske zveze.

In to je bila naloga slovenskih komunistov, ki jih je s Titom na čelu poslal v Slovenijo Stalin, sovjetski diktator in že takrat množični zločinec proti človeštvu. Poprej pa je te Slovence v akademiji Dzeržinskega v Moskvi izuril za poklicne revolucionarje.

To nalogo nam je na kongresu Komunistične partije Slovenije leta 1937 v Čebinah jedrnat opisal Edvard Kardelj, druga glava po Titu v Stalinovem vsebalkanskem projektu in vodilni ideolog programa boljšeizvajanja tega dela Evrope: "...z revolucijo (ne z osvoboditvijo, op. pisca) bomo začeli šele, ko bodo dani vsi pogoji za to ..."

Prav idealne pogoje za revolucijo pa so komunistom v drugi svetovni vojni pripravili trije okupatorji slovenskega ozemlja, predvsem nemški in italijanski. Ta dva sta hkrati za komuniste opravila že polovico dela: z vojaško zasedbo Jugoslavije, z začetkom aprila 1941 sta zrušila dotedanja oblast in javni red. Tega pa v kršitvi mednarodnega vojnega prava nista vzpostavila z lastnimi silami. Na tako pripravljenem terenu pa sta okupatorja z oblastvenim vedenjem, s poniževanjem in trpinčenjem Slovencev pri Slovencih povzročila poseben srd in hrepenenje po osvoboditvi. Oboje, zrušenje javnega reda in hrepenenje po osvoboditvi, pa je pomenilo neslučen potencial, ki bi se lahko, če bi bil spret-

no in zahrbtno speljan na Stalinove tirnice, izkoristil za sovjetizacijo Slovenije. Učinkovitost tega potenciala je hitro prepoznal Jurij Dimitrov, takratni šef moskovske Kominterne (Komunistične internacionale), vendar je moral čakati še skoraj tri mesece po okupaciji Jugoslavije na nemško zrušenje partnerstva med Hitlerjem in Stalinom. Samo nekaj dni pred Hitlerjevim napadom na Sovjetsko zvezo, dne 22. junija 1941, je ukazal slovenskim komunistom, da postavijo pred njihov boj za stalinistično revolucijo reklamni plakat z napisom Osvobodilna fronta – Narodnoosvobodilni boj. Ta plakat, s katerim se v letu 2004 opletajo "koristniki" zmagovite komunistične revolucije, je bil v ponižani in bičani Sloveniji v prvih mesecih učinkovit. Predvsem v letu 1941 mu je nasledlo nemalo Slovencev.

Na tem mestu naj bo vnaprej zelo jasno povedano: ne glede na število onih, ki so plakatu nasledili in so na začetku v partizanih doprinali žrtve v dobri veri, da se bojujejo za narodno osvoboditev, v partizanstvu v vsej njegovi dobi od 1941 do 1945 niti za hip ni bilo niti vlakenca, ki bi ga lahko imenovali NOB. Brez dvoma številne može in fante, ki so prav to hoteli, pa zato resničnega delovanja partizanstva nikakor niso razumeli in se jim je upiralo, je imel v mislih Edvard Kardelj, ko je 1. okt. 1942 v zaupnem pismu ukazal Ivanu Mačku - Matiji, novemu poveljniku partizanskih enot: "...tiste, ki se bodo uporno borili, vse postreljajte ..." Tako neizprosno in jekleno in za ceno poljubnega števila likvidacij slovenskih mož in fantov v lastnih vrstah je Komunistična partija Slovenije usmerjala sleherni korak, sleherni strel partizanskega boja proti enemu in edinemu cilju: sovjetizacija Slovenije v trenutku zrušenja Nemčije na svetovnih frontah.

Izčrpna strokovna študija o številu in vzrokih likvidacij partizanov znotraj partizanstva v obdobju 1941–1945, ki še čaka na svojo uresničitev, bo prvi dokaz o zlaganosti naslova NOB in o resničnosti gornje trditve.

(Se nadaljuje)

Jože Hubad, Horjul

Oj, te diplome!

Po vsem, kar smo zadnje čase slišali v medijih o ponarejeni diplomi Igorja Šimenca in kar je direkcija Slovenskih železnic na vse pretege skušala skriti ali vsaj minimalizirati, se je razvedelo, da to ni osamljen primer. Malo zapoznala izjava rektorja ljubljanske univerze Jožeta Mencingerja, da ponarejene diplome niso tako velik problem kot KUPLJENE, pomeni, da je univerza to vedela in molčala. Torej je univerza sokrivec, če ne kar glavni krivec. To lahko pomeni, da pooblaščen oseba, ki ugotovi lažnost dokumenta, s tem soglaša ali pa ji je bilo z "višjega mesta" ukazano, naj ne dlakopcepi. Da z znanjem vseh mogočih doktorjev ni vse v redu, lahko, če smo pazljivi in zadevo vsaj malo poznamo, ugotovimo, ko se nam taki "strokovnjaki" predstavijo na televiziji, posebno še ko modrujejo v Odmevih in pri okroglih mizah. Pogosto so njihovi odgovori navadna latovščina, nerazumljiva poslušalcem pa tudi njim samim. Obdobje kupljenih pa tudi podarjenih diplom se je začelo že leta 1945, po prvi "veliki neomadeževani osvoboditvi". Ljudi je bilo treba nagraditi, nekateri so postali heroji z dosmrtno finančno in "etično" rento, drugim so omogočili boljše službe. Mislim, da sem leta 1946 na Jesenicah srečala znanko iz bohinskega kota in jo vprašala, kje je v službi. Odgovorila je, sicer malo oklevajoče, da je učiteljica. Vedela sem, da ni videla ne srednje šole in ne učiteljskega, zato sem jo vprašala, kako je to vendar mogoče. Da bi me pomirila, je rekla, da uči le PRVI razred, in še na kraj pameti ji ni padlo, da je prvi razred osnovne šole najpomembnejši. Pa ni bila samo ona taka učiteljica, bilo jih je povsod po Sloveniji dovolj. Mi smo jim rekli "šneľfajerce". En mesec tečaja, kjer so jim razložili, kaj je treba učiti mladi rod, to pa je bil začetek ali nadaljevanje povestic o NOB, Stalinu, Titu in svetovnem proletariatu. Tako so učili vse povojne šolarje. Diplomirane učiteljice, ki niso bile pravilno "naravnane", so zaprli ali pa odslovili kot neprimerne. Direktor zdravstvenega doma na Jesenicah je bil pred tem tovarniški delavec, oznovci/udbovci so bili večinoma nešolani, polpismeni ljudje in tem so prepustili zasliševanja. Od tod je šlo vse navzdol. Dolgoletni usmerjevalci in rektorji slovenske univerze ter doktorji raznih znanosti so konspirativno, potuhnjeno molčali, ker so se bali za svoje položaje. So se zavedali, da na ta način siromašijo splošno razgledanost Slovencev? Je potem čudno, da so študentje, ki so hoteli pravo znanje in izobrazbo, odhajali v tujino, kjer jim je bilo to omogočeno? Mnogi med temi so bili otroci ortodoksnih komunistov, ki so z najrazličnejšimi stipendijami odšli bodisi v ZDA, Veliko Britanijo, Francijo, Zahodno Nemčijo. Nekateri od njih so tudi med odhajajočimi profesorji Ropove vlade, kot v sobotni Dnevnikovi kolumni razpreda Miha Kovač. Odhajajo do vrha "dokrmljeni". Zasliševanje ministrskih kandidatov Janševe vlade s strani opozicije je neizvirno, neintelligentno. Zanimal jih je predvsem kandidat za notranji resor Dragutin Mate, ki pa jim je dal natančne odgovore, in ko je navedel letnico 1996, ko naj bi bil storil "inkriminirano" dejanje, so inkvizitorji umolknili. Celó Moge je samo bolščal. Spomnimo se, kdo je bil takrat obrambni minister. Današnji poslanec evropskega parlamenta in svetovni kvaziliberalac Jelko Kacin, ki si je v slovenskem parlamentu lahko privoščil fizični obračun, pa so vsi "borci za človekove pravice" samo molčali, ker je bil Kacinov "sponzor" Milan Kučan s svojo komunistično kamarilo in izsiljenim častnim doktoratom clevelandske univerze. Kdo so bili Kučanovi sponzorji, pa se tudi ve!

Marija Vodišek

Marjanova vrnitev

Potem ko je Marjan Podobnik po odstavitvi z mesta predsednika uprave Telekomu leta 2001 nekako poniknil iz javnosti (vmes se je ukvarjal z različnimi posli v Srbiji), se je v zadnjem času znova pojavil na slovenskem političnem prizorišču. Prvič smo zanj slišali pred letošnjimi parlamentarnimi volitvami, ko je napovedal, da bo svoji SLS pomagal v predvolilni kampanji, nato smo ga lahko videli med udeleženci znamenitega incidenta na slovensko-hrvaški meji nekaj dni pred volitvami, nazadnje pa je dal nekaj izjav za komercialno POP TV, v katerih je svoji stranki pripisal neposredne zasluge za to, da je v vladi spodjedala LDS. Zanimiva izjava. Posebej zato, ker je bilo takrat videti, da SLS bolj kot koga drugega spodjeda samo sebe. Slednje potrjujejo tudi podatki, ki kažejo, da je SLS na volitvah leta 2000 dobila 9,54 odstotka, štiri leta pozneje pa le še 6,82 odstotka glasov. Podobnik je pozabil povedati še nekaj, to namreč, da je njegova SLS leta 2000 rušila tudi (lastno) Bajukovo vlado.

Priljubljen v Evropi

Lojze Peterle je med sedmimi slovenskimi poslanci v evropskem parlamentu tisti, ki mu raste priljubljenost ne samo znotraj evropskega parlamenta, ampak tudi zunaj njega. Potem ko mu je evropski tednik European Voice preteklo leto v eni izmed kategorij podelil naziv Evropejec leta, je pretekli teden dobil še en ugleden naziv. Luksemburška fundacija Merite European mu je podelila posebno mednarodno nagrado za zasluge, ki jih je imel v procesu evropskega združevanja. No, nekoliko manj kot v Evropi je Peterle v zadnjem času priljubljen v domači javnosti oziroma pri svojih strankarskih kolegih in somišljenikih. Slišati je namreč, da so mu nekateri precej zamerili, ker je bil po volitvah zelo kritičen do predsednika stranke Andreja Bajuka zaradi volilnega izida. Peterle je namreč govoril, da bi morale SDS, NSi in SLS pred volitvami delovati kot blok, na pa da je bila SDS prikazana kot mandatarska stranka, zaradi česar naj bi bila po njegovo dobila tudi največjo podporo.

Sta se res razšla?

Že pred nekaj tedni so se v slovenski javnosti pojavile govorice, da sta se zakonca Kučan razšla, svoje pa je seveda dodal rumeni tisk. Po nekaterih podatkih naj bi se bil nekdanji predsednik države Milan Kučan že preselil iz svoje hiše v Murglah v novo stanovanje v bližini rekreacijskega centra Mostec v Ljubljani, njegova nova sestanovka pa naj bi bila nihče drug kot dosedanja tajnica Andreja Šinkovec alias Špela Furlan. Štefka Kučan je za revijo Nova seveda kategorično zanikala, da bi bilo kar koli narobe v njunem zakonu, kar je razumljivo, saj nihče ne prizna rad, da je v njegovem zasebnem življenju nekaj narobe. Morda pa je poanta v tem, da se v Sloveniji še vedno vzdržuje kult osebnosti Milana Kučana, ki ga je rumeni tisk (pri tem je bila prva revija Jana, seveda zaradi vpliva Bernarde Jeklin) vedno prikazoval kot zvestega moža in družinskega očeta, ki ima v primerjavi z nekaterimi drugimi politiki zasebno življenje povsem urejeno. Težko je reči, ali so govorice resnične, zagotovo pa bo resnica prej ali slej prišla na dan.

Teologinja v slovenski vladi

Da je študij teologije v zadnjem času precej priljubljen, gotovo pripomore tudi dejstvo, da se v javnosti pojavlja čedalje več laičkih teologov in študentov teologije.

Tako je študentka teologije Eva Irgl jeseni postala poslanka državnega zbora, poleg nje pa sta na volitvah kandidirali še Sandra Letica in mag. Marjetka Raušl (vse tri na listi SDS). Pri tem ne smemo pozabiti Nove Slovenije (NSi), ki ima v svojih vrstah doktorico teologije, to je dr. Alenka Šverc, docentka na teološki fakulteti, s katero smo na začetku letošnjega leta v Demokraciji opravili intervju. Doma je iz Dovž pri Mislinji, po maturi se je odločila za študij teologije, ves čas študija je bila aktivna na področju študentske politike in v centru Sinaj. Po diplomu je študirala pedagoške vede v Rimu, nato pa podiplomski študij sklenila z doktoratom na Teološki fakulteti v Ljubljani oz. Mariboru. Širši javnosti je postala znana, ko je junija kandidirala za evropsko poslanko, in čeprav ni bila izvoljena, je njena lista dosegla največ podpore. Zdaj je postala državna sekretarka na ministrstvu za šolstvo in s tem članica nove vlade. Glede na to, da je na področju pedagogike dobro podkovana, bo lahko s svojim znanjem in izkušnjami veliko pripomogla k izboljšanju kakovosti slovenskega šolstva. Koliko se bodo nanjo spravili zlobni jeziki, češ da je že njena teološka izobrazba zadosten razlog, da bo skušala spraviti verouk v šole, pa bomo videli.

**RADIO
ZELENI VAL**

93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

DECEMBER JE MESEC DARIL,

**ZATO VAM NAŠA ZALOŽBA PONUJA
POSEBNE PREDNOVOLETNE UGODNOSTI
ZA NAKUP NAŠIH KNJIG:**

prej 6.700 SIT zdaj 6.000 SIT	prej 6.200 SIT zdaj 5.500 SIT	prej 5.000 SIT zdaj 4.300 SIT	prej 2.200 SIT zdaj 2.000 SIT	prej 2.200 SIT zdaj 2.000 SIT	prej 2.200 SIT zdaj 2.000 SIT	prej 2.200 SIT zdaj 2.000 SIT

Ob nakupu vsaj treh knjig vam damo dodaten 10-odstotni popust na navedene cene, za nakup celotne zbirke pa kar 25-odstotnega.

Izpolnjeno naročilnico lahko pošljete na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana, knjige lahko naročite po tel.: 01/434 54 63 ali na e-naslov: obzorja.narocnine@siol.net.

Lahko se tudi osebno oglosite v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

S to naročilnico po povzetju nepreklicno naročam označene knjige.

Naročilnica

Naročilo označite z x

- ☐ **Albert Svetina:** OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA
- ☐ **Dušan Lajovic:** MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO
- ☐ **Jože Pučnik:** IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE
- ☐ **Janez Janša:** OKOPI
- ☐ **Janez Janša:** PREMIKI
- ☐ **Milan Zver:** 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE
- ☐ **Tone Kuntner:** MATI SLOVENIJA

Cena **6.000 SIT**

Cena **5.500 SIT**

Cena **4.300 SIT**

Cena **2.000 SIT**

Cena **2.000 SIT**

Cena **2.000 SIT**

Cena **2.000 SIT**

ime in priimek: _____

datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V cene je vstet DDV, ni pa všteta poštšina!

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

